

ΚΟΝΙΤΕΑ

188. Μάης - Ιούνης 2016

188. Μάης - Ιούνιος 2016

Φωτ. εξωφ. Α. Ράπτη (στο πατρικό αρχοντικό της Χάμκως)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 188 Μάης - Ιούνιος 2016 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.	
161	Πολιτιστικές εκδηλώσεις, <i>Σ.Τ.</i>
166	Μικρές χαρές στο εφήμερο, <i>Τ. Κανάτση</i>
167	Η Μονή Στομίου, <i>Χ. Γκούτου</i>
172	«Εκ κακού κόρακος κακόν ωόν», <i>Ε. Μιχαηλίδου</i>
173	Η πεσμένη, πέτρινη Μεσογέφυρα, <i>Θ. Ζιώγα</i>
179	Αφιέρωμα στον όσιο Παΐσιο, <i>Μ. Τρίτου</i>
188	Η έφιππος γαμήλια πομπή, <i>Ι. Δάφνη</i>
190	Μ. Παρασκευή στη Ι. Μονή Στομίου, <i>Ε. Ευαγγελίδη</i>
191	Το φίδι του Πλίνιου, <i>Ειρήνης Κίτσιου</i>
193	Εκμίσθωση αμπελώνα, <i>Β. Τσιαλιαμάνη</i>
194	Λουτρά Καβασιλών, <i>Β. Τσιαλιαμάνη</i>
197	Επιστολές Μιχ. Αναγνωστόπουλου, <i>Ι. Γ. Παπαϊωάννου</i>
203	Το ταχυδρομείο Μόλιστας, <i>Δ. Παπαλάμπρου</i>
208	«Κατάθεση ψυχής» Βιβλιοπαρουσίαση, <i>Ι. Παπαϊωάννου</i>
210	«Πεκλάρι», βιβλιοπαρουσίαση, <i>Σ.Τ.</i>
211	Το μοναδικό ποδήλατο, <i>Η. Ανδρέου</i>
213	Πηγαίνοντας για Δίστρατο, <i>Σωκ. Οικονόμου</i>
215	Ο σουγιάς, <i>Σ. Τουφίδη</i>
216	Ανθισμένες πασχαλιές (ποίημα), <i>Β. Τσάγκα</i>
217	Ο γιός μου και η ανεργία, <i>Κ. Αθανασόπουλου</i>
219	Δελτία Τύπου
224	Να θυμηθούμε τον Ν. Ρεμπέλη, <i>Σ. Νούτση</i>
226	Επιστολή Α. Χούσου
227	Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

α. Με την 11η έκθεση ζωγραφικής του Καλλιτεχνικού Εικαστικού Εργαστηρίου του Δήμου, άρχισαν οι φετινές πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Κόνιτσα.

Τα εγκαίνια έκανα, ο Σεβ. Μητροπολίτης Ανδρέας, ο Δήμαρχος Α. Παπασπύρου, ο Πρόεδρος της Κοινωφελούς Επιχείρησης κ. Αθ. Λάκκας, Δημ. Σύμβουλοι, με τη συμμετοχή πολλών κατοίκων στις 15/6/2016.

Η έκθεση οργανώθηκε από την καθηγήτρια κ. Βιταλίνα Σαμοσβάτ και τους μαθητές του Καλλιτεχνικού Εργαστηρίου με τη βοήθεια της Κοινωφ. Επιχείρησης, στο κτίριο της Σχολής Δημ. Αστυνομίας.

Στην αρχή της εκδήλωσης ο κ. Λάκκας αναφέρθηκε με λίγα λόγια στη δραστηριότητα του Εργαστηρίου και ευχα-

ρίστησε καθηγήτρια και μαθητές που επιμελήθηκαν την έκθεση κάνοντας καταπληκτική δουλειά.

Χαιρετισμό απύθυνε ο κ. Δήμαρχος με το ίδιο πνεύμα και η κ. Βιταλίνα έκανε ένα σύντομο απολογισμό της σχολικής χρονιάς (2016) αλλά και των προηγούμενων χρόνων, καταλήγοντας:

... Περισσότερα από 50-άτομα μικρής και μεγάλης ηλικίας πέρασαν αυτή τη χρονιά από το εργαστήρι... έχουμε την ελπίδα ότι το έργο αυτό θα συνεχιστεί μετά από τόση προσπάθεια όλων μας... ευχαριστούμε που είστε μαζί μας χρόνο με το χρόνο. Η χαρά της Τέχνης είναι για όλους. Πολύ περισσότερο για τα παιδιά, που αν ασχοληθούν με την Τέχνη από μικρή ηλικία, πρώτον θα έχουν αποκτήσει ένα θαυμάσιο δημι-

ουργικό κόμπι για τις ελεύθερες ώρες τους και δεύτερον θα έχουν την δυνατότητα να ανακαλύψουν το ταλέντο τους και να το καλλιεργήσουν σιγά-σιγά έτσι ώστε μεγαλώνοντας να βρουν ένα δρόμο επαγγελματικού προσανατολισμού και να ασχοληθούν με κάποια εργασία σχετική με την Τέχνη. Ειδικά η Παιδική ζωγραφική και η Παιδική δημιουργία χρειάζεται να πάρει τη θέση που της αξίζει και να αναβαθμιστεί μέσα στην κοινωνία μας, γιατί τα παιδιά αποτελούν την συνέχεια στη ζωή και στο όνειρο κάθε ανθρώπου.

Σας ευχαριστούμε όλους για το στήριγμα και την αγάπη σας προς εμάς και την ΤΕΧΝΗ.

Παράλληλα με τους ζωγραφικούς πίνακες εκτέθηκαν και κάποιες ασπρόμαυρες φωτογραφίες παλιών φωτογράφων της Κόνιτσας.

Όσοι παρευρέθηκαν στα εγκαίνια και τις επόμενες μέρες που έμεινε ανοικτή η έκθεση, απόλαυσαν έναν πλούτο χρωμάτων στους πίνακες ταλαντούχων ζωγράφων μικρής και μεγάλης ηλικίας. Έργα από τη φύση, την καθημερινότητα ή εμπνευσμένα από τη φαντασία του καλλιτέχνη.

Στο τέλος της εκδήλωσης δόθηκαν έπαινοι σε όλους τους μαθητές του εργαστηρίου και τιμητικές διακρίσεις στους παλιούς φωτογράφους Καπαί και Τσιγκούλη.

Με τη σειρά μας κι εμείς συγχαίρουμε την κοινωφελή επιχείρηση, την καθηγήτρια και όλους τους καλλιτέχνες, μικρούς και μεγάλους (στην ηλικία) και ευχόμαστε να μην σταματήσει αυτή η προσπάθεια γιατί εκτός των άλλων προβάλλει και τον τόπο.

Φωτ. Π. Τσιγκούλη

β. Στις 25/6 από τη Δημοτική Μουσική Σχολή Κόνιτσας πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στην αίθουσα του Δημαρχείου. Οι μικροί μαθητές της Σχολής με τη λήξη των μαθημάτων κιθάρας και πιάνου, έδειξαν τις ικανότητές τους στο κοινό που γέμισε την αίθουσα. Από το Δήμο παρέλαβαν τον έπαινο, φωτογραφήθηκαν και απέσπασαν τα χειροκροτήμα-

τα των παρευρισκομένων και των γονιών τους που τους καμάρωσαν.

Ας τους μιμηθούν και άλλα παιδιά ώστε του χρόνου να διπλασιαστεί ο αριθμός μαθητών και μαθητριών στη Σχολή.

γ. Στις 26/6 στην αίθουσα του Δημαρχείου έγινε η εμφάνιση της Παιδικής χορωδίας του Δήμου. Ακούστηκαν

διάφορα ελληνικά τραγούδια και ένα γαλλικό.

Οι μικροί χορωδοί ενθουσίασαν το κοινό που χειροκροτούσε ασταμάτητα.

Η εκδήλωση έκλεισε με ρεσιτάλ κιθάρας από μεγάλα παιδιά προχωρημένα στην εκμάθηση της κιθάρας με τη συμμετοχή και των μικρών χορωδών.

Σημειωτέον ότι οι μικροί χορωδοί (κορίτσια με ένα αγόρι προς το παρόν) δεν κρατούσαν κατάλογο με τα τραγούδια. Τα έλεγαν απ' έξω, χωρίς το παρα-

μικρό λάθος και χωρίς παραφωνίες.

Μπράβο στα παιδιά και στους άξιους δασκάλους τους.

Μπράβο και στους γονείς, που αφηφώντας τα όποια έξοδα, στέλνουν τα παιδιά τους να μάθουν και να πράττουν κάτι χρήσιμο.

Αυτή η εκδήλωση ας παρακινήσει και άλλους γονείς να στείλουν και τα δικά τους με την καινούρια χρονιά.

δ. Στις 27/6 το βράδυ, στον χώρο του πατρικού αρχοντικού της Χάμκως

(μάνας του Αλή πασά), πραγματοποιήθηκε εκδήλωση από τη μεικτή χορωδία ηλικιωμένων του Δήμου Κόνιτσας.

Σε ένα ήσυχο και ειδυλλιακό περιβάλλον, όπου πριν από διακόσια χρόνια ακούονταν αμανέδες και ζουρνάδες, ακούστηκαν τραγούδια Θεοδώρακη, Χατζηδάκη και άλλων Νεοελλήνων Στιχουργών και Συνθετών που ενθουσίασαν το ακροατήριο.

Σε απόλυτη ησυχία, το κοινό απόλαυσε μια μουσική μυσταγωγία από τη νεοσύστατη χορωδία που δεν έχει τίποτε να ζηλέψει από άλλες καταξιωμένες χορωδίες.

Όπως είπε και ο Πρόεδρος της Κ.Ε.Δ.Κ. κ. Λάκκας, η χορωδία μας “κατέπληξε” με την παρουσία της.

Πραγματικά ο μαέστρος και Καλλιτεχνικός Δ/ντής Γιάννης Γαλίτης και η

καταξιωμένη σύζυγός του καθηγήτρια του πιάνου Αγγέλικα Παπανικολάου έκαναν εξαιρετική δουλειά αυτό το διάστημα και είναι άξιοι συγχαρητηρίων, τόσο αυτοί αλλά και τα μέλη της χορωδίας που προσφέρουν αφιλοκερδώς με τη συμμετοχή τους. Πρέπει να επαινήσουμε, φυσικά την προσπάθεια του Δήμου που δίνει έμφαση σε όλα τα πολιτιστικά δρώμενα και τα υποστηρίζει εμπράκτως οικονομικά. Πολύ σωστά κάνει και όπως δήλωσε ο Δήμαρχος, η Χορωδία στο άμεσο μέλλον θα ταξιδέψει μακρύτερα από την Κόνιτσα.

Κι εμείς κλείνουμε με το ρηθέν του Απ. Παύλου:

«Ουκ επ’ άρτω μόνον ζήσεται άνθρωπος...».

Σ.Τ.

Μικρές χαρές στο εφήμερο (Καδοκαιριάσματα)

Τάσος Κανάτσος

Ήλιος ζεστός του Θερινή. Ο τόπος -γύρω- στη γιορτή του. Με χρώματα λογής, με χλωρασιές και ήχους θερινούς. Ηδύπνοο δροσίζει ένα αγέρι. Ντύνεται η μέρα τη χαρά και στ' όνειρο αρμενίζει...

Και ταξιδεύεις μες στο χρόνο, μορφές αλλάζοντας και φορεσιές φορώντας άλλες. Του παιδιού την ανεμελιά φοράς, που σέκεται στην άκρη της ασπρόμαυρης φωτογραφίας. Έτσι, όπως σε περιμάζεψαν στο δρόμο και σ' έστησαν μπροστά στη μηχανή του φωτογράφου. Ν' απαθανατιστείς μέσα σε κάδρο ξύλινο, πελεκητό κι επίχρυσο, μαζί με τον παππού και τη γιαγιά, τη μάνα, τον πατέρα, τους φίλους και τ' αδέρφια. Έτσι, με κόκκινα του καρπουζιού ζουμιά, ρυάκια "αιμάτινα" πάνω στην άσπρη φανελίτσα· και με ουλές από χτυπήματα, στο κουρεμένο σου κεφάλι.

Ν' απαθανατιστεί μαζί σου μια εποχή, και ένας άλλος κόσμος: Μαστόροι, μαραγκοί, τσοπάνηδες, αγρότες. Πραγματευτές απ' άλλα μέρη, γαμπροί, νυφάδες ξωμερίτες. Του μόχθου οι χαρές που τις θερίζει ο χρόνος, μέσα στα πέτρινα τ' αλώνια τα πλατιά, στους μύλους και στις στρούγκες. Μύλοι π' αλέθουν τα γενήματα, φούρνοι που ψήνουν τα καρβέλια.

Κι ύστερα βγαίνεις απ' το κάδρο του παιδιού, φοράς τα ρούχα του ενήλικα, γκρίζα μαλλιά, σκαμμένο πρόσωπο· τη φορεσιά φοράς του σήμερα.

Γι' αυτά που φύγανε μιλάς, γι' αυτά που τώρα ζούμε. Για φτώχιες και για κάματο σκληρό ξενιτεμούς και απουσίες, για τα κορμιά και τις ψυχές που ρίχτηκαν μες στις μυλόπετρες του χρόνου. Για ό,τι έρχεται, μιλάς, κι ύστερα πάλι φεύγει, απρόφταστο χωρίς να το χορτάσεις.

Αφού, έτσι η ζωή απ' το πρωί ως το δείλι πότε με τάματα και πότε με αρνήσεις. Με καλοκαίρια και χειμώνες, δροσιές και υετούς και παγωνιές, ασπρόμαυρες και έγχρωμες στιγμές, στο ίδιο τυπωμένο το χαρτί.

Κι εσύ, στο λίγο -στο καθόλου- στο πολύ, μες στο αβέβαιο των στιγμών θα αφεθείς, μικρές χαρές κερνώντας το εφήμερο....

Η Μονή Στομίου

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

1. Η σημερινή μονή Στομίου γειτονεύει με το Στόμιο της βαθιάς χαράδρας του Αώου, όπου αυτή γίνεται πολύ πιο στενή. Πριν από το 1774 βρισκόταν απέναντι, στην δεξιά πλευρά της χαράδρας, σε θέση δυσπρόσιτη που σήμερα λέγεται Παλιομονάστηρο, ψηλότερα από τις τοποθεσίες Κελλιά και Αλωνάκι¹.

Σύμφωνα με επιγραφή που βρέθηκε στην μονή των Πατέρων (κοντά στην Ζίτσα), η μονή Στομίου κτίσθηκε το 1590 από τον ηγούμενο Μανασσή και την συνοδεία του, ήταν δε αφιερωμένη στην Παναγία και λεγόταν «Καταφυγή». Ο Μαννασής έγινε έπειτα επίσκοπος της Βελλάς (1593-1609) και μητροπολίτης Ιωαννίνων (1610), εθεωρείτο δε “φρόνιμος, ευσεβής, τολμηρός και φιλογενής, αλλά ου διέφυγε τας δολιότητας των τότε διοικητών, καταδιωχθείς παρ’ αυτών, ραδιουργία τινός Ιωαννίτου”².

2. Στην σημερινή θέση της μεταστεγάσθηκε η μονή το 1774, όπως προκύπτει από δύο ημιεφθερμένες επιγραφές, σε λίθινες πλάκες της, που αναγράφουν και τις λέξεις “επίτροπος”, “χωριό Καστάνιανη”³. Η προγενέστερη θέση της εγκαταλείφθηκε ως λιγότερο ασφαλής μάλλον, διότι ήταν πιο προσιτή σε όποιους θα την επιβουλεύονταν ερχόμενοι από την Κόνιτσα, ιδίως σε ταραχώδεις εποχές. Τούτο φαίνεται να υποδηλώνουν οι πληροφορίες ότι το 1754 ο Μουσταφά πασάς της Πρεμετής άρπαξε από την μονή τα χρήματα που είχαν εισφέρει χριστιανοί για να κατασκευασθεί το αρχονταρίκι⁴, ότι στην δεκαετία του 1770 ο οπλαρχηγός Γκόγκος Μίσιος καταδίωξε συμμορία Κολωνιατών από το Περιβόλι στην Γκαμήλα και στον Άϊ-Λιά της Κόνιτσας μέχρι την Κολώνια, ο δε οπλαρχηγός Γιάννης Πρίφτης καταδίωξε την συμμορία ενός μπέη από το Περιβόλι μέχρι το Λεσκοβίκι⁵ και ότι το 1780 περίπου το ασκέρι του λησινόβιου Αλή Τεπελενλή συγκρούσθηκε με στρατιωτικό τμήμα μέσα στην Κόνιτσα και οι κάτοικοι έφυγαν από τα σπίτια τους πρόσκαιρα⁶.

Η περιοχή της νέας μονής ίσως ανήκε παλαιότερα στο Βρυσοχώρι (Λεσινίτσα), διότι αυτή κατά τα έτη 1797 και 1811 επιδικάσθηκε στην Λεσινίτσα και όχι στον αντίδικο Κονι-

1. Βλ. *Αν. Ευθυμίου*, *Ιερά μονή Στομίου*, Κόνιτσα, τχ 3/1962.

2. *Π. Αραβαντινός*, *Περιγραφή της Ηπείρου*, τ. Γ΄ 12, 165, *Ν. Μυστακίδης*, εφημ. “Κόνιτσα”, φ. της 19.3.1915, *Αλ. Κορακίδης*, *Η Βελλά της Ηπείρου*, 1998 85, *Λ. Βρανούσης*, *Η εν Ηπείρω μονή Σωσίνου*, *Επίθ. Μεσ. Αρχείου*, τ. ΣΤ΄ 1965 506, 525.

3. *Πρεσβ. Γ. Παΐσιος*, *Επιγραφαί και ενθυμήσεις επαρχίας Κονίτσης*, *Ηπειρ. Εστία*, τ. 1956 561.

4. *Ευθυμίου*, *Ηπ. Εστία*, τ. 1970 27, *Αραβαντινός*, *ό.π. τ. Β΄* 177, 175.

5. *Χ. Γκούτος*, *Ηπειρ. Ημερολόγιο*, τ. 2013 124.

6. Βλ. *Ηπειρ. Ημερολόγιο*, τ. 2006 141.

τσιώτη σπαχή Ισμαήλ μπέη (δεύτερο εξάδερφο του Αλή πασά), κατά δε το 1820 οι Λεσι-
νιώτες κλήθηκαν στην Κόνιτσα να απολογηθούν επειδή κατέλαβαν την μονή⁷.

Το 1778 ο επίσκοπος της Βελλάς Παΐσιος (1762-78) και τρεις προεστοί της Κόνιτσας
επισκέφθηκαν την μονή, στην οποία ήταν ηγούμενος ο “οσιώτατος Παΐσιος”, Κονι-
τσιώτης⁸. Σε ενθύμηση του 1793 γράφτηκε ότι στην μονή μονάζουν πολλοί ασκητές
και ότι ηγούμενος είναι “ο όσιος Μαρούδης, ο οποίος από την πολλή άσκησιν δεν
εβγήκεν από την αγίαν μονήν πώποτε, συνομιλώντας και διδάχνοντας τους πατέρας⁹.
Το 1845 ο Κονιτσιώτης ιερομόναχος Χρύσανθος Λαϊνός έγραψε ότι το μοναστήρι “προ-
χρόνων ήταν πλουσιώτατον, εγεωργούντο πολλαί και αρκεταί γεινιάζουσαι κοιλάδες
παρά των υπομισθίων του, ευπορούσε και από πολλά κοπάδια βοών, αιγών τε και προ-
βάτων”¹⁰. Βάσει των παραπάνω πληροφοριών, φαίνεται πολύ πιθανό να ασκήτευαν
στην νέα μονή πολλοί και καλοί μοναχοί και να ήσαν οι οικονομικοί πόροι της ικανο-
ποιητικοί, κατά τις πρώτες δεκαετίες της.

3. Όμως, το 1810 περίπου η μονή άρχισε να παρακμάζει. Ο Χρύσανθος μας πλη-
ροφορεί το 1845 ότι η μονή “από πολλά έτη έχει ρημάξει”, ότι “εσχάτως κατήντησεν
εις παντελή ερήμωσιν” και ότι τα ακίνητα και τα κινητά της άλλα μεν τα εσφετερίσθησαν
οι ηγούμενοί της, αλλά δε αρπάχθηκαν από τους έχοντες επιρροή σε αυτήν και δόθη-
καν στην κοινότητα της Κόνιτσας¹¹. Από το 1830 περίπου ο ηγούμενος Γαβριήλ περιό-
δευε συχνά στην Δυτική Ελλάδα, έχοντας μαζί του τα λείψανα αγίων που υπήρχαν στην
μονή, αλλά το 1837 περίπου, επειδή άρχισε να γεράζει, εγκατέλειψε την μονή και νυμ-
φεύθηκε μια Ελληνίδα σκλάβα 33 ετών¹².

Το 1843 οι προεστοί της Κόνιτσας μετεκάλεσαν από την μονή της Στράτσιανης τον ιε-
ρομόναχο Γρηγόριο Πεκλαρίτη, ο οποίος εγκαταστάθηκε στην μονή Στομίου μαζί με μια
καλόγρια και αναζωογόνησε την μονή, βοηθούμενος και από λαϊκούς, αλλά το 1851 έφυ-
γε. Το 1844 σε μια ερανική περιοδεία του σε χωριά, 7 ληστές τον έδεσαν σε δένδρο και
άρπαξαν τις εισπράξεις του καθώς και τα λείψανα αγίων, τα οποία μετέφερε και βρέθηκαν
έπειτα στην αρχή του Σαραντάπορου μετά τον εκεί πνιγμό των ληστών. Μετέπειτα, ως νέοι
ηγούμενοι διορίσθηκαν από τους προεστούς το 1855 ο Ιωαννίκιος Γκρισμπανίτης και το

---

7. Βλ. Π. Τζιόβας, Ηπειρ. Εστία, τ. 1981 578, Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2006
131, Β. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), Αρχείο Αλή πασά, τ. Γ 462.

8. Γ. Παΐσιος, Ηπειρ. Εστία, τ. 1958 457 επ., ο ίδιος, Ηπειρ. Εστία, τ. 1956 561.

9. Γ. Παΐσιος, Ηπ. Εστία, τ. 1956 562.

10. Βλ. πρεσβ. Διον. Τάτσης, Η ιερά μονή Στομίου Κονίτσης και ο Γέροντας Παΐσιος,
2008 90.

11. Γ. Παΐσιος, Ηπειρ. Εστία, τ. 1956 562.

12. Βλ. Γκούτος, Κόνιτσα, τχ. 112/2003.

1867 ο Γεράσιμος, πρώην δάσκαλος, ο οποίος έφυγε το 1879 επειδή οι προεστοί του σερύσαν τα εισοδήματα εκ των αγρών που η μονή είχε στον κάμπο, ο δε δεσπότης δεν του επέτρεψε να κάνει ερανική περιοδεία¹³. Από το 1869 τα εισοδήματα αυτά (2.100 γρ.) εξηρησιμοποιούντο για τη λειτουργία ελληνικής σχολής στην Άνω Κόνιτσα (1.400 γρ.) και δημοτικού σχολείου στην Κάτω Κόνιτσα (700 γρ.)¹⁴. Το ίδιο συνέβαινε και το 1891, παρά τις διαμαρτυρίες του ηγούμενου Γαβριήλ προς τον μητροπολίτη¹⁵.

Περί το 1885 ο λήσαρχος Νταβέλης, πιστεύοντας ότι η Παναγία η Στομιώτισσα τον βοήθησε να γλιτώσει από διώκτες του στρατιώτες, πρόσφερε στην μονή φλουριά και με αυτά βελτιώθηκε η μάνδρα της. Το 1907 ο καπετάν Κρομμύδας απέκρουσε κοντά στην μονή τους διώκτες του στρατιώτες και διέφυγε¹⁶. Το 1893 ο πασάς των Ιωαννίνων κατόπιν αιτήσεως των Κονιτσιωτών, υποσχέθηκε να συνδεθούν η Κόνιτσα και η μονή με αμαξιτή οδό, προς διευκόλυνση και της επικοινωνίας με το Ζαγόρι, αλλά το έργο δεν έγινε. Το 1902, με πρωτοβουλία 4 Κονιτσιωτών, διενεργήθηκε έρανος για την κατασκευή δρόμου μεταξύ της Κόνιτσας και της μονής, η οποία κατασκευή ολοκληρώθηκε το 1921. Μέχρι τότε είχαν επισκεφθεί την μονή «πλείστοι ξένοι περιηγηταί» και είχαν κυκλοφορήσει πολλές σχετικές φωτογραφίες¹⁷.

Μετά τον Γαβριήλ (1880-91), αξιολογότεροι ηγούμενοι υπήρξαν ο Καλλίνικος (1891-1900) που καταγόταν από την Κορτίνιστα και ο Βασίλειος (1900-23) που καταγόταν από την Ζέρμα και που συντηρούσε την μονή με τα λίγα έσοδα που αποκόμιζε από μισθώσεις αγρών της και από ιεροπραξίες που έκανε σε σπίτια αρρώστων της Κόνιτσας και άλλων οικισμών. Ήδη στην μονή συνήθως δεν ασκήτευαν άλλοι μοναχοί, διέμενε δε και μια γερόντισσα ως καλόγρια¹⁸.

4. Κατά την περίοδο 1923-58 στην μονή δεν διέμεναν πλέον μοναχοί (εκτός από τα έτη 1932-34), ούτε φύλακες, οι κήποι και τα δέντρα που υπήρχαν πλησίον της εγκαταλείφθηκαν, μόνον δε λίγα έργα συντήρησης έγιναν από ευλαβείς Κονιτσιώτες (Χ. Νέκος, Α. Φλώρος, Α. Οικονομίδης, Β. Βαγενάς, Αικ. Ρούση, Δ. Δούκας). Το 1943 οι Γερμανοί πυρπόλησαν την μονή, αλλά διασώθηκε το καθολικό της. Το 1954 το κράτος απαλλο-

13. Γ. Παΐσιος, Ηπ. Εστία, τ. 1956 562, 563, Δ. Τάτσης, ό.π., 90-92. Ο Π. Αραβαντινός έγραψε το 1866 (ό.π.) ότι η μονή είναι φτωχή.

14. Ι. Λαμπρίδης, Περί των εν Ηπείρω αγαθοεργημάτων, τ. Α' 1880 59.

15. Βλ. Δ. Τάτσης, ό.π., 32.

16. Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ 8/1962.

17. Βλ. αντιστοίχως: αθην. εφημ. «Φωνή της Ηπείρου», φ. της 29.10.1893, Δ. Τάτσης, ό.π. 34, 36, 37.

18. Ευθυμίου, ό.π., Τάτσης, ό.π. 100. 50, Τ. Παπαδημούλης, Η Κόνιτσα που έσβησε, 1971 55-56.

τρίωσε τα 220 περίπου από τα 250 στρέμματα των αγρών της¹⁹.

Στα έτη 1958-62 ασκήτευσε στην μονή ο Κονιτσιώτης μοναχός Παΐσιος Εζνεπίδης, εκπληρώνοντας παιδικό τάμα του. Με προσωπική εργασία του, με τα πενιχρά μισθώματα των αγρών και με συνδρομές ευλαβών Κονιτσιωτών, επισκεύασε το καθολικό, τα κελλιά και τον περίβολο, έφτιαξε νέα κελλιά, εξώστη, έπιπλα κ.ά. Οι προσκυνητές τον σέβονταν και τον αγαπούσαν. Δημιουργικός και αξιοσέβαστος ήταν και ο ιερομόναχος Κοσμάς Σιώζος που εγκαταστάθηκε στην μονή το 1978 περίπου²⁰.

5. Ο Δροβιανίτης ιστοριοδίφης δάσκαλος Ν. Μυστακίδης το 1915 έγραψε τα ακόλουθα, χωρίς τεκμηρίωση: “Η μονή της Θεοτόκου, πεπαλαιωμένη ούσα, εκτίσθη επί Κωνσταντίνου του Μεγάλου κατά βυζαντινόν σχέδιον και επί θεμελίων ναού Ελληνικού.

Αυτόθι λέγεται κατέφυγον, καταδιωκόμενοι υπό τινος Τούρκου ισχυρού ονόματι Γιακούπ, δύο ιερομόναχοι, ο μεν Ανανίας, ο δε Ζαχαρίας καλούμενοι”²¹.

Το 1913 γράφτηκε ότι το μοναστήρι του Στομίου “φαίνεται αρχαιότατον κατασκευασθέν κατά τους πρώτους αιώνας της βυζαντινής αυτοκρατορίας, αι δε σωζόμεναι αγιογραφίαι είναι θαυμάσιαι και άξιαι πολλής μελέτης”, καθώς και ότι “αι σωζόμεναι αγιογραφίαι είναι θαύμα βυζαντινής τέχνης”²².

Από την αρχική μονή διασώθηκαν: τμήματα του τέμπλου, βημόθυρο, φορητές εικόνες, εκκλησιαστικά βιβλία, ένας σταυρός και λείψανα αγίων²³.

6. Κατά τον Χρύσανθο Λαϊνά, το 1845 υπήρχαν στην μονή “τα λείψανα τριών Αγίων, του Αγίου μεγαλομάρτυρος Χαραλάμπους, του οσίου πατρός ημών Αλυπίου του Κιονίτου και εν άλλο τμήμα Λειψάνου Αγίου ανωνύμου και ανεπίγραφον”, τα δε λείψανα που άρπαξαν ληστές το 1844 βρέθηκαν αβλαβή²⁴.

---

19. Ευθυμίου, ό.π., Τάτσης, ό.π. 38-40, 58, 100-102, Π. Τζιόβας, Κόνιτσα, τ. 2011 381-7 (το κτηματολόγιο της μονής).

20. Ευθυμίου, ό.π., Τάτσης, ό.π., 41-49, 69-87, 101-3.

21. Και παρακάτω σημείωσε, αναφερόμενος προφανώς και στην Κόνιτσα: “ Το 1458 ο Γιακούπ πασάς εκρήμνισε ου μόνον τα φρούρια, αλλά και τινας οικίας και ήλλαξαν αι πόλεις, αι κώμαι και αι μοναί μορφήν, θέσιν και κατάστασιν, καθότι μετά την κάπασιν του σάλλου της επιδρομής επήρχετο η ανανέωσις και μετά παρέλευσιν ολίγου καιρού πάλιν ενέσκηπτε καταστροφή των ανανεωθέντων” (εφημ. “ Κόνιτσα”, φ. 26 της 10.5.1915). Για την καταστροφή των κάστρων το 1458 από τον Γιακούπ, βλ. στην μελέτη μου “Η επαρχία Κόνιτσας στους αιώνες 13ο έως 19ο”, Μνημοσύνη, τ. ΙΖ΄ 38.

22. Η Βουτιεριίδης, αθην. εφημ. “Πατρίς” της 21.3.1913, Β. Τζαλόπουλος, Ηπειρ. Ημερολόγιον η Νέα Ελλάς, 1913 122.

23. Τάτσης, ό.π. 90 (Χρύσανθος), 94 (Παΐσιος), Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ 3/1962.

24. Τάτσης, ό.π. 90, 92.

Ο Παΐσιος Εζνεπίδης αναφέρει σε χειρόγραφο του που το έγραψε το 1960 (όπως σημείωσε ο ίδιος) ότι υπήρχαν τότε στην μονή “τα άγια λείψανα τριών Αγίων, του Αγίου μεγαλομάρτυρος Χαραλάμπους, του οσίου πατρός ημών Αλυπίου του Κιονίτου και εν άλλο τμήμα Λειψάνου Αγίου ανωνύμου και ανεπίγραφον”, τα δε λείψανα που άρπαξαν ληστές το 1844 βρέθηκαν αβλαβή²⁴.

Ο Παΐσιος Εζνεπίδης αναφέρει σε χειρόγραφο του που το έγραψε το 1960 (όπως σημείωσε ο ίδιος) ότι υπήρχαν τότε στην μονή “τα άγια λείψανα (χρονολογία 1295) των: 1) Μεγάλου Βασιλείου, 2) Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, 3) Αγίου Κοσμά, 4) Οσιομάρτυρος Σαμωνά του εξ Εδέσσης, 5) Αγίου Αλυπίου του Κιονίτου, 6) Αγίου Νείλου” και ότι δεν βρήκε στην μονή τα λείψανα του Αγίου Χαραλάμπους που κατέγραψε ο Χρύσανθος “εκτός των έξι Αγίων, τα οποία έχουμε σ’ ένα κουτάκι”²⁵.

Ο ιστοριοδίφης Αν. Ευθυμίου, σε άρθρο του που γράφτηκε το 1961 (όπως σημείωσε ο ίδιος)²⁶ και δημοσιεύθηκε στο περιοδικό “Κόνιτσα”, τχ 3/Ιούλιος 1962, αναφέρει ότι σώζονται στην μονή “λείψανα των Αγίων Βασιλείου 1295, Σαμωνά, Κοσμά, Σίμωνος Αλυπίου και Κοσμά και Δαμιανού”. Πολλές άλλες φράσεις του κειμένου που περιέχονται με την ίδια διατύπωση και στο προαναφερθέν χειρόγραφο του μοναχού Παΐσιου. Προφανώς κάποιος από τους δύο χρησιμοποίησε το χειρόγραφο του άλλου.

Βάσει των παραπάνω μαρτυριών, πιθανολόγησα τα ακόλουθα σε άρθρο μου σχετικό και με την ετυμολογία του οικωνυμίου Κόνιτσα:²⁷ Το κάστρο της Κόνιτσας κτίσθηκε επί Ιουστινιανού το 554 και λεγόταν Κιόνις. Το υπερκείμενο βουνό, το οποίο μνημονεύεται με το όνομα Κόνις από τον 17ο αιώνα τουλάχιστον, πρέπει να λεγόταν Κόνις και πριν να κτισθεί το κάστρο το 554. Στην εκκλησία του κάστρου υπήρχε λειψανοθήκη του 1295, η οποία περιείχε και λείψανα του οσίου Αλυπίου του Κιονίτου (που πέθανε το 608). Επειδή η επωνυμία Κιονίτης προσομοιάζει με το όνομα του κάστρου Κιόνις, οι κάτοικοί του θεωρούσαν τον όσιο ως προστάτη τους. Η λειψανοθήκη παρέμεινε στην εκκλησία του κάστρου και μετά το 1458, οπότε αυτό καταστράφηκε, κατά δε το 1590 μεταφέρθηκε στην μονή που κτίσθηκε τότε στην τοποθεσία Παλιομονάστηρο.

Όμως το 2014, οπότε επισκέφθηκα τη μονή, είδα στην λειψανοθήκη να είναι χαραγμένα τα ονόματα των έξι αγίων που αναφέρει ο Παΐσιος, μαζί με την χρονολογία 1895, η οποία είναι κακογραμμένη και διαβάσθηκε λανθασμένα ως 1295 από τον Παΐσιο και τον Ευθυμίου. Κατόπιν τούτων, πρέπει να δεχθούμε ότι τα λείψανα του οσίου Αλυπίου του Κιονίτου υπήρχαν στην μονή πριν από το 1844 και ότι η μονή τα είχε αποκτήσει πιθανότατα επειδή η επωνυμία Κιονίτης προσομοιάζει με το όνομα Κιόνις του κάστρου και του βουνού που γειττονούν με την μονή και γι’ αυτό θεωρήθηκε ότι ο όσιος Κιονίτης ήταν ο καταλληλότερος να τιμάται ως προστάτης της Κόνιτσας και της μονής της.

25. Τάτσης, ό.π. 92, 97.

26. Βλ. σελ. 17 καθώς και στο τέλος του άρθρου.

27. Ηπειρ. Ημερολόγιο, 2011 83.

«ΕΝ ΚΑΚΟΥ ΚΟΡΑΚΟΣ ΚΑΚΟΝ ΩΝ»*

Ο Κόραξ ο Συρακούσιος (5ος π.Χ. αιώνας) ήταν ένας έξοχος δικανικός ρήτορας, στις περίφημες **Συρακούσες** της Σικελίας, που είχαν ιδρυθεί το 734 π.Χ. από **Κορίνθιους** αποίκους. Ήταν η σημαντικότερη πόλη της **Μεγάλης Ελλάδας** και μια από τις σπουδαιότερες αρχαίες ελληνικές πόλεις. Τα εντυπωσιακά ερείπια του κέντρου της αρχαίας πόλης έχουν ανακηρυχθεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς από την UNESCO.

Ο Κόραξ είναι γνωστός για την ιστορία με τον μαθητή του **Τεισία**. Ο Τεισίας είχε ζητήσει από τον Κόρακα να του μάθει τη ρητορική τέχνη.

Επειδή δεν είχε χρήματα, συμφώνησε να πληρώσει το δάσκαλό του μόλις θα κέρδιζε την πρώτη του δίκη. Ο Κόραξ συμφώνησε, σίγουρος για την ικανότητα του μαθητή του αλλά και την διδασκαλία του. Ο Τεισίας μετά από τετράχρονη μαθητεία έγινε άριστος γνώστης της ρητορικής. Ο καιρός όμως περνούσε και δεν αναλάμβανε καμιά δίκη αποφεύγοντας έτσι την πληρωμή των διδασκτρων. Αγανακτισμένος ο Κόραξ πήγε στα δικαστήρια για να διεκδικήσει την αμοιβή του. Άρχισε η δίκη και είπε στην αγόρευσή του τα εξής:

— *Κύριοι δικαστές ο μαθητής μου πρέπει οπωσδήποτε να μου πληρώσει τα δίδακτρα που μου χρωστάει, όποια κι αν θα είναι η απόφασή σας. Αν με δικαιώσετε, πρέπει να με πληρώσει για να εκτελεσθεί η δικαστική απόφαση. Αν όμως δικαιώσετε εκείνον, τότε ο μαθητής μου κερδίζει την πρώτη του δίκη και πρέπει να με πληρώσει για να τηρήσει τη*

συμφωνία μας.

Ο Τεισίας πήρε το λόγο με τη σειρά του και είπε:

— *Κύριοι δικαστές δεν έχω καμιά υποχρέωση πληρωμής, όποια και αν είναι η απόφασή σας. Αν με δικαιώσετε, πρέπει να εφαρμοστεί η απόφασή σας! Αν δικαιώσετε τον μηνυτή μου, θα έχω χάσει την πρώτη μου δίκη και επομένως, κατά τη συμφωνία μας, δεν έχω υποχρέωση καταβολής της αμοιβής.*

Οι δικαστές συνεδρίασαν για πολλές ώρες, αλλά όπως ήταν φυσικό δεν κατέληξαν σε καμιά απόφαση! Η δίκη αναβλήθηκε για να μην επαναληφθεί ποτέ.

Τότε ειπώθηκε η φράση «**εκ κακού κόρακος, κακόν**», δηλ. από κακό κόρακα βγήκε κακό αυγό. Αυτό που θα λέγαμε σήμερα «**το μήλο, κάτω απ' τη μηλιά πέφτει**».

Η ιστορία αυτή - γνωστή και ως **Κοράκειος μύθος** - κινείται στα όρια του θρύλου. Ωστόσο οι δύο ρήτορες μνημονεύονται από μεταγενέστερους συγγραφείς συμπεριλαμβανομένου του Πλάτωνος, ως δάσκαλοι της συστηματικής ρητορικής.

Οι Κόραξ και Τεισίας διαίρεσαν τον ρητορικό λόγο σε μέρη και χρησιμοποίησαν πρώτοι στους λόγους τους τα εικότα (φαινομενικά, λογικά επιχειρήματα) Ο Τεισίας μεταξύ άλλων έγραφε το πρώτο εγχειρίδιο ρητορικής με τίτλο «**Τέχνη**» και λέγεται ότι ήταν δάσκαλος του Ισοκράτη. Διέπρεψαν στη Σικελία κυρίως μετά το 466 π.Χ. με την κατάλυση των τυραννίδων και την επικράτηση των δημοκρατικών καθεστώτων.

* Αναδημοσίευση από τα "Βιθυνιακά χρονικά. Υπεύθυνη έκδοσης: Επίχαρις Μιχαηλίδου.

Η πεσμένη, πέτρινη «Μεσογέφυρα», στον Αώο (Προδημοσίευση)

ΤΟΥ ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Με την προϋπόθεση ότι οι γραφές «ο ποταμός έχει ενταύθα ..... βάθος υπό την γέφυραν υπέρ τα 20 μ» και η ετέρα «ο ποταμός είχε βάθος υπό την γέφυραν 25 μ.» δηλώνουν κατά προσέγγιση το ανώτατο ύψος του καταστρώματος υπεράνω του πυθμένα της «βαθείας κοίτης», (όχι το βάθος του νερού, που δεν είναι λογικό), το περιγραφόμενο γεφύρι του 1850 ήταν αρκετά ψηλό και έντονα αμφικλινές προς τις δύο όχθες, αλλά όχι συμμετρικό. Επειδή είχε μεγάλο ύψος και έφερε μόνον 4 μικρά σχετικώς ανοίγματα, με οριζόντιες διαστάσεις ίσες ή μικρότερες από 6,50 μ και ημικυκλικούς θόλους, αυτοί ασφαλώς δεν άρχιζαν από την κοίτη, αλλά θα σπρίζονταν πάνω σε λιθόδμητα βάθρα που είχαν και κατακόρυφο τμήμα. Το διασωζόμενο και τώρα ακραίο δεξιό τόξο (όχθη Μελισσόπετρας) επιβεβαιώνει ότι τα βάθρα είχαν όντως και κατακόρυφο τμήμα. Είναι βέβαιο, και ας δεν το αναφέρει ο Βασ. Νικολαΐδης, ότι πάνω από τα έμβολα των 3 μεσοβάθρων υπήρχαν και μικρά παραθόλια/παράθυρα με κυκλικό πρέκι, για την εκτόνωση της πίεσης του νερού πάνω στα ευρυμέτωπα μεσόβαθρα. Σε φωτογραφία του μεσοπολέμου, ένα εξ αυτών των παραθύρων διακρίνεται ανοιχτό στο πρώτο εκ δεξιών μεσόβαθρο και ένα άλλο κλειστό με λιθοδομή στο πρώτο

εξ αριστερών μεσόβαθρο, αμφότερα ορώμενα εκ των κατάντη. Στην ίδια φωτογραφία φαίνεται ότι τα μεσόβαθρα είχαν έμβολα στην κατάντη όψη, ενώ τέτοια έμβολα, απολύτως αναγκαία, θα υπήρχαν εξ αρχής και στην ανάντη όψη. Παρόλο το κατακόρυφο τμήμα των βάθρων, η υδραυλική διατομή είχε σχεδόν κατά 35% μικρότερη παροχευτική ικανότητα από αυτήν της «γέφυρας Κόνιτσας» με άνοιγμα 35,60 μ, ενώ ο όγκος των υδάτων ήταν πολύ μεγαλύτερος, λόγω της συρροής του Βοϊδομάτη και επαύξησης της λεκάνης απορροής.

Εξ αυτού του λόγου και όσων άλλων πιο πάνω αναγράφω, σε περίπτωση κατακλυσμιαίων βροχών, τα νερά της μέγιστης υπερειτήσιας παροχής πλημμύρας δεν χωρούσαν να διέλθουν ελεύθερα μέσα από τα 4 ανοίγματα και τα 3 παραθόλια, [ιδέ σχέδιο, 3-στάθμη θύελλας], η γέφυρα λειτουργούσε οιονεί ως φράγμα και πιεζόταν αφόρητα, τα ύδατα κατ' ανάγκη υπερυψώνονταν και ενίοτε υπερπηδούσαν τη γέφυρα. Για να γίνει κατανοητή η ανεπάρκεια της υδραυλικής διατομής, αναφέρω ότι η πολύ κοντινή, καινούργια, τσιμεντένια «γέφυρα Μπουραζανίου», που παροχετεύει τον ίδιο όγκο νερού, κατασκευάστηκε το 2008 με τρία τόξα, ανοίγματος 15,00 μ, 30,00 μ και 15,00 μ, αντίστοιχα. Ήταν, λοιπόν, αναμενόμενο «το τρομερόν εις τους οφθαλμούς θέαμα»

που αντίκρισε εδώ την 10-11-1850, μετά από σφοδρότατη καταιγίδα, ο Βασ. Νικολαΐδης, [ιδέ απόσπασμα πιο πάνω]. Τα μόνα που τη συγκρατούσαν όρθια ήσαν: η πολύ καλή δόμηση, η βαθιά θεμελίωση στο βράχο, τα χοντρά μεσόβαθρα και το μεγάλο φάρδος της, ίσο με 4,00 μ, που αύξαναν την αντοχή της στην πίεση που δεχόταν.

Με την παραπάνω μορφή, ελλειμματική από άποψη υδραυλικής επάρκειας, ήταν επόμενο η γέφυρα συχνά πυκνά να υφίσταται ζημιές, ή να παρασύρεται κατά τμήματα από το ποτάμι, όπως συνέβη π.χ. το 1924, [ιδέ πιο κάτω], γι' αυτό γίνονταν κατά καιρούς διάφορες τεχνικές ανακατασκευές και βελτιώσεις. Σε μια τέτοια **ενδιάμεση** ανακατασκευή θα αναφέρεται και η γραφή⁸ «... Οι Καστανιανίτες έλεγαν ότι έχτισαν, εκτός των άλλων, ... το γεφύρι στα “Μεσογέφυρα” [του οποίου την κατασκευή διεκδικούν και άλλοι, βλ §74, (εννοεί τους Βουρμπιανίτες Γιοσαίους)] και την γέφυρα Μπουραζάνι επί του Αώου, ...», για την ορθότητα της οποίας ακόμη δεν βρέθηκαν πειστήρια. Εν τέλει, για να εξασφαλιστεί διαχρονικά η επικοινωνία μεταξύ των βόρειων και νότιων Ηπειρωτικών περιφερειών, αναζητήθηκε, από πολύ παλιά, εναλλακτική λύση, προϊόν της οποίας ήταν η κατασκευή περί το 1886/9 της κοντινής και άναπτα ευρισκόμενης «γέφυρας Μπουραζανίου», που εν ταυτώ εξυπηρετούσε και την αμαξιτή οδική σύνδεση με την πόλη της Κόνιτσας.

Κατόπιν τούτων, συνεπικουρούμενος και από φωτογραφίες του μεσοπολέμου και κατοπινές, εκτιμώ ότι, στη γέφυρα που

περιήλθε στο ελληνικό κράτος το 1913, διασώζονταν αρκετά λιθόχτιστα στοιχεία από την ανακαινισθείσα το 1814 γέφυρα, όπως τα είδε το 1850 και τα περιγράφει ο Βασ. Νικολαΐδης, παρόλο που είχε παρέλθει ένας αιώνας, κατά τον οποίο θα της είχαν συμβεί πολλά τεχνικά παθήματα. Έχοντας υπόψη όλα αυτά, και ύστερα από επιτόπια θεώρηση των εκεί ερειπίων, σχεδίασα κατά προσέγγιση σε σκαρίφημα την «Αναπαράσταση της Μεσογέφυρας του 1850», [ιδέ σχέδιο], για να έχουν μια πληρέστερη εικόνα της οι αναγνώστες και οι ερευνητές. Η σημειούμενη στο σχέδιο «3-στάθμη θύελλας» δικαιολογεί απόλυτα «το τρομερόν εις τους οφθαλμούς θέαμα» που έζησε ο Νικολαΐδης μετά από σφοδρότατη καταιγίδα.

Τριάντα επτά έτη υστερότερα, ήτοι το 1887, τα ίδια στοιχεία αναφέρει⁹ και ο Β.Δ. Ζώτος-Μολοσσός, μάλλον συμβουλευόμενος τις γραφές του Βασ. Νικολαΐδη, [ιδέ σημείωση 7], χωρίς να παραθέτει περισσότερες τεχνικές λεπτομέρειες για τη γέφυρα.

Η οδός Ιωάννινα-Καλπάκι-Μεσογέφυρα-Λεσκοβίκι είχε γίνει αμαξιτή περί το 1885, σύμφωνα με την ακόλουθη γραφή: «Η οδός από Ιωαννίνων μέχρι Λεσκοβικίου και πέραν έτι είχε αμαξιτή, κατασκευασθείσα **προ οκτώ** σχεδόν ετών και εξυπηρετείται η συγκοινωνία δι' αμαξών ...», [εφημερίδα “Φωνή της Ηπείρου”, φύλλο 60/5-11-1893]. Όμως, το τμήμα Καλπάκι-Μεσογέφυρα ήταν σε άθλια¹⁰ κατάσταση το 1896 και αλλεπάλληλα τουρκικά στρατιωτικά φυλάκια (καρακόλια) ελέγχου ήσαν κατά μήκος του. Τότε,

για τη βελτίωση της βατότητας του δρόμου, δημοπρατήθηκαν¹¹ από τη Διοίκηση Ιωαννίνων κάποιες εργασίες. Δεν έγιναν όμως με τον πρέποντα τεχνικό τρόπο, γι' αυτό η ίδια εφημερίδα [φύλλο 368/18-2-1900] μεταξύ άλλων έγραψε: «... *Ηθέλησαν να επισκευάσωσι την οδόν Ιωαννίνων μέχρι Κολώνιας· έστω δε υμίν γνωστόν ότι η οδός αύτη ήτο η μάλλον ευπρόσωπος πασών των άλλων εν Ηπείρω και τι νομίζεται ότι έκαμον· ...*». Η «Μεσογέφυρα» ήταν εκείνη την εποχή σε λειτουργία, και το «χάνι Μεσογέφυρας», παρά την αριστερή όχθη της, εξακολουθούσε να δέχεται ταξιδιώτες, έστω και αν ήταν σε ελεεινή κατάσταση.

Δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς άρχισε να γίνεται τακτική συγκοινωνία με φορτηγά **αυτοκίνητα** πάνω στον κύριο οδικό άξονα Ιωάννινα-Μεσογέφυρα-Κοριτσά-Μοναστήρι. Περί αυτού, το **1906**, πρωτογράφηκε: «*Καθ' α φαίνεται, μελετάται σοβαρώς το ζήτημα της εγκαταστάσεως συγκοινωνίας υπό αυτοκινήτων μεταξύ Πρεβέζης-Ιωαννίνων το πρώτον, και κατόπιν μέχρι Αγίων 40 και Μοναστηρίου· ...*», [εφημ. "Φωνή της Ηπείρου", φύλλο 675/23-6-1906]. Η τελευταία οδός προς Μοναστήρι διερχόταν τότε υποχρεωτικά από τη «Μεσογέφυρα».

Στους έγχρωμους και αρκετά ακριβείς αυστριακούς¹² χάρτες του **1913/4**, η γέφυρα και το παρακείμενο σ' αυτήν χάνι δείχνονται ολοκάθαρα με τα αντίστοιχα σύμβολα, όπως και η «γέφυρα Μπουραζανίου». Επίσης, είναι σχεδιασμένος ο αμαξιτός δρόμος Μπουραζάνι-«Μεσογέφυρα» στην αριστερή όχθη του Αώου και

ο επίσης αμαξιτός και συνεχόμενος «Μεσογέφυρα»-«γέφυρα Μέρτζιανης» στη δεξιά όχθη, καθώς και ο καρόδρομος Κόνιτσα-«γέφυρα Μπουραζανίου». Παρατηρώ ότι δεν δείχνεται στους χάρτες αυτούς αμαξιτός δρόμος στη δεξιά όχθη του Αώου, μεταξύ «γέφυρας Μπουραζανίου» και «Μεσογέφυρας», όπως δεν φαίνεται αυτός και στους γαλλικούς χάρτες οριοθέτησης Ελλάδας-Αλβανίας της αρμόδιας Διεθνούς Επιτροπής **1923/4**, γιατί δεν θα είχε γίνει ακόμη.

Σε διάφορες δημοσιεύσεις¹³, καθώς και σε πολλές αναρτήσεις στο διαδίκτυο, βρίσκουμε μερικά ιστορικά και τεχνικά περιστατικά που αφορούν τη γέφυρα. Αυτά, συμπληρωμένα από μένα με πρόσθετα στοιχεία και κρινόμενα, είναι τα ακόλουθα:

Την εποχή της απελευθέρωσης¹⁴ της περιοχής από τους Τούρκους, ήτοι το **1913**, ο τουρκικός στρατός φεύγοντας χτύπησε με τα πυροβόλα του τη γέφυρα, η οποία έπαθε αρκετές ζημιές, αλλά όχι ανήκεστες. Το ίδιο έπραξε και στη «γέφυρα Κόνιτσας». Οι βλάβες αυτές, λόγω της κομβικής θέσης και σπουδαιότητας της γεφύρωσης, τάχιστα αποκαταστάθηκαν το **1914** από το νεόφερτο τότε «Ελληνικό», όπως έλεγαν οι παλιοί.

Συγχρόνως, έγινε μείωση της κλίσης του καταστρώματος, με κατασκευή επίθετης λιθοδομής που το ύψος της μειωνόταν από τα ακρόβαθρα προς την κορυφή. Έτσι επιτεύχθηκε η ελαχιστοποίηση της κλίσης, η προσαρμογή του καταστρώματος στις όχθες και η βατότητά του από άμαξες και αυτοκίνητα. Στο υπάρχον και

τώρα δεξιό τόξο και ακρόβαθρο (προς Μελισσόπετρα), είναι ορατή η γραμμή πάνω από την οποία προστέθηκε η νέα λιθοδομή εξομάλυνσης της κλίσης. Η γραμμή αυτή ξεχωρίζει και στη φωτογραφία του μεσοπολέμου (κατάντης όψη). Λόγω της επιφόρτισης των τόξων από το βάρος της πρόσθετης αυτής λιθοδομής, κρίθηκε στατικά αναγκαίο και ενισχύθηκε η φέρουσα ικανότητά των τόξων, με επίθετη στο κατάστρωμα μεταλλική κατασκευή από τυποποιημένες σιδηροδοκούς, για να βαστούν με ασφάλεια τα βάρη των φορτηγών αυτοκινήτων, που στο μεταξύ είχαν τεθεί σε κυκλοφορία και θα διέρχονταν από πάνω τους. Παρόμοιες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας, για τη συντήρηση και βελτίωση της γέφυρας, έκαναν και Ιταλοί μηχανικοί, κατά τα τελευταία έτη του 1^{ου} παγκόσμιου πολέμου, όταν επί σχεδόν δύο χρόνια είχαν υπό την κατοχή τους την Ήπειρο, ως δήθεν ειρηνευτική δύναμη στο πλαίσιο της Αντάντ (Entente). Σημειώνω ότι οι Ιταλοί προέβησαν τότε σε μεγάλες και ριζικές παρεμβάσεις στην γειτονική «γέφυρα Μέρτζιανης». Πάντα, όμως, παρέμεινε και παραδοκώσε ο κίνδυνος από τη μειωμένη παροχετευτικότητα της διατομής του ποταμού στη θέση της γέφυρας.

Σύντομα, ο κρυφός αυτός κίνδυνος έκανε την εμφάνισή του. Σε μια ιδιαίτερα μεγάλη πλημμύρα που συνέβη το **1924**, μάλλον υπερκεράστηκε και μερικώς κατέπεσε το ακραίο αριστερό τόξο (προς Αηδονοχώρι). Επειδή οι αρμόδιοι μηχανικοί διέγνωναν την υδραυλική ανεπάρκεια της διατομής υπό την γέφυρα, αυτή επεκτά-

θηκε με ένα πρόσθετο άνοιγμα στη αριστερή όχθη (προς Αηδονοχώρι), ζευγμένο με ευθύ αμφιέριστο φορέα από οπλισμένο σκυρόδεμα, υλικό που τότε έμπαινε σε ευρεία χρήση. Ο αμφιέριστος αυτός φορέας είχε άνοιγμα πολύ μεγαλύτερο από το μερικώς πεσμένο τόξο που αντικατέστησε και σήμερα διασώζεται ολόκληρος με διαβρωμένα και επιχωμένα τα βάθρα του. Το κατασκευασθέν τότε νέο δεξιό (κατά τη ροή του ποταμού) βάθρο του φορέα αυτού κάλυψε πλέον από τη μισή όψη του πεσμένου τόξου, (στη φωτογραφία του μεσοπολέμου αυτό διακρίνεται).

Το **1926** υπέστη βλάβη το μεγάλο τόξο πάνω από τη «βαθεία κοίτη» του ποταμού, δηλ. το δεύτερο από τη δεξιά όχθη (προς Μελισσόπετρα). Υποθέτω ότι θα έγινε κάποια τοπική υποχώρηση της κατακόρυφης παρειάς ενός εκ των δυο μεσοβάθρων που το στήριζαν, η οποία ήταν θεμελιωμένη σχεδόν στο χείλος της «βαθείας κοίτης». Το κενό γεφυρώθηκε από τη νομαρχία Ιωαννίνων (νομομηχανικός), με ένα ευθύ αμφιέριστο φορέα εξ οπλισμένου σκυρόδεματος μεγαλύτερου ανοίγματος, που επιτεύχθηκε με μείωση των διαστάσεων των δυο εκατέρωθεν βάθρων και ανάλογη προσαρμογή των εμβόλων, ώστε να απομακρυνθεί όσο ήταν δυνατό η θεμελίωσή τους από τα κράσπεδα της «βαθείας κοίτης». Στη στέψη κατασκευάστηκαν αμφίπλευρα και σε πρόβολο πεζοδρόμια από σκυρόδεμα, στα οποία τοποθετήθηκαν προστατευτικά μεταλλικά κιγκλιδώματα. Η όλη παρέμβαση απέβλεπε στο να αυξηθεί η παροχετευτική

ικανότητα στη θέση της γέφυρας και να αντέχει τα βάρη των βαρέων αυτοκινήτων, που εκείνη την εποχή έμπαιναν σε συχνότερη κυκλοφορία. Η αρχική όμορφη και προσαρμοσμένη στο τοπίο γενική εικόνα της πετρογέφυρας άλλαξε, υποκύπτοντας στις συγκοινωνιακές ανάγκες της εποχής. Είχε καταστήσει ένα αντικειμενικό συννοθύλευμα ποικίλων κατασκευών. Κατά την περίοδο που η γέφυρα ήταν αδιάβατη, ή κλειστή λόγω δομικών εργασιών, η κυκλοφορία γινόταν μέσω της κοντινής «γέφυρας Μπουραζανίου». Σημειώνω ότι, δυο χρόνια υστερότερα, δηλ. το 1928, ανακατασκευάστηκε με οπλισμένο σκυρόδεμα και η «γέφυρα Τοπόλιτσας» στην παλιά θέση «Γέφυρες», για την ασφαλή πρόσβαση των οχημάτων προς την πόλη της Κόνιτσας.

Αυτή η «Μεσογέφυρα», που εν όψει πολέμου είχε υπονομευτεί έγκαιρα, ανατινάχτηκε¹⁵ από τον ελληνικό στρατό την πρώτη μέρα του ελληνοϊταλικού πολέμου του 1940, δηλ. την 28^η Οκτωβρίου, για λόγους αμυντικής τακτικής. Ύστερα από την αντεπίθεση του ελληνικού στρατού και την αποχώρηση των Ιταλών, επισκευάστηκε πάραυτα και πρόχειρα από το Μηχανικό του ελληνικού στρατού, επειδή ήταν άκρως απαραίτητη στην κάλυψη των πολεμικών αναγκών του μετώπου.

Τέλος, την 12 Οκτωβρίου 1944 ανατινάχτηκε οριστικά από τον γερμανικό στρατό που εγκατέλειπε την περιοχή, για να μην ξαναχτιστεί ποτέ πια, διότι άλλαξαν μεταπολεμικά οι οδικοί άξονες στην περιοχή και αυτή, παραγκωνισμένη, έμεινε έξω απ' αυτούς.

Σημειώσεις

8. Ιδέ βιβλίο σημ. 5, σελ. 549-550, με παραπομπή στο βιβλίο "Ιστορία της Καστανιανής Κονίτσας", του Καστανιανίτη Χρ. Ν. Γκάσιου, Ιωάννινα 1971, σελ. 151.

9. Στο βιβλίο του "Ηπειρωτικά Μελέται - Δρομολόγιον Ελληνικής Χερσονήσου", εν Αθήναις 1887, σελ. 86.

10. Περί αυτών ιδέ άρθρο "Από το Καλπάκι στην περιοχή Λεσκοβικίου, 1896", απόσπασμα από βιβλίο του Antonio Baldacci, επιμελούμενο από τον Χαρίλ. Γκούτο, περ. "Κόνιτσα", σελ. 221-224.

11. Στην εφημερίδα "Φωνή της Ηπείρου", φύλλο 211/1-11-1896, μεταξύ άλλων διαβάζουμε ότι δημοπρατείται «... η ανέγερσις **γεφύρας** κατά το ήμισυ σιδηράς, 6 μέτρων ανοίγματος επί της από Ιωαννίνων εις Μοναστήριον οδού μεταξύ του **σταθμού Δούσκου** και **Μεσογεφυριών**, ης αι δαπάναι υπελογίσθησαν εις 8.200 γρ., η επισκευή της οδού εξ Ιωαννίνων μέχρι συνόρων Μοναστηρίου, ης αι δαπάναι υπελογίσθησαν εις 29.900 γρ., ..., η κατασκευή σιδηράς της επί της οδού Μοναστηρίου ξυλίνης **γεφύρας Οσανίτσας**, ης αι δαπάναι υπελογ. εις 9.249 γρ., ...». Οι δύο αυτές μικρές γέφυρες δείχνονται στους αυστριακούς χάρτες του 1913/14.

12. Οι Αυστριακοί από πολύ παλιά ασχολήθηκαν με τη χαρτογράφηση της Ηπείρου, αποστέλλοντας επί τόπου στρατιωτικούς τοπογράφους. Είχαν βλέψεις στη Βαλκανική και ήσαν έκτοτε σύμμαχοι της Τουρκίας. Σχετικώς, στο φύλλο 202/11-6-1873 της εφημ. "Γίανγια-Ιωάννινα", διαβάζουμε: «Προηγουμένως είχομεν γράψει ότι αξιωματικοί του **αυστριακού** επιτελείου πρόκειται να έλθωσιν ίνα ιχνογραφήσωσι τον χάρτην της Ηπείρου. Οι

εν λόγω αξιωματικοί προχθές αφιχθέντες ενταύθα πρόκειται να μεταβώσιν εις Γρεβενά.».

13. π.χ. ο Σπ. Μαντάς, στο βιβλίο “Ηπειρώτικα γεφύρια”, έκδοση Λαϊκό Πολύπτυχο, Αθήνα 1984, σελ. 38.

14. Την ίδια χρονιά, το 1913, πέρασε από την περιοχή ο Fred Boissonas (1858-1947), φιλέλληνας γαλλοελβετός φωτογράφος. Έκανε μια λήψη που αρχειοθετήθηκε με τη λεζάντα «Κόνιτσα, Μεσογέφυρα, 1913». Δείχνει ένα τοπίο με έναν ιερέα να βαδίζει σε καρόδρομο που ανηφορίζει από μια τρίτοξη γέφυρα στο βάθος. Η γέφυρα αυτή είναι η τρίτοξη «γέφυρα Μπουραζανίου» (ανάντης όψη) και όχι η «Μεσογέφυρα». Το λάθος οφείλεται στον όρο «τα Μεσογέφυρα», με τον οποίο ονομάζεται η περίξ ευρύτερη περιοχή. Με την τοπωνυμική έννοια «τα Μεσογέφυρα», ο όρος υπάρχει και σε άλλη φωτογραφία του, παντε-

λώς άσχετη με τη γέφυρα, στην οποία η λεζάντα γράφει «Μεσογέφυρα, Κόνιτσας, κωρικοί, 1913».

15. Στο βιβλίο “Σουλιώτικες παραφυάδες στο Λεσκοβίκι”, Ιωάννινα 2013, σελ. 179 και στη λεζάντα της φωτογραφίας της σελ. 106, του ιατρού Δημ. Κήτα, που έζησε τα γεγονότα, γράφεται το αντίθετο, ότι ανατινάχτηκε από τους Ιταλούς το δεύτερο δεκαήμερο του Νοεμβρίου 1940, κατά την οπισθοχώρησή τους προς Λεσκοβίκι. Μάλλον λαθεύει σ’ αυτό, γιατί όλοι οι άλλοι γράφουν ότι ανατινάχτηκε από τον ελληνικό στρατό την πρώτη μέρα του πολέμου. Ίσως έγινε κάποια σύγχυση με τη «γέφυρα Μέρτζιανης».

Αθήνα, Μάρτης 2016

Θωμάς Β. Ζιώγας

Email: thovaziogas@gmail.com

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Μάιος 2016

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
15,5	30,6	5,3	132,8	12	ΝΔ

Ιούνιος 2016

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
22,2	37,4	10,3	10,4	7	ΝΔ

Αφιέρωμα του περιοδικού στον όσιο Παΐσιο τον Αγιορείτη

Εδώ και πολύ καιρό είχα την αγαθή πρόθεση να επιμεληθώ της έκδοσης ενός πονήματος, επιμώντας το πνευματικό γεγονός της Αγιοκατάταξης του Γέροντος Παΐσιου του Αγιορείτη. Ταπεινή φιλοδοξία ήταν να δημοσιοποιηθεί ο περί του Αγίου Λόγος Εκκλησιαστικών Ανδρών και Εργατών του Πνεύματος. Η έκκλησή μου έπεσε σε γόνιμο έδαφος και έδωσε κυμάδεις πνευματικούς καρπούς.

Η χαλεπή οικονομική συγκυρία δεν επέτρεψε την ολοκλήρωση του εγχειρήματος το οποίο πιστεύω να τελεσφορήσει δι' άλλης οδού μέσω του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ».

Ήτοι το περιοδικό σε κάθε του έκδοση θα φιλοξενεί μέρος της συγκεντρωθείσας ύλης με υπέρτιπλο τον παρόντα του προλογικού σημειώματος.

Όταν με το καλό ολοκληρωθεί το αφιέρωμα θα έχουμε στην διάθεσή μας τα τυπογραφικά, οπότε πιστεύω πως η βιβλιοπαρουσίασή τους δεν θα υπερβαίνει τις οικονομικές μας δυνατότητες.

Για τον λόγο ότι η έκδοση του βιβλίου θα απαιτήσει κάποιον χρόνο όποιος σεμνύνεται και ευλαβείται του Οσίου Παΐσιου δύναται να καταθέσει στο περιοδικό του δικό του ευπρόσδεκτο Λόγο.

Καταθέτω την ειλικρινή συγνώμη σε όλους εκείνους οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μου: πρώτον γιατί δεν μπόρεσα να ολοκληρώσω προς το παρόν την προς αυτούς υπόσχεσή μου και δεύτερον γιατί σιώπησα για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα.

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Γέρων Παΐσιος, ο Άθωνίτης, ο φίλος του Θεού*

Του καθηγητού Μιχ. Γ. Τρίτου
πρ. Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Με αίσθήματα πνευματικῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα δέχθηκε τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς 13ης Ἰανουαρίου 2015 γιὰ τὴν κατάταξη στὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο τοῦ Γέροντος Παΐσιου, τοῦ Ἀγιορείτου. Γεγονὸς εἶναι ὅτι ὁ Γέρων Παΐσιος ἀπὸ πολὺ νωρὶς εἶχε καθιερωθεῖ ὡς Ἅγιος στὴ συνείδηση καὶ στὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὴν ἀπόφασή του αὐτή, τὸ Σεπτὸ Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο ἐπικύρωσε τὸ ὁμόφωνο φρόνημα καὶ τὴν ἀκρά-

* Γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ παρόντος ἄρθρου χρησιμοποιήθηκαν τὸ βιβλίο τοῦ Ἱερομονάχου Ἰσαάκ, Βίος Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου, Ἅγιον Ὄρος 2009, οἱ ἀφηγήσεις τοῦ θεράποντος ἱατροῦ τοῦ π. Παΐσιου κ. Γεωργίου Μπλάτσα καὶ προσωπικὲς μου ἀναμνήσεις ἀπὸ τὶς ἐπισκέψεις μου στὸν Γέροντα.

δαντη πίστη τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ π. Παῖσιος εἶναι ἅγιος!

Ὁ γράφων εἶχε ἐπισκεφθεῖ ἀρκετές φορές τὸν Γέροντα Παῖσιο στὸ ταπεινὸ κελὶ τῆς Παναγούδας στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ εἶναι μάρτυς τῆς ἀγιότητας, τῆς διορατικότητας καὶ τοῦ ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὁ φίλος κ. Γεώργιος Μπλάτζας, ὁμότιμος καθηγητῆς τῆς Ἱατρικῆς χειρουργήσε τὸν Γέροντα στὸ “Θεαγένειο” Νοσοκομεῖο τῆς Θεσσαλονίκης καὶ μοῦ ἀποκάλυψε ἄγνωστες πτυχές τῆς ἀγιότητας τοῦ π. Παῖσιου, κυρίως τὴν ἀφοβία του μπροστὰ στὸ θάνατο!

Ὁ Γέρον Παῖσιος ὑπῆρξε ἓνα φωτόμορφο τέκνο τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶχε ὑποστειῖ τὴν “καλὴν ἀλλοίωσιν”, δηλ. εἶχε ἀλλοιωθεῖ πνευματικὰ ἀπὸ τὴ Θεία Χάρη. Ἐνας πραγματικὸς φίλος τοῦ Θεοῦ, τῆς Κυρίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων.

Ἐνας ἐμπειρικὸς Θεολόγος, ποὺ ἂν καὶ δὲν εἶχε σπουδάσει Θεολογία, ἐξέφραζε μὲ ἀπλὰ λόγια τὶς θεοπτικὲς του ἐμπειρίες. Ἄλλωστε ἡ Θεοπτία προηγεῖται τῆς Θεολογίας. Ὁ ἴδιος ἔλεγε: “Θεολογία χωρὶς ἐμπειρία μοιάζει μὲ τυφλοπόντικα, ποὺ προσπαθεῖ νὰ περιγράψει τὸν ἦχο”¹. Ἐγινε ἔμφυχος ναὸς καὶ σκήνωμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐκλεκτὸ πρόσωπο ποὺ ἐπιλέχθηκε ἀπὸ τὸ Θεό, γιὰ νὰ στηρίξει τοὺς ἀνθρώπους τῆς πνευματικὰ ἀποπροσανατολισμένης ἐποχῆς μας.

Ἄνθρωπος ἀπελευθερωμένος ἀπὸ τὰ πάθη, πλήρης χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, βίωνε ἔκτακτες ὑπερφυσικὲς καταστάσεις, μέρος τῶν ὁποίων φανέρωνε στοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ τοὺς στηρίξει στὴν κατὰ Χριστὸν βιοτή τους. Γιὰ καταστάσεις καὶ θέματα πνευματικὰ μιλοῦσε μὲ βεβαιότητα ὡς ἐξουσίαν ἔχων, χωρὶς νὰ ἀφήνει περιθώρια ἀμφιβολίας! Εἶχε καὶ αὐτὸς τὸ γνῶρισμα τῶν ἁγίων νὰ εἶναι αὐστηρὸς στὸν ἑαυτό του καὶ ἐπιεικὴς στοὺς ἄλλους. Ενσάρκωνε στὸν ἀνώτερο δυνατὸ βαθμὸ τὶς ἀρετὲς τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀκτημοσύνης καὶ τῆς παρθενίας. Ἐφθασε σὲ ὑψηλὰ μέτρα πνευματικότητας, γι’ αὐτὸ καὶ τὰ χαρίσματά του ἦταν πολλὰ. Ὅπως ἔχει γραφεῖ «τὰ χαρακτηριστικὰ του γνωρίσματα ἦταν ἡ μεγάλη του αὐταπάρνηση, οἱ φιλότιμοι ἀγῶνες του γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἡ μοναχικὴ ἀκρίβεια, ἡ λεπτὴ του αἴσθησις γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ, ἡ σπάνια διάκρισή του, ἡ δυσιαστικὴ του ἀγάπη γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο καὶ τὸ πατε-

---

1. Ἱερομονάχου Ἰσαάκ, Βίος Γέροντος Παῖσιου τοῦ Ἁγιορείτου, Ἅγιον Ὄρος 2009, σ. 591.

2. Ὁ.π., σσ. 23-24.

ρικό του φρόνημα».

Αὐτὸς ὁ νέος ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ μέτριος στὸ ἀνάστημα, σκελετωμένος ἀπὸ τὴν ἀσκησιμὴν, μὲ αὐστηρὸ διεισδυτικὸ βλέμμα καὶ ταυτόχρονα γλυκὺ, μὲ χέρια ροζιασμένα ἀπὸ τὴν σκληρῆν χειρωνακτικῆν ἐργασίαν, ἀκτινοβολοῦσε, ἐξωτερικεύοντας τὴν πείρα τῆς Ἀναστάσεως καὶ σκόρπιζε παντοῦ χαρὰ, ἐλπίδα, δύναμη καὶ αἰσιοδοξία. «Τοῦ γινῶναι Αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ»³.

Κατάπληξη προκαλοῦσαν ἡ πολυμέρειά του, οἱ πρακτικῆς γνώσεως του ἡ σοφία καὶ ἡ ἰσχυρὴ του μνήμη. Διακρινόταν γιὰ τὸ ἀκέραιο τοῦ χαρακτήρα του. Ἀπεχθανόταν τὴν ὑποκρισίαν, τὴν κολακίαν, τὴν ἀνειλικρίνεια, τὴν διπλοπροσωπίαν. Χαρακτηριστικὰ ὁ ἴδιος ἔλεγε: «Αἰσθάνομαι γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἴδια ἀγάπην ποὺ εἶχα γιὰ τοὺς συγγενεῖς μου. Τώρα αἰσθάνομαι ὅλο τὸν κόσμον ὡς ἀδελφούς»⁴. Ἔδινε μεγάλη σημασίαν στὴν ἐλεημοσύνην καὶ στενοχωριόταν γιὰ τὴν ὑπάρχουσαν κοινωνικὴν ἀδικίαν καὶ ἀνισότητά. «Τί χριστιανοὶ εἴμαστε», ἔλεγε, «νὰ ἔχουμε δύο καὶ τρία σπίτια καὶ ἐξοχικά, καὶ ἄλλοι νὰ μὴν ἔχουν ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνην»⁵.

Ὁ Γέρον Παῖσιος ὑπῆρξε πραγματικὸς μοναχός, ὑπόδειγμα ἀσκήσεως καὶ συνέπειας στὴν ἀρχὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Γι' αὐτὸ ἔφθασε σὲ ὑψηλὰ μέτρα πνευματικότητος καὶ θεοπτίας. Ἡ σταθερὴ πνευματικὴ του κατάστασις, ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνη, ἡ ἀγαπητικὴ του διάθεσις καὶ τὸ πλήρωμα τῆς ἀναστασιμῆς χαρᾶς ποὺ βίωνε, φανερόνουν ἕνα ἄρτιο τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπο, ἀπελευθερωμένο ἀπὸ τὰ πάθη, πλήρη χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ ἀγνότητά του εἶχε φθάσει σὲ τέτοιο σημεῖον, ὥστε νὰ μὴν συγκατατίθεται σὲ σαρκικοὺς λογισμούς. Ἐνσάρκωσε ὅλες τὴς μοναχικὰς ἀρετὰς. Τὴν ἀρετὴν τῆς ξενιτείας, ἀφοῦ εἶχε ἀποδεσμευθεῖ ἀπὸ τὴν στενὴν οἰκογενειακὴν ἐξαρτήσιν, γι' αὐτὸ καὶ ἀγαποῦσε μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ὅλο τὸν κόσμον. Τὴν ἀρετὴν τῆς ὑπακοῆς, τὴν ὁποία ἐφάρμοσε κατὰ τὸν πλέον ἰδεώδη τρόπο, παρόλο ποὺ δὲν ἔζησε πολλὰ χρόνια ὡς ὑποτακτικὸς στὸ κοινόβιον. «Νὰ ξέρετε», ἔλεγε, «ὅλο τὸ νόημα, τὸ μυστικὸν τῆς μοναχικῆς ζωῆς, βρίσκεται στὴν ὑπακοήν»⁶.

3. Φιλιπ. β', 10.

4. Ἱερομονάχου Ἰσαάκ, ὁ.π., σ. 538.

5. ὁ.π., σ. 539.

6. ὁ.π., σ. 399.

Χαρακτηριστική ἦταν ἡ ταπείνωσή του. Ἔβλεπε τὸν ἑαυτό του ὡς «γῆ καὶ σποδός». Κατώτερον ἀπὸ ὅλη τὴν κτίση, χειρότερο καὶ ἀπὸ τῶν ζῶα. Ἐνοιωθε πολὺ ἐνοχλημένος ὅταν τὸν φωτογράφιζαν ἢ τὸν ἠχογραφοῦσαν ἢ μιλοῦσαν γι' αὐτόν. Ὅταν κάποιος στὴ Σουρωτὴ ἐντελῶς αὐθόρμητα τὸν ἀπεκάλεσε ἅγιο, ὁ Γέροντας ἀναλύθηκε σὲ κλάμα. Βίωνε μὲ κάθε εἰλικρίνεια τὴν ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης, γι' αὐτὸ καὶ διαρκῶς ἔλεγε: «Τεκμήριο γνησιότητος τῆς πνευματικῆς ζωῆς κάποιου εἶναι ἡ μεγάλη αὐστηρότητα στὸν ἑαυτό του καὶ ἡ πολλὴ ἐπιείκεια στοὺς ἄλλους. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμε τοὺς κανόνες ὡς κανόνια ἐναντίον τῶν ἄλλων»⁷.

Κέντρο τοῦ κηρύγματός του ἦταν ἡ μετάνοια, ὄχι ὡς ἀποφασιστικὴ στιγμή, ἀλλὰ ὡς ἀποφασιστικὴ ζωὴ! Τὴ μετάνοια, ποὺ εἶναι ἀναμοχλευτικὴ δύναμη καθάρσεως, διανοίας, αἰσθημάτων καὶ βουλήσεως, τὴ θεωροῦσε ὡς τὸ σπουδαιότερο ἔργο τοῦ μοναχοῦ, ὅπως καὶ τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Ἰδιαιτέρως συνιστοῦσε τὴ συχνὴ ἐξομολόγηση. Μὲ θαυμαστὴ συνέπεια τηροῦσε τὴν ἀκτημοσύνη, ποὺ ὑποσχέθηκε στὸν Κύριο τὴν ἡμέρα τῆς κουρᾶς του. Φτωχὸς μπῆκε στὸ μοναχικὸ βίον, πάμπτωχος ἔφυγε γιὰ τὴν αἰωνιότητα. Στὴν περίπτωσή του μποροῦμε νὰ ἐπαναλάβουμε τὰ λόγια τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ:

«Καὶ ἐδόξασα καὶ δοξάζω χιλιάδες φορὲς τὸν Χριστόν μου ὅπου μ' ἐφύλαξε ἀπὸ τοῦτο τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας, καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐσταυρωμένου καὶ Θεοῦ δὲν ἔχω μήτε σακκούλα, μήτε σπίτι, μήτε κασέλλα, μήτε ἄλλο ράσο ἀπὸ αὐτὸ ὅπου φορῶ, ἀλλὰ ἀκόμη παρακαλῶ τὸν Κύριόν μου μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μου νὰ μὲ ἀξιῶσῃ νὰ μὴν ἀποκτήσω σακκούλα, διότι ὡσὰν κάμω ἀρχὴν νὰ παίρνω ἄσπρα, εὐθὺς ἔχασα τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ δὲν ἠμπορῶ καὶ τὰ δύο, ἢ τὸν Θεὸν ἢ τὸν διάβολον»⁸.

Ὁ Ἅγιος Παῖσιος ἦταν ἕνας πραγματικὸς ἀσκητής. Νήστευε αὐστηρά, κοιμόταν ἐλάχιστα καὶ ἀγρυπνοῦσε προσευχόμενος. Γιὰ προσκέφαλο εἶχε ἕνα κούτσουρο ἀπὸ καστανιά. Γιὰ κρεβάτι δύο σανίδες μὲ κενὸ στὴ μέση γιὰ νὰ μὴν ἀκουμπᾶ ἡ σπονδυλικὴ στήλη καὶ θερμαίνεται. Στὴ θεία λατρεία στεκόταν διαρκῶς ὀρθίος γιὰ νὰ μὴν τὸν πιάνει ὁ ὕπνος καὶ νὰ μὴν περισπᾶται ὁ λογισμὸς του.

7. Ὁ.π., σ. 417.

8. Ἐπισκόπου Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, Μητροπολίτου Φλωρίνης, Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, Ἀθῆναι 2007, σσ. 105-106.

Ἡ προσευχή, ὡς ἔξοδος ἀπὸ τὸν ἑαυτό μας καὶ συνάντηση τοῦ Θεοῦ, ἦταν τὸ κύριο μέλημά του. Ἡ γνωστὴ ρήση τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος «ὁ πᾶς δρόμος αὐτοῦ ἦν προσευχῆς ἀέναιος καὶ ἔρως πρὸς Θεὸν ἀνάκαστος»⁹.

Εἶχε τὴν πλήρη ἐφαρμογὴ του στὸν Ἅγιο Παῖσιο. Ἡ προσευχή του ἦταν ἀδιάλειπτη, καρδιακὴ, καθαρὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ. Τὴν ἔλεγε στὸ «ταμιεῖον του», στὸ ἐργόχειρο, στὸ δρόμο, ἀκόμη καὶ στὴ συναναστροφὴ του μὲ ἀνθρώπους. Τὴν χῶριζε σὲ τρία μέρη: Ἐνα γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἕνα γιὰ τοὺς ζῶντες καὶ ἕνα γιὰ τοὺς κεκοιμημένους. Στὴν πραγματικότητά ὁμως προσευχόταν περισσότερο γιὰ τοὺς ἄλλους παρὰ γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἀγάπησε καὶ καλλιέργησε τὴν εὐχὴ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με». Εἶχε φθάσει σὲ τέτοια κατάσταση, ὥστε νὰ «βυθίζεται ὁ νοῦς του στὴν εὐχὴ» καὶ νὰ συνεχίζεται καὶ στὸν ὕπνο του. Ὅπως γράφει ὁ ἱερομόναχος Ἰσαάκ. «Δὲν μετροῦσε τὴν προσευχὴ μὲ τίς ὥρες, μὲ τὰ πόσα γράμματα θὰ ποῦμε ἢ πόσα κομποσχοίνια θὰ κάνουμε»¹⁰. Κυρίως τὸν ἐνδιέφερε νὰ εἶναι καθαρὴ, νὰ φθάνει στὸ Θεὸ καὶ νὰ ἔχει καρπούς. «Τὰ ἄλλα», ἔλεγε ὁ π. Παῖσιος, «εἶναι γιὰ νὰ σπρώξουμε τὴ νύχτα καὶ νὰ λέμε ὅτι κάναμε τόσες ὥρες ἀγρυπνίας»¹¹. Παράλληλα μὲ τὴν προσευχὴ ἀγάπησε καὶ τὴν ψαλμωδία, τὴν ὁποία ὁμως θεωροῦσε «ἀτελὴ προσευχὴ»¹². «Ὅταν στενοχωριόμαστε», ἔλεγε, «νὰ ψέλνουμε. Ἡ ψαλμωδία διώχνει τὸν διάβολο, διότι εἶναι συγχρόνως καὶ προσευχὴ καὶ περιφρόνηση τοῦ πειρασμοῦ»¹³.

Ἄνθρωπος τῆς νήψεως καὶ τῆς αὐτοκριτικῆς, καθὼς ἦταν, δὲν δικαιολογοῦσε στὸν ἑαυτό του τὸ παραμικρὸ ἀμάρτημα, γιὰτὶ γνώριζε ὅτι ἀγιότητα εἶναι ὁ ἐξαγιασμός τῶν λεπτομερειῶν τῆς ζωῆς. Ὁ Γέροντας ἀπέκοπτε εὐκόλα τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμούς. «Οἱ λογισμοί», ἔλεγε, «δείχνουν τὴν πνευματικὴ μας κατάσταση. Χωρὶς νήψη οἱ προσβολὲς τῶν λογισμῶν ἐξελίσσονται σὲ πάθη καὶ καταντᾷ ὁ ἄνθρωπος παντοπωλεῖο τῶν παθῶν»¹⁴. Μὲ διάκριση συνδύαζε ἄριστα τὴν ἡσυχία μὲ τὴ διακονία. Ἐκφραστὴς καὶ διασώτης τῆς διδασκαλίας τοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, πίστευε ἀπόλυτα ὅτι

9. Κλίμαξ, ἔκδ. Ἀστέρος, Ἀθῆναι 1970, σ. 8.

10. Ἱερομονάχου Ἰσαάκ, ὁ.π., σ. 515.

11. Ὁ.π.

12. Ὁ.π., σ. 513.

13. Ὁ.π., σ. 514.

14. Ὁ.π., σ. 510.

ἀπὸ τὸν ἡσυχασμὸ θὰ προέλθει ἡ ἀναγέννηση τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ γνησιότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. «Μπορῶ νὰ μιλάω, νὰ συναναστρέφομαι μὲ τὸν κόσμον», ἔλεγε, «ἀλλὰ ὕστερα θέλω νὰ εἶμαι μόνος μου»¹⁵.

Ἐνα ἀπὸ τὰ χαρίσματα τοῦ Γέροντος Παΐσιου ἦταν τὸ διορατικὸ καὶ τὸ προορατικὸ. Προγνώριζε μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ τὸν ἐρχομὸ τῶν ἐπισκεπτῶν, τὴν πνευματικὴ τους κατάσταση, τὰ ὀνόματά τους, τὰ προβλήματα ποὺ τοὺς ἀπασχολοῦσαν καὶ ἀνάλογα ἐνεργοῦσε.

Ὅταν τὸν Ἰούλιο τοῦ 1980 τὸν ἐπισκεφθήκαμε μὲ τὸν φίλο μου Λυκειάρχη ἀπὸ τὸν Ἀγρίνιο κ. Φώτη Μάλαινο μᾶς φώναξε, χωρὶς νὰ μᾶς γνωρίζει, μὲ τὰ μικρά μας ὀνόματα: «Καλῶς τὰ παιδιά μου, τὸν Φώτη καὶ τὸν Μιχάλη». Σύμφωνα μὲ πληροφορία ποὺ μοῦ ἔδωσε ὁ καθηγητῆς κ. Μπλάτζας, ὅταν τὸ 1987 εἰσήχθη στὸ «Θεαγένειο» γιὰ ἐγχείρηση βουβωνοκῆλης, ὁ καθηγητῆς ἦταν ἀνήσυχος γιὰ τὴν ἔκβαση τῆς ἐγχειρήσεως. Ὁ π. Παῖσιος τὸν κατάλαβε καὶ τοῦ εἶπε:

– Μὴ φοβᾶσαι, Γιώργο. Εἶδα τὴν ἐγχείρηση. Ὅλα θὰ πᾶνε καλά»¹⁶.

Πράγματι ἔγινε ἡ ἐγχείρηση καὶ ὅλα πῆγαν καλά.

Μὲ τὸ διεισδυτικὸ καὶ ἀγιοπνευματικὸ μάτι του διέκρινε τὰ πάντα. Εἶχε ἀποκτήσει «νοῦν Χριστοῦ»¹⁷, γι' αὐτὸ βοήθοῦσε οὐσιαστικὰ στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τῶν ἀνθρώπων.

Ὅλες αὐτὲς οἱ πνευματικὲς προϋποθέσεις τοῦ ἔδιναν μιὰ ξεχωριστὴ παρρησία καὶ χάρη. Γι' αὐτὸ πάλευε μὲ δαίμονες, συναναστρεφόταν μὲ τὰ ἄγρια θηρία καὶ εἶχε θεϊκὲς ἐμπειρίες.

Στὸ ἀσκητήριό τοῦ Σινᾶ πάλεψε πραγματικὰ μὲ τὸ διάβολο ὡς ὄντολογικὴ πραγματικότητα. Κατεβαίνοντας στὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ κοινωνώντας τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων ἔζησε μιὰ καταπληκτικὴ ἐμπειρία, τὴν ὁποία περιγράφει ὡς ἑξῆς:

«Κατέβηκα στὸ Μοναστήρι νὰ λειτουργηθῶ. Ὅταν κοινωνήσα αἰσθάνθηκα τὴ Θεία Κοινωνία σὰν κρέας πολὺ-πολὺ γλυκὸ καὶ ἔνιωσα μιὰ δύναμη μέσα μου. Ἦταν Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ»¹⁸.

Γιὰ τὸν Ἅγιο Παῖσιο ὁ Διάβολος ἦταν ἀπτὴ πραγματικότητα. Σὲ ὅσους ἀμφισβητοῦσαν τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Διαβόλου ἔλεγε: «Τί λέει αὐτός; Ἐδῶ κάθε

---

15. Ὁ.π., σ. 497.

16. Ὁ.π., σ. 312.

17. Α', Κορ. 2, 16.

18. Ἱερομονάχου Ἰσαάκ, ὁ.π., σ. 170.

νύχτα μᾶς δείχνει σινεμά ὁ διάβολος»¹⁹.

Στὸ μοναστήρι τοῦ Στομίου Κονίτσης, «τὸ περιβολάκι τῆς Παναγίας», ὅπως τὸ ὀνόμαζε, ἀξιώθηκε μαζί μὲ γυναῖκες ἀπὸ τὴν Κόνιτσα ποὺ διακονοῦσαν τὸ μοναστήρι, νὰ δεῖ τὴ Θεοτόκο. Σ' αὐτὲς τὶς γυναῖκες εἶπε: «Σᾶς ἀξίωσε ὁ Θεὸς καὶ εἶδατε τὴν Παναγία, ἀλλὰ δὲν θὰ πεῖτε πουθενά»²⁰. Μιὰ ἄλλη φορά, στὴ ΒΑ γωνιὰ τοῦ κελιοῦ τῆς Παναγούδας στὸ Ἅγιο Ὄρος, εἶδε τὴν Παναγία ντυμένη στὰ ἄσπρα καὶ φώναξε: «Παναγία μου, καὶ ὁ τόπος εἶναι βρώμικος καὶ ἐγὼ βρώμικος»²¹. Σὲ ὄνειρό του εἶδε τὴν Παναγία ὡς ὠραία καὶ μεγαλόπρεπη γυναίκα, ντυμένη στὰ χρυσά. Ὄταν πῆγε ὡς προσκυνητῆς στὸ θεομητορικὸ μνῆμα τῆς Γεθσημανῆ, διέκρινε στὸ πρόσωπο τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Ἱεροσολυμίτισσας τὴν «Κυρία», ποὺ εἶχε δεῖ στὸ ὄνειρό του. Τὴν 27η Φεβρουαρίου 1974 καὶ ὥρα 10 τὸ πρωῖ δέχθηκε στὸ κελί του τὴν ἐπίσκεψη τῆς ἁγίας Εὐφημίας, μὲ τὴν ὁποία συνομίλησε γιὰ ἓνα σοβαρὸ ἐκκλησιαστικὸ θέμα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦσε. Γενικά, ὁ Γέροντας ἀπέφευγε νὰ διηγεῖται τὶς πνευματικὲς του ἐμπειρίες. Τὸ ἔκανε μόνο σὲ ἔκτακτες περιπτώσεις, ὅταν ἔκρινε ὅτι ἔπρεπε νὰ βοηθήσει κάποια ψυχή.

Τὸ ἀναστάσιμο ἀσκητικὸ του ἦθος, ἡ παιδικὴ του ἀθωότητα καὶ τὸ ὀλοκληρωτικὸ δόσιμό του στὸ Θεό, ἀπετέλεσαν τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ βιώνει θεῖες ἐμπειρίες. Εἶναι συγκλονιστικὰ τὰ ὅσα βίωσε τὸ 1967 στὰ ἐρημικὰ Κατουνάκια. Ἐνῶ ἔλεγε τὴν εὐχὴ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με» τὸ κελί του πλημμύρισε ἀπὸ θεϊκὸ φῶς. Σύμφωνα μὲ τὴν περιγραφή τοῦ ἰδίου «ἦταν λευκὸ μὲ μιὰ μικρὴ ἀπόχρωση πρὸς τὸ γαλάζιο... Τὸ φῶς ἦταν τόσο δυνατὸ! Πιο δυνατὸ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ὁ ἥλιος ἔχανε τὴν λάμψη μπροστά του. Ἐβλεπα τὸν ἥλιο καὶ μοῦ φαινόταν τὸ ἡλιακὸ φῶς ὠχρὸ ὅπως εἶναι τὸ φῶς τῆς σελήνης κατὰ τὴν πανσέληνο. Τὸ φῶς τὸ ἔβλεπα γιὰ πολὺ. Μετά, ὅταν τὸ φῶς ἔλειψε καὶ ἡ χάρις μειώθηκε, τότε δὲν εὗρισκα καμιὰ παρηγοριὰ καὶ χαρά»²².

Πέραν τῶν ἄλλων στὸν Γέροντα Παῖσιο δόθηκε τὸ χάρισμα νὰ συναναστρέφεται μὲ τὰ ἄγρια θηρία, χωρὶς νὰ τὸν βλάπτουν, ὅπως συνέβαινε καὶ μὲ πολλοὺς ἁγίους. Στὴν περίπτωση τοῦ ἔχουν πλήρη ἀναφορὰ

19. Ὁ.π., σ. 600.

20. Ὁ.π., σ. 147.

21. Ὁ.π., σ. 306.

22. Ὁ.π., σ. 205.

τὰ ὅσα γράφει ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος: «προσπελάζουσιν αὐτῷ ὡς δεσπότη ἐαυτῶν, καὶ σαίνουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λείχουσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς πόδας, διότι ἐκείνων τὴν ὁσμὴν τὴν ἐκπνεύσασαν ἐκ τοῦ Ἀδάμ πρὸ τῆς παραβάσεως, ὡσφράνθησαν ἐξ αὐτοῦ»²³. Τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως ὑποχωροῦσαν μπροστὰ στὰ ἁγιοπνευματικὰ μέτρα τοῦ ἁγίου Παΐσιου!

Ἡ διαρκῆς πνευματικὴ ἐγερσιμότητα τοῦ Γέροντος Παΐσιου, πέραν τῶν ἄλλων, ὀφείλετο καὶ στὴ βίωση ἀπὸ μέρους του τῆς μνήμης τοῦ θανάτου, ποὺ ἔχει βαρύνουσα σημασία γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν πιστῶν. Ἐχει μεγάλη ἀφυπνιστικὴ δύναμη καὶ ἀποτελεῖ βασικὴ προϋπόθεση γιὰ μιὰ γνήσια πνευματικὴ ζωὴ. Ἡ μνήμη θανάτου ἀπομακρύνει τὴν ἁμαρτία καὶ προσανατολίζει σωστὰ τὴ ζωὴ. Κατὰ τὸν Ἱερὸ Χρυσόστομο γίνεται ἀφορμὴ ὠφελίμου καὶ σωτηρίου φιλοσοφίας, ἀφοῦ «καὶ μετριάζειν καὶ σωφρονεῖ καὶ κατεστάλθαι καὶ πάσης ἀπηλλάχθαι κακίας καὶ παρῶν καὶ προσδοκώμενος ὁ θάνατος ἀναπείθει»²⁴.

Ὁ ἅγιος Παῖσιος σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ δοκιμάστηκε μὲ πολλὰς ἀρρώστιας, ὅπως ἡ βροχεκτασία, οἱ αἱμοπτύσεις καὶ τέλος ὁ καρκίνος μὲ μεταστάσεις στὸ ἥπαρ καὶ τοὺς πνεύμονες. Στούς συνομιλητὲς του πάντε ἔλεγε: «Ὅσο μὲ ὠφέλησαν οἱ ἀρρώστιας δὲν μὲ ὠφέλησε ἡ ἀσκησιὴ ποὺ σὰν μοναχὸς ἔκανα τόσα χρόνια»²⁵. Στις 4 Φεβρουαρίου 1994 ἔγινε ἡ ἐγχείρησις. Ἀφαιρέθηκε ὁ ὄγκος τοῦ παχέος ἐντέρου, ἀλλὰ εἶχαν γίνῃ μεταστάσεις. Ὁ Γέροντας ἀντιμετώπισε τὸ πρόβλημα μὲ θαυμαστὴ ὑπομονὴ καὶ πίστη. Ἦταν χαριτωμένος καὶ εὐδιάθετος. Παρόλο ποὺ πονοῦσε φοβερά, παρηγοροῦσε καὶ ἐνθάρρυνε ὅλους ὅσοι πήγαιναν κοντά του.

Ὁ φίλος καθηγητῆς κ. Γεώργιος Μπλάτζας, ὁ ὁποῖος τὸν χειρουργήσε, μοῦ μίλησε μὲ θαυμασμὸ γιὰ τὸ πῶς ὁ ἅγιός μας ἀντιμετώπισε τὸ θάνατο. Εἶχα ἀκούσει γιὰ ἁγίους, ἀλλὰ μπροστὰ μου εἶχα ἕναν ἅγιο». Καὶ συνέχισε: «Τὴν τελευταία φορὰ ποὺ τὸν εἶδα, ἑπτὰ ἡμέρες πρὶν κοιμηθεῖ, ἦμουν πολὺ στενοχωρημένος. Πολλὰς φορὰς μὲ ἀπασχολοῦσε τὸ θέμα ἂν, αὐτὸ ποὺ κάνουμε στοὺς ἀρρώστους, εἶναι τὸ σωστό.

Μοῦ εἶπε: – Ἄκουσε Γιώργο, ὅλα ἔγιναν ὅπως ἔπρεπε. Ἄξιος ὁ μισθός σου. Μὴ στενοχωριέσαι. Ἦθελα νὰ ξέρεις, ὅποτε μὲ χρειασθεῖς, θὰ εἶμαι κοντά σου.

---

23. Ἄπαντα τὰ Ἀσκητικά, ἔκδ. Σπανοῦ, Ἀθῆναι 1976, σ. 10.

24. Εἰς Ρωμ. ὁμ. 10, 3, PG. 60, 478.

25. Ἱερομονάχου Ἰσαάκ, ὁ.π., σ. 362.

– Γέροντα, τὸ συκώτι σας πρήστηκε καὶ σᾶς πονάει, τοῦ εἶπα, γιατί εἶχε κάνει μεταστάσεις φοβερές. Χαμογέλασε καὶ μοῦ εἶπε: -Ἄ, αὐτὸ εἶναι τὸ καμάρι μου, μὴ στενοχωριέσαι.

Αὐτὸ μὲ κράτησε ὡς τὰ ἑβδομήντα, καὶ αὐτὸ τώρα μὲ στέλνει ὅσο πιὸ γρήγορα μπορεῖ, ἐκεῖ πού πρέπει νὰ πάω. Μὴ στενοχωριέσαι γι' αὐτό, μιὰ χαρὰ εἶμαι»²⁶.

Καὶ ἐνῶ ὁ ἴδιος ἤθελε νὰ ἐπιστρέψει στὸ Ἅγιο Ὄρος γιὰ νὰ κοιμηθεῖ καὶ ταφεῖ ἐκεῖ, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦταν νὰ μείνει στὸν κόσμος γιὰ νὰ βροῦν οἱ ἄνθρωποι δύναμη παρηγοριᾶ καὶ ἐλπίδα.

Ἄφοῦ ἐτοίμασε τὰ τῆς ταφῆς, ζήτησε ἀπὸ δύο γνωστούς του Ἐπισκόπους νὰ τοῦ διαβάσουν συγχωρητικὴ εὐχὴ καὶ τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία, στὴν ὁποία συνέψαλε καὶ ὁ ἴδιος. Κοινώνησε γιὰ τελευταία φορὰ τὴν 11η Ἰουλίου, γιορτὴ τῆς ἀγαπημένης του ἀγίας Εὐφημίας, καὶ τὴ 12η Ἰουλίου 1994, ἡμέρα Τρίτη καὶ ὥρα 11 π.μ., παρέδωσε τὴν ἀγιασμένη του ψυχὴ στὸν Ἀρχηγὸ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἐπικαλούμενος πολλές φορὲς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκο, μὲ τὴ φράση «Γλυκιά μου Παναγία»²⁷. Ἡ κηδεῖα του ἔγινε ἐντελῶς ἀδόρυβα ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου στὴ Σουρωτή.

Ἄς εἶναι δοξασμένο τὸ ὑπερύμνητο ὄνομα τοῦ Δομήτορος τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιατί, παρόλη τὴν ἀμαρτωλότητα μας, καὶ στὴν ἐποχὴ μας «οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν»²⁸.

Ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου καὶ τῶν ἄλλων συγχρόνων Ἁγίων ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ μᾶς καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι «χθὲς καὶ σήμερον ὁ Αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας».

Ἄς ἔχουμε τὴν εὐχὴ του καὶ ἄς τὸν παρακαλέσουμε νὰ πρεσβεύει πάντοτε στὸν Ἐλεήμονα Θεὸ γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ τὴν σωτηρία ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ ὁ Γέρον Παῖσιος ἔχει μεγάλη παρηγοσία στὸ Θεό. Καὶ τοῦτο, γιατί, ὅπως γράφει ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης, «Ἀρετῆς ἐκτήσατο φύσιν, ἧς οὐ πέφυκεν ἄπτεσθαι τελευτή»³⁰.

26. Ὁ.π., σ. 360.

27. Ὁ.π., σ. 363.

28. Πραξ. ιδ', 17.

29. Ἐβρ. ιγ', 8-9.

30. Ἐπιστολαί, 5, 186, PG 78, 1437 D.

Η ΕΦΙΠΠΟΣ ΓΑΜΗΛΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΠΟΜΠΗ (ΤΟ ΨΙΚΙ)

και ένας Σταθμός στην Ιστορία Μολυβδοσκεπάστου

υπό του Υποστρατήγου εα Ιωάννη Δάφνη

Μέχρι πριν μερικές δεκαετίες στο παρελθόν, οι κάτοικοι της υπαίθρου (των χωριών) δεν διεννοούντο να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές τους ρίζες μετοικώντας στις πόλεις παρ' όλο που το επίπεδο διαβίωσης στις πόλεις ήταν υψηλότερο σε σχέση με αυτό των χωριών, καίτοι, μέχρι το 1960, τα περισσότερα από τα 6.500 χωριά δεν διέθεταν ηλεκτρισμό, ούτε δρόμους βατούς σε τροχό, όμως έσφυζαν από ζωή και τα σχολεία ήταν γεμάτα από παιδιά.

Η ψυχαγωγία παρείχετο στα τοπικά καφενεία και μέσω παραδοσιακών πανηγυριών, που συνδυάζονταν με θρησκευτικές πανηγύρεις στις εκκλησίες, όπως του Αγίου Πάσχα (ακολουθία της Αγάπης) καθώς και στην πληθώρα των διάσπαρτων εξωκλήσιών. Ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες, αρχής γενομένης από τον Αγ. Γεώργιο, Ζωδόχο Πηγή, Αγ. Κωνσταντίνο, με αποκορύφωμα τις πανηγύρεις που συνέπιπταν με τη γιορτή της Παναγίας 15 Αυγούστου. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι τοπικοί επιχειρηματίες, εκμεταλλευόμενοι τον πλούτο του φυσικού περιβάλλοντος, δημιουργούσαν επαγγελματικές εκμεταλλεύσεις όπως συνέβαινε στο χωριό Ν. Πετρίτσι Σερρών όπου κατά μήκος μιας μικρής χαράδρας είχαν αναπτυχθεί 5-6 μικρά κεντράκια στα οποία συνέρρεε η νεολαία των γύρω χωριών και διασκέδαζε κάτω από τους ήχους του γραμμοφώνου-ο γράφων το παρόν υπηρετούσε

1945-56 ως Διοικητής Λόχου στο «Ρούπελ» και είχε προσωπική εικόνα των συμβαινόντων.

Οι διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων διακρίνονταν από ανθρωπιά, ήθος, καλοσύνη, ευπρέπεια, αλληλεγγύη και αλtruισμό. Όπου απαιτείτο ανταγωνισμός, αυτό γινόταν σε πνεύμα καλής θελήσεως και ευγενούς άμιλλας.

Οι άνθρωποι των γραμμάτων (δημοσιογράφοι) και των τεχνών στα αστικά κέντρα δια της γραφίδος και παραδείγματος, δίδασκαν τις κοινωνίες, καλλιτέχνες, μουσικοσυνθέτες, στιχουργοί, ηθοποιοί, στα έργα τους απέπνεαν ανθρωπιά, συναίσθημα και ευγένεια.

Οι παραδοσιακοί γάμοι –οι χαρές όπως τοπικά ονομάζονταν- αποτελούσαν τα γεγονότα της χρονιάς.

Το Μυστήριο του Γάμου τελείτο κατά κανόνα ημέρα Κυριακή. Η «χαρά» ξεκινούσε ημέρα Πέμπτη που οι λεγόμενοι «συμπέθεροι» προσέρχονταν στο σπίτι της νύφης και άρχιζε το γλέντι το οποίο κρατούσε μέχρι την Κυριακή.

Την ίδια ημέρα, Πέμπτη, ο πατέρας του γαμπρού μετέφερε από το δάσος ένας ευθυτενή κλάδο λεύκης, το λεγόμενο «φλάμπουρο» και το έστηνε στην αυλή του σπιτιού.

Την Κυριακή το πρωί λίγο πριν τη στέψη γινόταν το «ξύρισμα» του γαμπρού εξ ου και η παροιμία «στον πάτο ξυρίζουν τον γαμπρό».

Από το σπίτι του γαμπρού σχηματιζόταν η κοινή με τη νύφη πομπή, της οποίας προπορευόταν ο «βλάμης» (οινοχόος – συμποσίαρχος – maitre) που κρατώντας ένα μπουκάλι τσίπουρο κερνούσε τους πορευόμενους προσκεκλημένους, υπό τους ήχους της εν πορεία λαϊκής μουσικής (κλαρίνο, λαούτο, ντέφι).

Ο κουμπάρος, φυσικά ήταν ο έχων το «γενικό πρόσταγμα» του γάμου. Η έφιππος πομπή (ψίκι) σχηματιζόταν όταν ο νεόνυμφος (γαμπρός) καταγόταν ή διέμενε σε χωριό διαφορετικό από αυτό της νύφης και το μήκος της πομπής εξαρτάτο από τον αριθμό των προσκεκλημένων του γαμπρού. Ήταν όλοι έφιπποι σε στολισμένα, με κιλίμια, άλογα, σε ένα από τα οποία θα καθίσει η νύφη, για να σχηματιστεί η πομπή, με το πέρας της στέψεως, προς το χωριό του γαμπρού, όπου θα ακολουθήσουν τα εθιμοτυπικά «έβγα πεθερά στη θύρα με το μέλι και το γάλα» και θα γεύονταν οι νεόνυμφοι. Σ' αυτή την περίπτωση θα ακολουθήσει την επόμενη Κυριακή το λεγόμενο «πιστρόφι» επιστροφή της πομπής στο χωριό της νύφης και παραμονή της στο πατρικό, όλη την ημέρα, σε ένδειξη ότι δεν ξεχνά τις πατρογονικές της ρίζες.

Περίπτωση διαζυγίου φάνταζε αδιανόητη σύμφωνα και με τη ρήση του Ευαγγελίου «ους ο Θεός συνέζευξε άνθρωπος μη χωρίζετω».

Αυτά τα χαρακτηριστικά ήταν πιο έντονα στη δεκαετία 1930, την ονομαζόμενη *Bella Epoque*, καθώς και στη δεκαετία 1950.

Ένας σταθμός στην ιστορία της Μολυβδοσκεπάστου παραπέμπει στα γεγονότα

του 1940. Η προσφορά των γυναικών της Πίνδου στον πόλεμο 1940 έχει αναγνωριστεί από την Πολιτεία και τιμάται κάθε χρόνο 20 Ιουλίου στον Προφήτη Ηλία Φούρκας. Όμως η συνεισφορά σ' αυτόν τον αγώνα ήταν καθολική από τους ακριτικούς πληθυσμούς, ιδίως κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο και ιδιαιτέρως μετά τον τορπιλισμό της «Έλλης» από τους Ιταλούς στην Τήνο 15/8/1940.

Άνδρες και παιδιά ηλικίας 12 ετών και άνω είχαν εθελοντικά αυτοεπιστρατευθεί και συνέδραμαν τον τακτικό στρατό στην κατασκευή αμυντικών οχυρωματικών έργων. Ήταν μια αντιαρματική εκσκαφή που λεγόταν «απότμηση». Ο γράφων το παρόν, μαθητής του Β' Οκταταξίου Γυμνασίου Αρρένων Πατρών, ευρισκόμενος στο χωριό για διακοπές, είχε την τιμή να συμμετάσχει σ' αυτά τα έργα.

Δάσκαλος του χωριού ήταν ο Σταύρος Γκατσόπουλος. Σε μια επίσκεψη στο χωριό, καλοκαίρι 1940, του Μεράρχου Χ. Κατσιμήτρου, ο δάσκαλος είχε παρατάξει στην είσοδο τους μαθητές του Σχολείου να υποδεχθούν τον Στρατηγό. Στην προσφώνηση του δασκάλου «Στρατηγέ είναι μεγάλη μας τιμή που σας υποδεχόμαστε στο χωριό μας», ο Στρατηγός αντιφωνώντας στον δάσκαλο είπε «Μεγάλη τιμή είναι για μένα, διότι αφού είστε εσείς εδώ, η παρουσία μου είναι περιττή». Αυτοί ήταν οι δάσκαλοι και οι κάτοικοι της περιοχής.

Τα παθητικά οχυρωματικά έργα για την κατασκευή των οποίων συμμετείχαν και οι κάτοικοι, μετατράπηκαν από τους υπερασπιστές τους σε ενεργητικά, επιβραδύνον-

τας την ορμητική προέλαση της 23ης Ιταλικής Μεραρχίας «Φερράρα» στην κατεύθυνση Μέρτζιανη – Υψ. Αηδονοχωρίου – Γεροπλάτανος» επί 4 ημέρες μέχρι 31/10/1940.

Μετά δύο ημέρες ο Μπενίτο Μουσσολίνι θα δεχόταν καίρια χτυπήματα στο Καλπάκι. Το Πολεμικό Μουσείο Καλπακίου έχει ορθάνοιχτες τις πύλες του.

Μ. Παρασκευή στην Ι. Μ. Στομίου

Αξιοθήκαμε και φέτος να πάμε στην Ι.Μ. Στομίου την Μ. Παρασκευή. Ο καιρός ήταν πολύ καλός και για το λόγο αυτό ήρθανε πάνω από 70 προσκυνητές Κονιτσιώτες και μη, από το πρωί μέχρι τις απογευματινές ώρες που έγινε και η περιφορά του Επιταφίου.

Ο δρόμος σε μερικά ανώμαλα μέρη είχε αποκατασταθεί, όσο το δυνατόν καλύτερα, χάριν στις φιλότιμες προσπάθειες του συμπολίτη μας Μ. Ντίνου που έχει αναλάβει την κατασκευή του παραδοσιακού μονοπατιού προς το Μοναστήρι.

Οι μεγάλες ώρες αρχίσανε στις 9 π.μ. και στις 12 περίπου έγινε η αποκαθήλωση και τοποθέτηση του επιταφίου στο Κέντρο του Ναού του οποίου τον λαμπρότατο στολισμό είχαν αναλάβει ευλαβείς κυρίες.

Μετά τη σχετική ακολουθία του Εσπερι-

νού και των ΕΓΚΩΜΙΩΝ που έγινε σε Μοναστηριακή ατμόσφαιρα και θρησκευτική κατάλυξη, ακολούθησε η περιφορά του Επιταφίου τον οποίο εναλλάξ κρατούσαν νέοι συμπατριώτες μας.

Μετά το τέλος της όλης ακολουθίας όλοι ευχηθήκαμε να έχουμε τη χάρη της Παναγίας της Στομιώτισσας και να αξιωθούμε και του χρόνου να εορτάσουμε τη Σταύρωση και την Ανάσταση του θεανθρώπου.

Επίσης ευχηθήκαμε οι δύο στυλοβάτες της Ι. Μονής ο Ηγούμενος Π. Κοσμάς και ο Υποτακτικός π. Παύλος να είναι όρθιοι και γεροί γιατί χωρίς την παρουσία των, το Στόμιο θα εγκαταλειφθεί και θα ερημωθεί.

Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ

Το φίδι του Πλίνιου

Ειρήνη Κίτσιου

Η κληματαριά ωρίμαζε τους καρπούς της, στη βορινή πλευρά του κήπου του, σιωπηλά κάτω από κίτρινα «πέπλα».

-Της προσφέρει αναμφίβολα και κάποιο είδος επικουρικής λαμπρότητας, είπε δείχνοντάς μου ο Γ. το δίχτυ που κάλυπτε όλα τα κλήματα της πέργολας (προσθέτοντας έτσι αξία στην επινόσή του), μα κύρια βρίσκεται εδώ ίσα ίσα για να στέλνει απειλητικά σαλπίσματα στις κίσσες –τρελαίνονται για φρούτα- και στις κάργιες.

-Δουλειά που θα την έκανε τέλεια κι ένα φίδι ζωγραφιστό, συνέχισα τότε εγώ απότομα, παριστάνοντας την έξυπνη. Και για να υποστηρίξω την τολμηρή μου πρόταση, διηγήθηκα το νόστιμο παραμυθάκι του Πλίνιου¹, όπως ακριβώς το διάβασα στη Φυσική Ιστορία του, δυο φορές. Έκανα τόσο δρόμο, για να 'ρθω ως εδώ να την καμαρώσω κι αυτή είναι κρυμμένη, του λέω μετά με παράπονο. Έτσι που τη φυλάς σαν χανούμισσα, δεν διακρίνω κανένα απ' τα καλά της, μουρμούριζα κιόλας, αγανακτισμένη. Όμως αυτός που το αφτί του δεν ίδρωνε μου απάντησε αυστηρά:

- Θα μπούμε μέσα και θα τα δεις! Έσκυψε ύστερα για να ελευθερώσει σε μια μεριά το κίτρινο δίχτυ – μικρές δικάλες κρανιάς το κρατούσαν στερεωμένο γερά στο έδαφος – ώστε να δημιουργηθεί μικρό άνοιγμα, για την είσοδο και την έξοδό μας από κει.

Διαβαίνοντας το κατώφλι της κληματαριάς έμεινα κατάπληκτη, διότι βρέθηκα ξαφνικά σ' ένα μακρόστενο άσυλο, απ' όπου έλειπε (το 'νοιωσα αμέσως τουτο δω) παντελώς η ιδέα κάθε θανάτου. Όνειρο ήταν, όνειρο πλεγμένο με κληματόβεργες και τσαμπιά* το γαλάζιο τ' ουρανού άφαντο, πράσινη μου φάνηκε η ελπίδα. Έμοιαζε με ναό, δεν ξέρω κι εγώ προς τιμήν ποιού θεού, αφού για Βάκχους και Σειληνούς δεν έγινε κουβέντα.

Παραβλέποντας δίχτυα και παραμύθια τότε, λέω με το νου μου: «Περίφημα ειν' εδώ!» και δένω, παίρνοντας βαθιά ανάσα, σφικτά τα χέρια πίσω στις πλάτες. Ο αγαπητός μου φίλος πήγε και στάθηκε σε μια άκρη ακίνητος, δίχως να μιλά' όπως τα δέντρα του Πουσέν, που ενώ σχεδιάστηκαν υπέροχα, φαίνεται να μη συμμετέχουν καθόλου σ' ό, τι διαδραματίζεται στη σκιά τους.

Άρχισα να πηγαινοέρχομαι μέσ' στην εξαίσια γαλήνη της κληματαριάς που ήταν άσπρη, άυλη, φωτεινή και γέμιζε όλο τούτο το παράξενο εσωτερικό, παρατηρώντας

---

1. Στο 35ο βιβλίο της Φυσικής Ιστορίας του Πλίνιου υπάρχει η ιστορία με το ζωγραφιστό φίδι που φόβιζε τα πουλιά, κεφ. XXXVIII (11) §121 (Περί της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής, μτφρ. Τάσος Ρούσος, Αλέκος Λεβίδης, Άγρα, Αθήνα x.x.)

την και μετρώντας τις στιγμές της αγαλλίασής μου. Υπήρχε στον τόπο αυτό κάτι το αφηρημένο και δύσκολο να το κατανοήσει κάποιος, μα συγχρόνως πολύ απλό και ηχηρό σαν καμπάνα. Λογάριασα, με το φτωχό μου μυαλό, ότι θα μπορούσα ν' αντέξω σε τέτοια ομορφιά κάμποσα μερόνυχτα χωρίς φαί. Κι έτσι όπως συλλαμβάνω εύκολα τα όνειρα (γνωρίζω κόλπα, καλύτερα από κείνα που μεταχειρίζονται για να πιάνουν τους κακούργους), υπέθεσα πως, αν μου δινόταν η ευκαιρία, θα 'κλώθα εδώ πέρα τις εξωφρενικές μου ιστορίες στην εντέλεια!

Διότι πρωτ' απ' όλα μ' ενέπνεε πολύ η αρμονία της κατασκευής: ήταν σέρεν, χρήσιμη και γεμάτη χάρη. Ύστερα αν την υπολόγιζες για ζωγραφικό πίνακα, βρισκόνταν μπροστά σου αρκετά δείγματα ιμπρεσιονιστικά, καθώς τα περιγράμματα των καρπών έμοιαζαν να χάνονται, να σβήνουν απαλά – το χρώμα τους δεν είχε αποκτήσει ακόμα την τελική του απόχρωση. Η πάχνη της ανωριμότητας που τα κάλυπτε, δεν σου επέτρεπε να ξεχωρίσεις αν στις ρώγες ξεψυχούσε το κόκκινο κι ανασταίνονταν το μαύρο, η συνέβαινε εντελώς το αντίθετο. Τσαμπιά ολόκληρα ήταν πράσινα και μόνο καμιά μπιλίτσα τους είχε για χρώμα της τη σκουριά του κάρβουνου – ένα θλιμμένο πολύ κλειστό μωβ. Άλλα τόσα έμοιαζαν διάφανα, χρωματισμένα μόλις με ροζ αχνό. Κάθε λίγο και λιγάκι, ανάμεσά τους ξεφύτρωναν παύσεις, όπως στη μουσική, από μοσχάτο λευκό. Όλη αυτή η ιστορία έμοιαζε να φανερώνει τη σύγχυση του ζωγράφου, την κατάσταση στην οποία βρίσκεται δηλαδή όταν εργάζεται στην ύπαιθρο, όπου το φως μετακινείται συνεχώς κι η ατμόσφαιρα αλλάζει από στιγμή σε στιγμή, εμποδίζοντας τον, κατά κάποιο τρόπο, να κατασταλάξει μ' ευκολία σε μια ιδέα του.

Ενώ παρατηρούσα όμως και σκεφτόμουν τούτα τα πράγματα, αντιλήφθηκα ξαφνικά πως κάτι έλειπε – οπωσδήποτε

Από το περιοδικό μας εκδόθηκε το βιβλίο «ΚΟΝΙΤΣΑ»
για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση,
με ιστορικό περιεχόμενο.

Για τους φίλους του περιοδικού η συμβολική
τιμή 5 € + 3 € έξοδα αποστολής.

Πληροφορίες: Τηλ. 26550 22212 & 6979138737

Προς: Δήμαρχο, Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου, Δημοτικούς Συμβούλους Δήμου Κόνιτσας, Κόνιτσα

Θέμα: Εκμίσθωση αμπελώνα Αναγνωστοπουλείου Σχολείου

Με χαρά πληροφορηθήκαμε ότι ο αμπελώνας του Αναγνωστοπουλείου Σχολείου στην Κόνιτσα εκμισθώθηκε στο «Κτήμα Γκλίναβου» από τα γνωστότερα πανελλήνια αμπέλια με τις καλύτερες φίρμες κρασιών. Ο ιδρυτής του κτήματος Λευτέρης Γκλίναβος είναι από τους πρώτους στην Ελλάδα ξενοσπουδασμένους οινολόγους που προχώρησε στην Ζίτσα σε φύτεμα αμπελώνων και ίδρυση και λειτουργία οινοποιείου και έδωσε ώθηση στο ελληνικό κρασί. Υπηρέτησε και στα κοινά ως Βουλευτής και Δήμαρχος Ιωνυτών.

Ηδη άρχισε η περιποίηση του αμπελώνα στην Κόνιτσα και κάνουν μεροκάματα Κονιτσιώτες εσοδεύοντας και μαθαίνοντας την πανάρχαια αμπελουργική τέχνη. Πληροφορούμαστε ότι θα φυτευτεί και νέα πολυστρεμματική έκταση και αυτό αποδεικνύει την σοβαρότητα της προσπάθειας.

Το παραπάνω θετικό γεγονός της επανακαλλιέργειας του αμπελιού του Αναγνωστοπουλείου Ιδρύματος ξανατοποθετεί στην επικαιρότητα την τύχη του ιστορικού γεωργικού Αναγνωστοπουλείου Σχολείου με την μεγάλη κτιριακή και κτηματική περιουσία και την ιστορία του.

Μέσα στην μεγάλη οικονομική κρίση που φθάνει τα όρια της πείνας επαίοντες και μη είδαμε την αξία του πρωτογενούς παραγωγικού τομέα και στα καθ' ημάς

της γεωργίας και της κτηνοτροφίας.

Η παραπάνω μίσθωση μπορεί να μην μείνει μια ιδιωτική υπόθεση μεταξύ εκμισθωτού και μισθωτού (που είναι), αλλά να ανοίξει στον τοπικό γεωργικό τομέα δρόμο ανάπτυξης της αμπελουργίας με παραγωγή άριστου κρασιού. Κονιτσιώτες διαθέτουν μικρής έκτασης αμπέλια και παράγουν για δική τους χρήση καλό κρασί. Επώνυμο εμπορικό τοπικό κρασί δεν έχουμε. Στο εξής θα έχουμε μπροστά στα μάτια μας ένα αναπτυξιακό παράδειγμα, που μπορεί να το μιμηθούμε. Υπάρχουν άφθονες, άχρηστες τώρα, εκτάσεις ιδιωτικές και δημοτικές που μπορούν να γίνουν αμπελώνες (δεν γνωρίζω να υπάρχει ποσόστωση). Η διάταξη του Δημοτικού Κώδικα για πολυετείς μισθώσεις με συμβολικό μίσθωμα για γεωργική και κτηνοτροφική χρήση μπορεί να βοηθήσει στην παραπάνω κατεύθυνση. Στο τόπο μας με την χαμηλή γνώση ο Δήμος μπορεί να γίνει ο πολλαπλασιαστής των δυνατοτήτων του. Στο Αμύνταιο της Φλώρινας το παραγόμενο κρασί «Αλφα» είναι το ακριβότερο στα ράφια των σούπερ μάρκετ. Η πετυχημένη προσπάθεια του «Αλφα» έτσι άρχισε πριν κάποια χρόνια στο Αμύνταιο. Η γη μπορεί να δώσει όταν «χαιδεύεται» τον οποιοδήποτε καρπό από τα σπλάχνα της.

Ιωάννινα 16-5-2016

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Προς: Α) Δήμαρχο, Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου, Δημοτικούς Συμβούλους Δήμου Κόνιτσας, Κόνιτσα ΚΑΙ

Β) Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας «Λουτρά Καβασίλων – Αγίας Βαρβάρας ΑΕ

Θέμα: Λουτρά Καβασίλων

α. Πέρυσι δεν λειτούργησαν τα λουτρά Καβασίλων με ευθύνη σας. Φέτος ως κοινό δεν ακούσαμε τι θα γίνει. Μάλλον δεν θα λειτουργήσουν πάλι με ευθύνη σας. Όλα τα χρόνια τα λουτρά λειτουργούσαν χωρίς να είναι εφοδιασμένα με το κατάλληλο σήμα και τις απαραίτητες άδειες παρά την πρόβλεψη του νόμου 3498/2006 για τον ιαματικό τουρισμό, που απειλεί με κυρώσεις στην περίπτωση παράνομης λειτουργίας. Οι απαιτούμενοι έλεγχοι του ιαματικού πόρου (ιαματικού νερού) γίνονται δωρεάν από τον Σύνδεσμο Πόλων με Ιαματικές Πηγές με πολύ αργό ρυθμό αφού οι πρώτοι έγιναν το έτος 2006. Οι έρευνες αυτές είναι απαραίτητες για την έκδοση αδειών και σήματος. Δεν έχουν καμιά σχέση με την ασφάλεια των λουομένων. Αφορούν αρρώστιες που ενδείκνυται η λουτροθεραπεία και αρρώστιες που αντεδεικνύται. Η μη λειτουργία των λουτρών λόγω ελλείψεως σήματος εγκυμονεί περισσότερους κινδύνους από την παράτυπη λειτουργία τους διότι συμπολίτες μας και υπό τις πιο ακατάλληλες συνθήκες θα καταφύγουν στην λουτροθεραπεία. Γι αυτό καλό θα είναι εν γνώσει των συνεπειών του νόμου να λειτουργήσουν υπό την ευθύνη της Εταιρείας. Είναι απαράδεκτο εμείς οι ίδιοι τοπικά να υποβαθμίζουμε μια σπουδαία πηγή πλούτου. Σίγουρα θα υπάρχει κάποιος Καβασιλικιώτης που θα θελήσει να τα λειτουργήσει και να εξασφαλίσει το μεροκά-

ματό του.

β. Ηρθε όμως η ώρα για σοβαρή συζήτηση για την αξιοποίηση των λουτρών Καβασίλων. Ο Δήμος Κόνιτσας, όπως ξανάγραψα δεν έχει καμιά ιδιοκτησιακή σχέση με τα λουτρά. Το αναβλύζον ιαματικό νερό ανήκει στον ΕΟΤ και η γύρω έκταση ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο. Με το από 12-12-1995 «**παραχωρητήριο χρήσης δημοσίου ακινήτου**» παραχωρήθηκε από την Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου (ΚΕΔ) για αόριστο χρόνο και υπό προϋποθέσεις η χρήση ακινήτου που περιλαμβάνει την Λουτροπηγή Καβασίλων στην ανώνυμη εταιρεία «**Λουτρά Καβασίλων-Αγίας Βαρβάρας Κόνιτσας ΑΕ**». **Ερευνήστε την λήξη διάρκειάς της.** Το παραχωρηθέν ακίνητο, εκτάσεως περίπου 22 στρεμμάτων, έχει αριθμό βιβλίου καταχωρήσεων (ΑΒΚ) 322 στο βιβλίο ακινήτων του Δημοσίου και είναι μεταγεγραμμένο ως ακίνητο του Δημοσίου στο Υποθηκοφυλακείο Κόνιτσας στον Τόμο 38 με αύξοντα αριθμό 82. Το παραχωρητήριο το έχω στείλει στο Δήμο Κόνιτσας παλιότερα αλλά ολόκληρος ο φάκελος είναι στην Κτηματική Υπηρεσία Δημοσίου που έχει γραφείο στα Ιωάννινα στην οδό Γρηγορίου Σακκά (τηλ. 26510-74640). Μπορείτε από εκεί να πάρετε κάθε αντίγραφο.

Τώρα το προς αξιοποίηση ακίνητο των λουτρών Καβασίλων, περίπου 100 παραποτάμια στρέμματα, που τοπογραφήθηκαν επί Δημαρχίας Εξάρχου, ανήκει στο Υπερ-ΤΑΙΠΕΔ, διάδοχο της ΚΕΔ, φορέα αξιοποίησης, κατά

τον νόμο της δημόσιας περιουσίας, που δημιούργησε το 3ο μνημόνιο . Ανεξάρτητα τι γνώμη έχει ο καθένας για τα μνημόνια, την 99ετή επιτροπεία, τον τρόπο αξιοποίησης, την πώληση του δημόσιου πλούτου από το ΤΑΙΠΕΔ, την και από ξένους διοίκησή του είμαστε υποχρεωμένοι εάν θέλουμε να γίνει υδροθεραπευτήριο και οτιδήποτε άλλο (πχ ξενοδοχεία) στα λουτρά Καβασίλων να κατα-

φύγουμε στο ΤΑΙΠΕΔ . Ετσι λοιπόν ο Δήμος μας, εάν δεν θέλει να περάσουν τα 99 χρόνια της ξένης επιτροπείας να ζητήσει να ενταχθεί το παραπάνω ακίνητο στα υπό αξιοποίηση ακίνητα.

Θα ήθελα να έχω γραπτά τις απόψεις σας.
Ιωάννινα 27-6-2016

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Προς: Δήμαρχο, Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου, Δημοτικούς Συμβούλους Δήμου Κόνιτσας, Κόνιτσα

Θέμα: Υποβάθμιση δημοτικού σχολείου Διστράτου

α. Αποφασίσθηκε από το αρμόδιο Υπουργείο η υποβάθμιση του δημοτικού σχολείου Διστράτου από διθέσιο σε μονοθέσιο. Δηλαδή ένας δάσκαλος θα διδάσκει έξι τάξεις. Δεν χρειάζονται ειδικές γνώσεις για τις επιπτώσεις. Συμβαίνει αυτό σε μέρες που στην επικαιρότητα βρίσκονται τα θέματα λειτουργίας όλων των σχολικών μονάδων όλης της εκπαιδευτικής ιεραρχίας. Η υποβάθμιση είναι εκπαιδευτική τιμωρία των μαθητών, που ανέρχονται περίπου σε είκοσι, των οικογενειών τους και του χωριού. Ποιος σώφρων Διστρατιώτης θα δεχθεί τέτοια υποβαθμισμένη εκπαίδευση για τα παιδιά του. Η οικογένεια σήμερα είναι παιδοκεντρική. Είναι υποχρεωμένος, εάν μπορεί, να εγκαταλείψει το χωριό του χάριν των παιδιών του με όλες τις συνέπειες για την οικογένειά του και τον τόπο του. Η Πολιτεία μέσα στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που βρίσκεται αποβλέπει στην μείωση των κρατικών δαπανών, ακόμη και των εκπαιδευτικών.

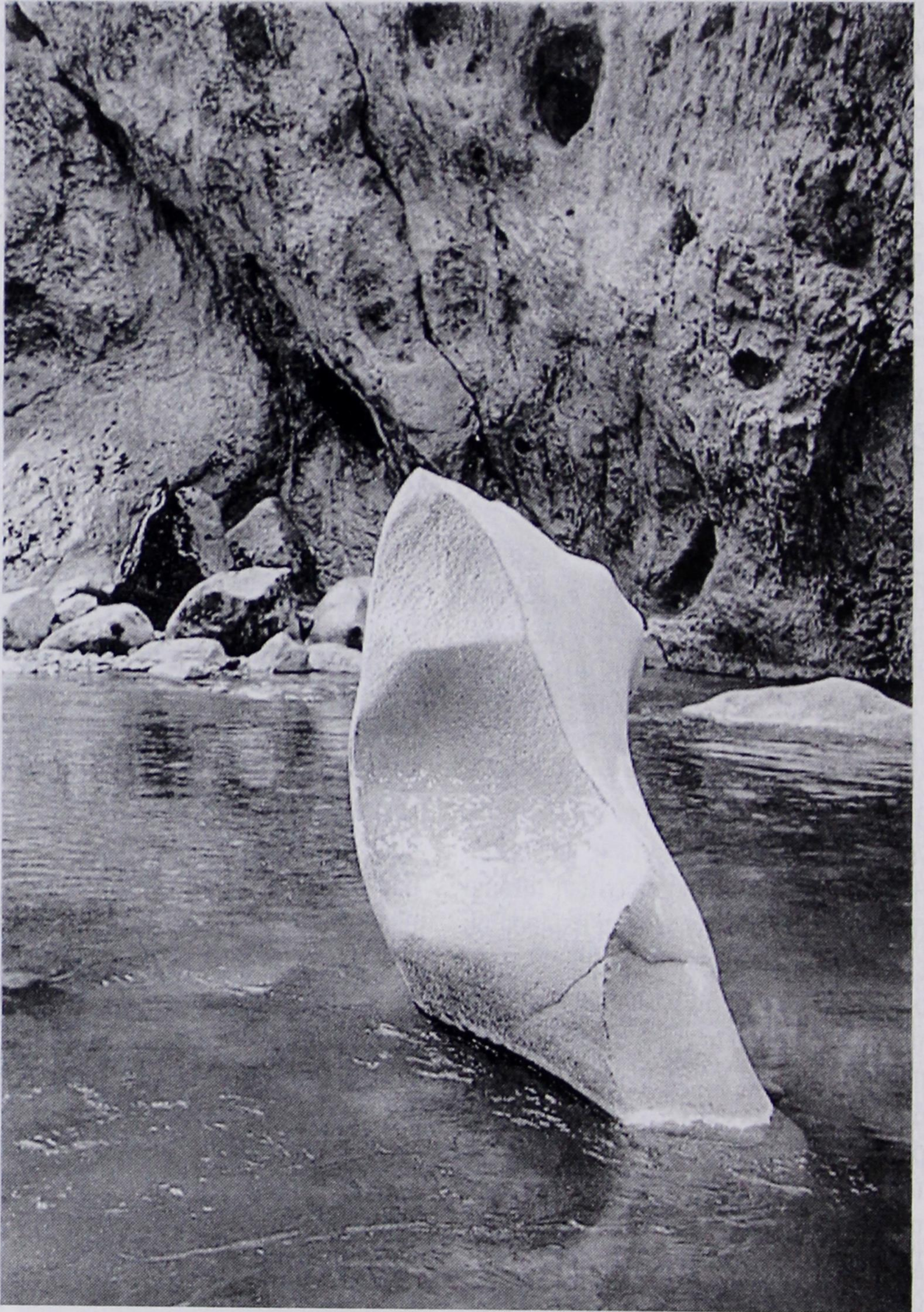
Το Δίστρατο τροφοδοτεί με μαθητές Γυμνασίου-Λυκείου και την Μαθητική Εστία που προϊόντος του χρόνου η λειτουργία της θα έχει πρόβλημα λόγω συρρίκνωσης των μαθητών.

β. Η παραπάνω απόφαση είναι προάγγελος και τι θα συμβεί στα τρία δημοτικά σχολεία της Κόνιτσας, που ο σχολικός πληθυσμός μειώνεται. Η λύση είναι μια, ο ερχομός της ΚΙΒΩΤΟΥ στην Κόνιτσα και ο εμπλουτισμός των σχολείων με νέους μαθητές. Δυστυχώς δημοτική αρχή και κοινωνία κλείνουμε τα μάτια μπροστά στα προβλήματα και αυτά σωρεύονται.

Πιστεύω πως η υποβάθμιση του σχολείου Διστράτου και οπωσδήποτε η απειλούμενη των δημοτικών σχολείων Κόνιτσας είναι πολύ σπουδαίο θέμα για τον δήμο μας και θα αφιερωθεί χρόνος στην συζήτησή του από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Ιωάννινα 27-6-2016

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Λιθόγλυπτο της φύσης στον Αώο.

5 Επιστολές του Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου Κατά το χρονικό διάστημα 1890-1912

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

Πρώτο μέρος: Εισαγωγή

Κατά τη συγγραφή του βιβλίου «46 ανέκδοτες επιστολές του Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου 1871-1906» των συγγραφέων: Ελένης Οδ. Σκούρτη, Ιωάννου Γ. Παπαϊωάννου και Εμμ. Μιχ. Παπαμιχαήλ, καθώς και του Επιμέτρου αυτών, των συγγραφέων: Δημ. Γκέκη, Γλυκερίας Χριστοδούλου, Ελένης Οδ. Σκούρτη, Ιωάννου Γ. Παπαϊωάννου και Εμμ. Μιχ. Παπαμιχαήλ, υπεύθυνοι Εμμ. Μιχ. Παπαμιχαήλ και Ιωάν. Γ. Παπαϊ-

ωάννου, τιμητική έκδοσις για τα 100 χρόνια μετά το θάνατό του, αμφοτέρων εκδοθέντων με δαπάνη της Εφορίας των Καλλινείων Σχολείων Παπίγκου, Κληροδότημα ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, το έτος 2006, είχαμε ασχοληθεί σε πλάτος και βάθος, τόσο με την ανάλυσι του περιεχομένου των επιστολών αυτών, όσον και με την ανάλυσιν του χαρακτήρος και των συναισθημάτων του Μ.Α., κινουμένων μεταξύ των οικείων του στη γενέτειρά του, το χωριό Πάπιγκο και του τόπου εργασίας του στο Ινστιτούτο PERKINS της Βοστώνης των Η.Π.Α., ο οποίος φυσικά δεν επεδίωκε την αυτοβιογραφία του, ούτε να προβάλλει τον εαυτό του ως διάσημος άνδρας. Βέβαια, όπως είπα, μάθαμε μεν πολλά βιογραφικά στοιχεία του Μ.Α., αλλά δεν ήταν μόνον αυτά.

Αναδιψώντας στις Βιβλιοθήκες παλιά βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, διάφορα άλλα έγγραφα, ανακάλυψα και μια ενότητα επιστολών του Μ.Α. που έγραψε και απέστειλε σε διάφορα φιλικά του πρόσωπα και τις οποίες η Μαίρη Βέν¹ συνέλεξε, σχολίασε και εδημοσί-

1. Η Μαίρη Βέν ήταν σύζυγος του Νικολάου Βέν, καθηγήτρια, είχε γράψει πολλά βιβλία και μελέτες και είχε τιμηθεί από πολλούς φορείς, για το λογοτεχνικό της έργο. Απεβίωσε στις 2-2-2001 (Εφημερίδα ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ, 3-2-2001).

ευσε στην εγασία της «ΠΕΝΤΕ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ, ΣΧΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ «ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ» ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΚΑΙ ΑΛΛΩΣ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ», ΑΘΗΝΑΙ 1976².

Και η Μ.Β. προ της παραθέσεως των επιστολών αρχίζει:

« Ο φιλόπατρις και φιλόανθρωπος Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος, όστις εγεννήθη τω 1837 εις το χωρίον Παπίγκου του νομού Ιωαννίνων, διέγραψεν εβδομηκονταετή τροχίαν ζωής αξιοπρεπούς, δραστηρίου και επιβλητικής, δί' ης εισήλθεν εις το πλαίσιον της αιωνιότητος των παραδειγματικών ανδρών. Κάτοχος δύο θεωρητικών επιστημών, Νομικής και Φιλολογίας, εκ χαρακτήρος δε λάτρης του καλού δια πάσαν εκδήλωσιν της ανθρωπίνης ζωής, πλουτίσας τας πολλάς του γνώσεις δια των προοδευτικών έργων πολιτισμού εν τη λοιπή Ευρώπη και εν τω Νέω Κόσμω, διεμόρφωσε κοσμοπολίτικην προσωπικότητα, αποβλέπουσαν πάντοτε εις περιωπής συμπεράσματα υπέρ του Ελληνισμού και ενρίζωσιν εθνικών επιδιώξεων και κατευθύνσεων προς εθνικάς ανακτήσεις»

(Σελ. 7).

Και συνεχίζει η Μ.Β. δια τις επιστολές: «Αι περί ων ο λόγος επιστολαί είναι μεγίστου ενδιαφέροντος, καθ' ότι ανασκώνουσι ιδιαίτερας πτυχάς, εξ ων αποκαλύπτονται μυστικάί ιδιότητες της προσωπικότητος εκάστου των αλληλογραφούντων σημαντικών ανδρών, οίτινες εν τη αλληλογραφία αυτών και τας προσωπικάς των γνώμας, εκδηλώνουσιν επί ιστορικών της εποχής των γεγονότων και σημαντικάς πληροφορίας περί της συγχρόνου ιστορίας παρέχουσι, αλλά και βαρύνοντας χαρακτηρισμούς περί τε λαών και κρατών, ανδρών ηγετικών, τέχνης και γραμμάτων, άλλην μίαν φοράν δε δι' ακλονήτων βεβαιώσεων διατρανώνεται της Ηπείρου η πρωταρχική θέσις, την οποίαν έλαβεν εις τον υπέρ ελευθερίας αγώνα. Συγκινεί δε μεγάλως, ότι υπάρχει ακόμη Ηπειρωτική γη, Ηπειρωτικός Ελληνισμός, μη αποτελούντες εν σώμα μετά του Ελληνικού Έθνους, υπέρ της ελευθερίας του οποίου η Έπειρος πρώτην θέσιν επί των επάλξεων έλαβε.

Πλην του γενικωτέρου ενδιαφέροντος, το οποίον θ' αποσπάσωσιν αι κατωτέρω δημοσιευόμεναι επιστολαί, τους Ηπειρώτας, προς τους οποίους πάσα τιμή αρμόζει, ιδιαίτέρως θα ικανοποιήσω-

---

2. Ο Νικ. Βένς, κατά διάφορες απόψεις καλύπτουν το χρονικό διάστημα, γεννήθηκε 1882-1887, στην Τρίπολη Αρκαδίας, ήταν Βυζαντινολόγος, Ιστορικός και νεοελληνιστής, καθηγητής Πανεπιστημίου και Ακαδημαϊκός και ένας από τους ιδρυτάς της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών. Απεβίωσε το 1958 (από την Βικιπαίδεια).

σι, θα επαναφέρωσι δε πρόσωπα και πράγματα, τα οποία πάντοτε είναι καιρός να επαναλαμβάνονται και προς παραδειγματισμόν της ανανεουμένης γενεάς» (Σελ. 9).

Παραθέτομεν ως έχει την πρώτην επιστολήν του Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου.

Δεύτερο μέρος

1η επιστολή³, Μ. Αναγνωστοπούλου προς:

Madame A. C. Papastavros
τη κυρία Αμαλία Κ. Παπασταύρου
εις Λάρισαν
Larisse
Greece

Εν Δρέσδη τη 26/7η Αυγούστου 1890,

Αδελφική μοι дуάς, Μιχαήλ και Αμαλία⁴,

Γράφω υμίν από κοινού και ουχί ιδιαίτερος εκάστω
δια δύο λόγους

Πρώτον μεν επειδή γινώσκω, ότι εστέ τοσούτον στενώς συνδεδεμένοι δια των αρρήκτων δεσμών της ολοψύχου αγάπης, ώστε ηθικώς τε και νοερώς αποτελείτε αδιαίρετον σύνολον· είτα δε διότι ό,τι και αν έχω ειπείν τω ενί το αυτό περίπου λεκτέον αμφοτέροις. Προς δε τούτοις εικάζω εξ όσων μοι έγγραφεν η Σοφία, ότι ο Μιχαήλ προτίθεται να κάμη προσεχώς ταξίδιόν τι, και ως εκ τούτου θα πέμψω το παρόν προς την Αμαλίαν, ήτις, αφ' ου το αναγνώση, δύναται να το διευθύνη όπου δει ασφαλώς.

Δεν αγνοώ, ότι αμφοτέροι θα δυσθυμήτε επί τη σιωπή μου και ότι θα με κατηγορείτε επί ολιγωρία. Ίσως μάλιστα η Αμαλία, η υπεσχέθην ιδίως ότι θα τη επέστειλλον μετ' ου πολύ, ήρχισε να νομίζη ότι η περί υμών ανάμνησίς μου καπνός ην και διεσκεδάσθη. Εάν τω όντι συνέβη τοιούτόν τι, μη διστάζετε να πιστεύσητε, ότι είναι πάντη ανυπόστατον. Όχι τούτο δεν έχει ούτως, ουδέ πρέπει

3. Επί του φακέλλου πλην της ανωτέρω διευθύνσεως του αποδέκτου και άνωθεν ταύτης έχει αναγραφεί δι'ερυθρού μέλανος και η διεύθυνσις του αποστολέως:

Michael Anagnos
Director Perkins-Institution
for the Blind
South Boston

Mass. U.S. of America. Η υποσημείωσις αυτή είναι της συγγραφέως.

4. Δια το ζεύγος Μιχαήλ και Αμαλίας Παπασταύρου, δυστυχώς δεν κατέστη δυνατόν να βρω βιογραφικά στοιχεία αυτών.

Βέβαιον πάντως είναι, ότι, αφού συνδέονταν δια τόσο στενής φιλίας, θα ήταν πρόσωπα των αυτών αντιλήψεων, της ίδιας πνευματικής καλλιέργειας (κουλτούρας), των ιδίων πνευματικών οραμάτων, όπως τούτο εξ άλλου αποδεικνύεται και από το περιεχόμενο της παρούσης επιστολής.

ν' αφίσιπέ ποτε τοιαύτην τινά υπόνοιαν να εισδύση εις τον νουν σας και σκιάσητας σκέψεις σας έστω και κατ'ελάχιστον.

Ομολογώ, ότι υπέκυψα εις τον πειρασμόν τού ν' αναβάλλω από εβδομάδος εις εβδομάδα να επιστείλω υμίν επί τη ματαία ελπίδι, ότι μετ' ολίγον θα ήμην εν κρείσσονι καταστάσει και θα είχον πλείονα άνεσιν, ίνα δυνηθώ να γράψω υμίν τι άξιον αναγνώσεως· αλλ' ουδέποτε, ουδέποτε, ουδ' επί στιγμήν δέον να φαντασθήτε, ότι ελησμόνησα υμών. Εξ εναντίας ενθυμούμαι υμών παντού και πάντοτε μετ' αδελφικής όντως αγάπης, και εάν τε γράψω εάν τε μη, ουδέποτε θα παύσω έχων υμάς κατά διάνοιαν. Εάν δε σας είπω, ότι το μεν ένεκα της ολονέν αυξανομένης αλληλογραφίας μου το δε ένεκα επανειλημμένης ασθeneίας και διαρκούς ως ειπείν αρρωστίας δεν ευκαίρησα να γράψω τω αδελφώ μου ένα καν σίχον από του παρελθόντος μαρτίου, ειμί βέβαιος, ότι δεν θα με καταδικάσητε επί ασυγγνώστω ολιγωρία ή άλλω τινι τοιούτω παραπτώματι.

Περί της υγείας μου δεν έχω ευχάριστον τι να σας γράψω. Το επισφαλές αυτής εφάνη αφ' ότου ανεχώρησα εκ Πατρών και εξετέθην εις την επήρειαν των υγρών κλιμάτων. Την πρώτην νευραλγίαν ησθάνθην εν Κερκύρα, επανάληψιν δ' αυτής μετά μείζονος εντάσεως πολλαχού της Ιταλίας και ιδίως εν τη καθύγρω Βενετία. Αυτή ταύτη τη στιγμή εν ω γράψω άλγος δεινόν κατέχει το αριστερόν μέρος του σώματός μου καθ'

όλον αυτού το μήκος από του ώμου μέχρι της πέρνης. Τούτο δε προέρχεται κυρίως ένεκα των επικρατουσών βροχών, αίτινες είναι σχεδόν αδιάκοποι. Ου μόνον δε ισχυαλγώ και νευραλγώ, αλλά και νοσταλγώ, η δε τελευταία αυτή πάθησις φαίνεται μοι δριμυτέρα πάσης άλλης. Πώς θ' απαλλαχθώ αυτής ουκ οίδα. Τετράμηνος σχεδόν απουσία από των προσφιλών ημών Αθηνών δεν κατώρθωσε να την μειώσει ουδέ κατ'ελάχιστον. Η δε ηδεία ενθύμησις, ότι επί εβδομάδας και μήνας ήμην πάντη ελεύθερος πόνου εν τη ξηρά μεν αλλά μακαρία εκείνη γη, μ'ελκύει προς αυτήν μετ' ακαθέκτου ορμής και με τηρεί όλως ξένον και αδιάφορον προς πάσα άλλην.

Ει και ήμην επανειλημμένως ασθενής εν Ιταλία και εβιαζόμην να οικουρώ επί τρεις και τέσσαρας ημέρας κατά συνέχειαν, κατώρθωσα να ίδω τους κυριωτέρους τουλάχιστον των καλλιτεχνικών θησαυρών ων βρίθει η χώρα αύτη. Οι ναοί και τα μουσειά της Ρώμης, της Φλωρεντίας, της Νεαπόλεως, της Βενετίας, των Μεδιολάνων, της Βολωνίας, της Πάρμας, της Σιέννης, των Παταυϊων και άλλων πόλεων περιέχουσι τοσαύτα και τηλικαύτα πλούτη πινάκων, αγαλμάτων, αγγείων και παντός είδους αντικειμένων όσα ουδαμού της οικουμένης ευρίσκονται. Εκτός ολίγων εξαιρέσεων τα πρώτιστα έργα των ιεροφαντών της αναγεννήσεως των τεχνών και επιστημών εν Ιταλία ευρίσκονται εν αυτοίς. Ταύτα δε ως μεγαλοπρεπέστατοι και σιληπνότατοι αδάμαντες λάμπουσι μετα-

ξύ πλείστων άλλων πολυτιμοτάτων καλλιτεχνικών μαργαριτών, οίτινες εισίν αποτεθησαυρισμένοι μετ' αυτών. Μόνον εν ταις εν Φλωρεντία δύο πινακοθήκαις του Uffiri και του Pitti (αίτινες, ειρήσθω ως εν παρόδω, εισίν αι άρισται εν τω κόσμω) ευρίσκονται 15 πρωτότυπα του Ραφαήλ έργα, και μεταξύ τούτων η Παναγία η επιλεγομένη Madonna del Cadello. Η πεφημισμένη αύτη εικόν μετά δύο άλλων ομοιαζουσών αυτή, της εν τω Λούβρω των Παρισίων γωστής υπό το όνομα Belle jardiniere και της εν τω Belvedere της Βιέννης Παναγίας της επονομαζομένης Madonna al Verde, αποτελούσιν έκλαμπρον τριάδα παναγιών, ήτις και μόνη θα ήρκει ν' αποθανάτιση το όνομα του κορυφαίου των ζωγράφων της αναγεννήσεως.

Τω Μιχαήλ έπεμψα εκ Ρώμης φωτογραφίαν της Αφροδίτης της Κνίδου. Εγώ αμφιβάλλω πολύ αν το εν τω μουσειώ του Βατικανού άγαλμα το γνωστόν υπό το όνομα τούτο είναι το όντι αντίτυπον του θαυμαστού του Πραξιτέλους αριστουργήματος, όπερ οι άνθρωποι συνέρρεον εκ όλων των μερών της Ελλάδος διά να ίδωσι και θαυμάσωσι. Ειστας άλλας ατελείας της ταλαίνης ταύτης μαρμαρίνης Αφροδίτης προσετέθη (ως βλέπετε εκ της φωτογραφίας) και το ελεεινόν εκείνο ράκος, όπερ οι όσοι της εκκλησίας πατέρες και άγρυπνοι των ηθών φύλακες εκ αιδημοσύνης ορμώμενοι έθηκαν περί την οσφύν αυτής ίνα καλύψωσι την γυμνό(τη)τά της την σκανδαλίζουσιν τους θεατάς. Ω του βά-

θους και του ύψους της αναιδείας των! Δύναται να υπάρξη μεγαλειτέρα ταύτης υποκρισία; Να ομιλή περί καλυμμάτων αιδούς ο παρθενικός Λεωνίδας Πασχάλης, ο μη έχων εισέτι ακριβή γνώσιν των λεπτομερειών της συντηρήσεως και του πολλαπλασιασμού του ανθρωπίνου γένους, ουδέν έχει το παράδοξον. Εκ του εναντίου πας ο γνωρίζων αυτόν κατά βάθος θα το θεωρήση λίαν φυσικόν. Αλλά φαντάσθητε τον Ραγκαβή, ή Μιχαήλ τον Χρυσοκόον, ή Γιάννην τον ναύαρχον, ή τον Βενδεβήν, ή τον μακαρία τη λήξει καθηγητήν Στρούμπον, ή τον μακαρίτην Αθανάσιον Πετσάλην, ή πλείστους άλλους ομαίμονας και ομοιοτέχνους αυτοίς κηρύπτοντας σταυροφορίαν κατά της γυμνότητος των αγαλμάτων και των εικόνων λόγω αιδημοσύνης και επιμένοντας όπως τα αριστουργήματα της σμίλης του Σκόπα και του Μιχαήλ Αγγέλου και τα θεσπέσια δημιουργήματα της γραφίδος του Ραφαήλου και του Τισιανού φέρωσι χάριν ευπρεπείας κομψόν τι ένδυμα ομοιάζον κατά τι προς εκείνο, το οποίον φορούσιν οι καλλίμορφοι των Αθηνών νεανίαι οσάκις προτίθενται να κολυμβήσωσι εν Νέω Φαλήρω ή αλλαχόθι επί παρουσία των εν τη παραλία περιδιαβαζουσών αργυροπέζων αθίδων! Ω ήλιε, και γη, και ουρανέ, δύνατο να υπάρξει τι γελοιωδέστερον και κωμικώτερον τούτου;

Η ενταύθα πινακοθήκη είναι εκ των άριστων της Ευρώπης. Την πρώτην θέσιν κατέχει αναμφιρήστως η εν τω Uffiri και Pitti της Φλωρεντίας, την δευτέραν

η εν τω Λούβρω των Παρισίων, και την τρίτην η εν Δρέσδη. Ενταύθα μεταξύ πολλών άλλων αριστοτεχνημάτων υπάρχει η λαμπρά Σιστίνα Παναγία του Ραφαήλου, ήτις έχει ομοιότητα τινα προς την εν τω μουσειώ του Βατικανού Madonna di Foligno. Να περιγράψω υμίν λεπτομερώς την ωραιότητά της μοι είναι πάντη αδύνατον. Τούτον μόνον σας λέγω, ότι κάθημαι απέναντι αυτής επί ημίσειαν περίπου ώραν καθ'εκάστην και την μελετώ και την θαυμάζω. Εν ενί των προκειμένων δωματίων υπάρχουνσι τέσσαρες κατά σειράν εικόνες του Κορεγίου, αίτινές εισίν αυτόχρημα αριστουργήματα, και ουκ ολίγαι άλλαι γραφείσαι υπό των κορυφαίων ζωγράφων της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Γαλλίας και της βορείου Ευρώπης. Του Χολβάϊν η Παναγία είναι μόνον της του Ραφαήλου υποδεεστέρα. Αλλ'ο καιρός επιλείπει μοι ίνα γράψω πλείω περί τούτων.

Το(ν) αγαπητόνΚωνσταντίνον μετά της θυγατρός του ασπάζομαι από καρδίας. Δεν αμφιβάλλω, ότι αυτός προαλείφεται και παρασκευάζεται, ίνα κατέλθη εις τον εκλογικόν αγώνα και αναδείξη βουλευτάς τους φίλους της κυβέρνησεως.

Ο Μιχαήλ παρακαλείται να δώση τους ολοψύχους ασπασμούς μου και τας ενθέρμους προσρήσεις μου εις την κυρίαν Κεχαγιά (προς ην θα γράψω άμα ως εύρω μικράν άνεσιν) προς τον πεφιλημένον μοι Παρασκευαϊδην, προς

την Σοφίαν μετά του ναυάρχου και των τέκνων των, προς τον Λεωνίδαν, προς τον κύριον Χαρίλαον μετά της οικογενείας του (ευχαριστών αυτόν εφ'οις έπεμψέ μοι δύο αντιτύποις της ετησίας εκθέσεως του Δρομοκαϊτείου) προς τον κύριον Μόσχον, την κυρά Ελένην, τον κύριον Πούσιον (ούτινος έλαβα τηνεπιστολήν και θ'απαντήσω άμα ως ευκαιρήσω), τον Βαρελίδην, τον αδελφόν Καλαποθάκην, τον κύριον Χελδράϊχ μετά της κυρίας και της θυγατρός του, τον κύριον Λιάμπενν μετά της οικογενείας του, και προς πάντας ανεξαιρέτως τους φίλους όσοι έχουν την καλωσύνην να ερωτώσι «περί δια λόγου μου».

Ασπαζόμενος δε και υμάς αμφοτέρους εξ όλης, ψυχής και καρδίας, μένω εσαεί.

ως αδελφός σας
Μ. Αναγνωστόπουλος

Υ.Γ. Αποπλέω εκ Λιβερπούλης εις Αμερικήν τη 18/30 αυγούστου:

Η διεύθυνσίς μου μέχρι της 13/25 Αυγούστου έσεται ως εξής:

M. Anagnos

Care of Messrs Baving Brothers & Co.
London

England

Μετά την 13ην αυγούστου εις Αμερικήν κατά το έγκλειστον επισκεπτήριο.

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΟΛΙΣΤΑΣ

(Συνέχεια από το τεύχος 187/2016)

ΜΕΡΟΣ 6ο

Προχωρούμε την αφήγησή μας για το ταχυδρομείο της Μόλιστας, με τα θέματα:

1. ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ - ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Το πότε πρωτοκατασκευάστηκε το τηλεφωνικό δίκτυο, προς τη Μόλιστα, δεν έχουμε στοιχεία, πλην της πληροφορίας του Χαρίλαου Γκούτου (τεύχος 182 Μάιος-Ιούνιος 2015 του περιοδικού), σύμφωνα, με την οποία, το δίκτυο αυτό στήθηκε, κατά τη δεκαετία του 1920 και η τηλεφωνική και τηλεγραφική σύνδεση της Μόλιστας με την Κόνιτσα έγινε περί το 1926.

Η συντήρηση και ο έλεγχος του τηλεφωνικού δικτύου, προς τη Μόλιστα, ήτοι των ξύλινων στύλων, των μονωτικών ποτηριών και των συρμάτινων, εναέριων γραμμών, που ξεκινούσαν από την Κόνιτσα και κατέληγαν στον πομποδέκτη του τηλεφωνικού πίνακα του Ταχυδρομείου της Μόλιστας, καθώς και εκείνων, που εξέρχονταν, απ' αυτόν και πήγαιναν προς τα τηλεφωνεία των χωριών της επίβλεψής του, ανήκε στην αρμοδιότητα του τεχνικού τμήματος αρχικά, της τριατατικής Υπηρεσίας (μέχρι το

1949) και μετέπειτα του ΟΤΕ της Κόνιτσας. Αυτή τη συγκεκριμένη δουλειά, πάντως, προς τα χωριά της επαρχίας μας, άρα και προς τη Μόλιστα,

Ευάγγελος Λιόγκας

την έκαναν σχεδόν, κατ' αποκλειστικότητα, οι συγχωριανοί μας Θωμάς Νάνος, από τη Μόλιστα και Ευάγγελος Λιόγκας (φωτ.) από το Γανναδιό.

Οι δύο αυτοί τεχνικοί υπάλληλοι και μπορούμε να πούμε και υπάλληλοι παντός καιρού, ξεκινούσαν, από την Κόνιτσα, ποδαρόδρομο και έλεγχαν από κολώνα σε κολώνα, όλη τη διαδρομή του δικτύου, κόβοντας τα κλωνάρια των δέντρων, που ακομπούσαν επάνω του, ή ξεμπερδεύοντας τα παράλληλα τηλεφωνικά σύρματα, στα σημεία που ήταν ανακατωμένα κι ακόμα δένοντας σφιχτότερα τα πλαδαρά, ώστε ν' αντέχουν, στις πολλαπλές επιδράσεις των έντονων καιρικών φαινομένων και ν' αποφεύγονται τα βραχυκυκλώματα και οι τηλεφωνικές διακοπές.

Ωστόσο, συν τω χρόνω, με τα διατιθέμενα βοηθήματα, τα λεγόμενα "δοκιμαστικά" εντοπιζόταν γρηγορότερα το σημείο της βλάβης του δικτύου και δεν χρειαζόταν, ενδελεχής έλεγχός του απ'

την αρχή ως το τέλος του.

Εκείνο πάντως που θυμάμαι σαν να είναι σήμερα μικρό παιδί εγώ, τότε, γύρω στο 1950, στη Μόλιστα, είναι ότι εμείς οι πιτσιρικάδες, μια και μιλάμε για τηλεφωνικό δίκτυο, προσπαθούσαμε να ξεβιδώσουμε, απ' τις μισοπεσμένες στρόγγυλες, τηλεφωνικές κολώνες, τα μισοβιδωμένα, άσπρα προσελάνινα ποτήρια, -σιγά την πορσελάνη βέβαια- και να τα πάρουμε για πάρτη μας, γιατί εκτός του ότι μας άρεσαν, είχαμε και τους μεγαλύτερους, οι οποίοι μας παρότρυναν γιαυτό, λέγοντάς μας, ότι αυτά τα ποτήρια να τα μαζεύουμε, γιατί είναι χρειαζούμενα πράγματα, πράγματα αξίας κι έχουν μεγάλη πέραση και ζήτηση, παρακάτω, στις πολιτείες.

Πέρα απ' αυτό για το ίδιο θέμα μούρχεται συνειρμικά στο μυαλό μου κι ένα άλλο περιστατικό κατά το οποίο πολύ αργότερα γύρω στο 1960 όντας προϊστάμενος του ταχυδρομικού Γραφείου της κωμόπολης Δαύλειας Βοιωτίας, που εκτελούσε όλες τις τριατατικές υπηρεσίες παρά λίγο να βρεθώ κατηγορούμενος από τον τοπικό Ειρηνοδίκη γιατί κατά την άποψή του, ως υπεύθυνος, δεν φρόντισα για τον καθαρισμό του τηλεφωνικού δικτύου, ώστε να αποφευχθεί η επισυμβάσα διακοπή της επικοινωνίας λόγω βραχυκυκλώματος. Στην ουσία αρμόδιο και υπεύθυνο γιαυτό το θέμα δεν ήταν βέβαια το τοπικό ταχυδρομείο αλλά το παρακάτω τηλεπικοινωνιακό κέντρο Λιβαδειάς, με την παραδοχή, βέβαια πάντοτε της επιβεβλημένης συ-

νεργασίας μεταξύ των δύο συσχετισμένων και ομού εκτελούμενων υπηρεσιών.

Έχουμε τονίσει στα προηγούμενα ότι, παλιότερα κάθε είδους τηλεπικοινωνιακή επικοινωνία γινόταν, μόνο, απ' τον τηλεφωνικό πίνακα του Γραφείου κι όλες οι κλήσεις εισερχόμενες και εξερχόμενες εκτελούνταν μέσω αυτού, όπου ο χειριστής του, με την κατάλληλη βιωματική και με συνεχή συνεννόηση με τα άλλα ανταποκρινόμενα τηλεπικοινωνιακά γραφεία και Ταχυδρομεία, επέτυχανε η σύνδεση και η επικοινωνία των συναλλασσόμενων.

Ο χειριστής του πίνακα, τότε, είχε τη δυνατότητα αλλά και την υποχρέωση ανά πάσα στιγμή να παρεμβαίνει, χωρίς να παραβιάζεται το απόρρητο και να υπενθυμίζει στους συνδιαλεγόμενους το «συντομεύετε παρακαλώ» ή το «παρακαλώ τελειώνετε» ή ακόμα ότι «ο χρόνος τελείωσε» ή «τέλος χρόνου», ώστε αυτοί να επιλέξουν, ή αν θα τελειώσουν τη συνδιάλεξη, ή αν θα συνεχίσουν απαντώντας «συνεχίζουμε» για να γίνει στο τέλος, η αντίστοιχη χρέωση, δεδομένου ότι η πρώτη μονάδα χρέωσης ήταν τα τρία λεπτά συνομιλίας.

Εκείνο που πρέπει να επισημάνουμε ιδιαίτερα για την περίοδο 1950-1980, περίπου που η τηλεφωνική επικοινωνία είχε στενότητα κι ήταν δύσκολη, ήταν οι αφόρητες και ατελείωτες πιέσεις που ασκούσαν, από τους διάφορους τοπικούς κομματικούς παράγοντες, όσον αφορά την επιλογή των προσώπων όπου

σε χώρο τους στα χωριά, και στους οικισμούς της περιφέρειας του Ταχυδρομείου επίβλεψης, θα λειτουργούσε το μοναδικό κοινοτικό τηλέφωνο, γιατί το τηλέφωνο ήταν κράχτης, για τον επιτηδεύματία, έφερνε κόσμο στο μαγαζί και δημιουργούσε σοβαρές εξαρτήσεις στις ανθρώπινες σχέσεις της τοπικής κοινωνίας.

Παλιότερα, ταυτόχρονα με την τηλεφωνία λειτουργούσε και η τηλεγραφία, η οποία περιοριζόταν στην αποστολή και λήψη, από τόπο σε τόπο, τηλεγραφημάτων λιπού και λακωνικού κυρίως περιεχομένου, ένεκα της σοβαρής επιβάρυνσής τους, αφού αυτά τιμολογούνταν ανά λέξη κι επομένως όσο περισσότερες λέξεις τόσο μεγαλύτερο το κόστος. Ωστόσο η τηλεγραφία, στα χρόνια της, ήταν το πιο πρόσφορο, το πιο γρήγορο μέσο επικοινωνίας, αφού το γράμμα έκανε μέρες να φτάσει στον προορισμό του και το τηλέφωνο αντιμετώπιζε πολύ μεγάλες δυσκολίες, (δεν έβγαιναν οι γραμμές, ή είχαν διακοπές ή ήταν χαλασμένες ή κατειλημμένες κλπ.).

Παρόλα αυτά η τηλεγραφία δεν άντεξε και αυτοκαταργήθηκε, μόλις η τηλεφωνία πήρε τ' απάνω της κι απλώθηκε παντού, προλαβαίνοντας όμως ν' αφήσει τ' αχνάρια της και τα περιπαιχτικά σχόλια, κυρίως λόγω των παρανοήσεων και των παρερμηνειών που δημιουργούσε στους συναλλασσόμενους, η βραχύλογη διατύπωσή τους.

π.χ. Τηλεγράφημα κάποιου κάποτε προς συγγενή του ανέφερε: «Πήγε πα-

τέρας Θεσσαλονίκη οδικώς». Ο παραλήπτης του μη κατανοώντας το ανταπαντάει. «Αμ ποιος ο δικός;». Επίσης τηλεγράφημα ζωέμπορου προς συνεταίρο του έλεγε:

«Βόδια έφτασαν σταθμό. Αναμένω εσένα στοπ. Φεύγω αύριο με αυτοκίνητο γιατί τρένο δεν παραλαμβάνει γουρούνια. Άλλα ζώα δεν βρήκα. Αν αγοράσεις γαϊδούρια έχε με υπόψη σου στοπ». Απ' την Κεφαλλονίτικη σάτιρα του αρχείου του συναδέλφου Μπάμπη Τζουγανάτου. Άλλη παρόμοια σκωπική για τον τηλεγράφο περίπτωση ήταν εκείνη που μου διηγήθηκε ο Νικόλαος Λέτσιος του Αποστόλου, σύμφωνα με την οποία.

Στη διάρκεια εκπαίδευσης στο στρατό ο Λοχαγός ρωτάει το στρατιώτη. «Τι είναι παιδί μου ο τηλεγράφος;» κι ο στρατιώτης όρθιος και με δυνατή φωνή απαντάει. «Τηλέγραφος Κύριε Λοχαγέ είναι «ποτήρ πάνω, ποτήρ κάτω, ντριν εδώ, χαμπέρ στο Καρπενήσι».

Αυτά ακούγονταν τότε, που ξεχάστηκαν σήμερα, μαζί με τον τηλεγράφο, παρόλο ότι, ακόμα παραμένει ενεργός στις θαλάσσιες και άλλες επικοινωνίες, με την τελειοποιημένη πλέον μορφή του, της ασύρματης τηλεγραφίας (σύστημα Μαρκόφι).

2. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΙΣ - ΧΡΗΜΑΤΑΠΟΣΤΟΛΕΣ

Αρχικά τα τριατατικά Γραφεία κι αργότερα τα μεικτά ταχυδρομεία, ιδίως

εκείνα της επαρχίας όπως ήταν κι αυτό της Μόλιστας, δεδομένου ότι στην ύπαιθρο χώρα δεν είχε επεκταθεί το τραπεζικό σύστημα, συγκέντρωναν και διαχειρίζονταν όλο το διακινούμενο και περισσευούμενο χρήμα του κοσμάκη, το οποίο προέρχονταν απ' τα εμβάσματα, τις επιταγές, τις πωλήσεις αγαθών, καθώς και τις εισπράξεις απ' τα διάφορα τέλη και δικαιώματα και τις ιδιωτικές καταθέσεις.

Ανέκυπτε, κατά συνέπεια, επιτακτική ανάγκη να υπάρχει διαρκής και αδιάλειπτος οικονομικός έλεγχος, για να διαπιστώνεται, αν αυτό το χρήμα, ιδιωτικό και δημόσιο, προωθείται στον προορισμό του ή διασπαθίζεται από δω κι από κει και πηγαίνει στις τσέπες των επιτήδειων τρίτων ή και των επίορκων υπαλλήλων-διαχειριστών.

Έτσι, σε κάθε μία, απ' τις τρεις συνεργαζόμενες υπηρεσίες (ταχυδρομείο-τηλεπικοινωνίες-Ταχυδρομικό ταμιευτήριο) δημιουργήθηκε ένα ιδιαίτερο σώμα επιθεωρητών-ελεγκτών, το οποίο, όλο το χρόνο, δεν έκανε άλλη δουλειά, από το να περιέρχεται, συνέχεια, όλα τα ταχυδρομεία της χώρας, να τα επιθεωρεί και να ελέγχει τα οικονομικά τους, κάνοντας φύλλο και φτερό, όλες τις επί μέρους χρηματικές τους διαχειρίσεις.

Το Ταχυδρομείο, λοιπόν, της Μόλιστας, μια φορά τουλάχιστον το χρόνο, τακτικά και έκτακτα, οσάκις κρινόταν ή υπήρχαν υπόνοιες και πληροφορίες για κάτι ύποπτο, ή για κάποιες υπηρεσιακές ατασθαλίες, υφίστατο καθολικό έλεγχο,

όλων των οικονομικών του διαχειρίσεων, ανεξάρτητα της υπηρεσίας προέλευσης του Επιθεωρητή. Εσωτερικά, στο ταχυδρομείο κάθε μέρα συμπληρωνόταν ιδιαίτερο ημερολόγιο εισπράξεων και πληρωμών για την κάθε μία υπηρεσία ή διαχείριση και μέσα στο χρηματοκιβώτιο, υπήρχαν χωριστά κουτάκια-ταμεία με τα χρήματα της κάθε μιας απ' αυτές τις εκτελούμενες υπηρεσίες.

Βέβαια στην πράξη, όχι όμως και στα χαρτιά, κι αυτό ήταν η συνηθισμένη πρακτική τα χρήματα αυτών των ξεχωριστών ταμείων ανακατεύονταν, ώστε να υπάρχει δυνατότητα δανεισμού ή μεταφοράς χρημάτων, από το ένα ταμείο στο άλλο, πάντοτε, μέσα στα υπηρεσιακά πλαίσια, για την κάλυψη των διάφορων αναγκών και πληρωμών.

Έτσι, π.χ τα χρηματικά ποσά που συγκεντρώνονταν απ' τις καταθέσεις ιδιωτών στο ταχυδρομικό ταμιευτήριο, με την άμεση έκδοση ατελούς ταχυδρομικής επιταγής προς τη διοίκησή του, αυτόματα περνούσαν στο ταμείο του ταχυδρομείου κι έτσι, επί τόπου, τακτοποιούνταν τα προβλήματα ρευστότητας και εξυπηρετούνταν οι ανάγκες πληρωμής επιταγών κλπ.

Το ίδιο ακριβώς μπορούσε να γίνει και αντίστροφα όταν το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο αντιμετώπιζε πρόβλημα χρηματικών διαθεσίμων, για αναλήψεις.

Αν τώρα το ταμείο, οποιασδήποτε υπηρεσίας, είχε μεγάλο χρηματικό υπόλοιπο, που περισσευε, τότε αυτό αποσπελλόταν προς το κέντρο, με τα λεγόμε-

μενα “χρηματοδέματα” ή “χρηματαποστολές” που εγκλείονταν πάντοτε μέσα στους ταχυδρομικούς σάκους, μαζί με τα υπόλοιπα ταχυδρομικά αντικείμενα. Το ίδιο γινόταν, όταν το ταχυδρομείο είχε ανάγκη από χρήματα, οπότε, ύστερα από σχετικό γραπτό αίτημά του, γινόταν αυτό, αποδέκτης τέτοιων χρηματοδεμάτων ή χρηματαποστολών.

Για το φόβο των Ιουδαίων, οσάκις λάμβανε χώρα, ανταλλαγή τέτοιων χρηματαποστολών, υπήρχε συνεχής επικοινωνία μεταξύ των ανταποκρινόμενων γραφείων, ώστε να έχουν τεταμένη την προσοχή τους, μέχρι την ώρα της παραλαβής τους. Η γενική ισχύουσα αρχή ότι το ξένο χρήμα “καίει” ή ότι και να μας συμβαίνει, αυτό δεν το “ακουμπάμε” δεν το “αγγίζουμε” ήταν πασίγνωστη στην υπαλληλική πιάτσα κι έτσι όλοι, όσοι το διαχειρίζονταν το απόφευγαν, σαν ο διάλογος το θυμίαμα. Έτσι όμως κι έκαναν την κουταμάρα ή την αρχή και το ακομπούσαν, το συνήθιζαν, τους γινόταν χούϊ κι έπαιζαν, κάθε μέρα, με τη φωτιά και το κεφάλι τους, γιατί δεν θ’ αργούσε η μέρα και η ώρα, που θα τους έπιανε η τσιμπίδα και θα τους έκαιγε.

Παλιότερος, πάντως, συνάδελφος, για το θέμα αυτό, μου διηγείτο, ότι εκείνα τα χρόνια, στα νιάτα του, οσάκις είχε ανάγκη κάποιου μικροποσού, ιδίως εκεί προς το τέλος του μήνα, έκανε, ηθελη-

μένα, αθροιστικό λάθος, στην εκατοντάδα των τηλεπικοινωνιακών τελών κι έτσι εξυπηρετείτο, προσωρινά, μέχρι να το ξαναβάλει, με τη μισθοδοσία του. Έτσι, αν δεν συνέβαινε καμιά στραβή ή κάποια απρόοπτη αναποδιά, όλα κυλούσαν μέλι-γάλα. Αν όμως ενδιάμεσα, συνέβαινε το αντίθετο τότε, τον παραβάτη, τον έπιανε μεν κρύος ιδρώτας αλλά είχε το ελαφρυντικό του ανθρώπινου λάθους κι έτσι εκτός της μεταμέλειάς του και της άμεσης καταβολής του ποσού, πόνταρε και στην επιεική και ανθρώπινη κρίση του επιθεωρητή-ελεγκτή.

Στις περιπτώσεις τώρα έλευσης κάποιου εκνόμου ή τυχαίου γεγονότος, όπως κλοπή, διάρρηξη κλπ., βάσει της αρχής “ο κύριος φέρνει τα τυχερά” την ευθύνη την είχε καθολοκληρίαν η ταχυδρομική υπηρεσία.

Εκείνο, τελικά, που είχε μεγάλη σημασία για το ταχυδρομείο της Μόλιστας ήταν ότι παρ’ ότι, κατά καιρούς, πέρασαν, απ’ αυτό διάφορα πρόσωπα-υπάλληλοι, ουδέποτε παρατηρήθηκε το παραμικρό κρούσμα διαφθοράς ή κακοδιαχείρισης κι αυτό αποτελούσε θετικό στοιχείο, για τη Μόλιστα και το Ταχυδρομείο της.

(συνεχίζεται)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ
τ. Αν/τής Γεν. Δ/ντής ΕΛ-ΤΑ

«Κατάθεση ψυχής»

της Πηνελόπης Β. Κυργιάννη-Μπούρη
Μεσοβούνι Ζαγορίου, Ιωάννινα 2015

Πήραμε, εγώ και η σύζυγός μου Μυρτώ, το εξαιρετο πόνημα με τον τίτλο «Κατάθεση ψυχής», της εκλεκτής συγγραφέως Πηνελόπης Β. Κυργιάννη-Μπούρη, η οποία είχε την ευγενή καλοσύνη να μας το χαρίσει με ειδική αφιέρωση και να μας το παραδώσει «ιδίαις χερσί». Την ευχαριστούμε θερμά.

Το διάβασα απνευστί και η ανάγνωσής του μου έφερε στο νου πάρα πολλές σκέψεις, οι οποίες με «παραπήραν» και είδα κι έμαθα ως που να τις τοποθετήσω σε μια σειρά.

Το χωριό Μεσοβούνι του Δυτικού Ζαγορίου είναι ωραίο και πολύ γνωστό από παλιά και τώρα. **Πρώτον**, γιατί ανήκει στην ίδια περιοχή με το δικό μου χωριό, το Πάπιγκο, που για να πάει κανείς σ' αυτό, υποχρεωτικά πρέπει να περάσει από το Μεσοβούνι.

Δεύτερο, γιατί τόσο ο παππούς μου εκ μητρός ιερέας και δάσκαλος Κων/νος Μανέκας εξ Αρίστης, διετέλεσε πολλά χρόνια εφημέριος αυτού, όσο και ο πατέρας μου Ιερέας Γεώργιος Παπαϊωάννου, ήταν επίσης εφημέριος του Μεσοβουνίου επί πολλά χρόνια.

Και πολλές φορές, μικρός που ήμουνα, πότε ο παππούς μου και πότε ο πατέρας μου, πηγαίνοντας στο Μεσοβούνι, συνήθως του αγίου Χαραλάμπους, πολιούχου του Μεσοβουνίου, καθώς και τις μεγάλες γιορτές Πάσχα και Χριστούγεννα με παίρνανε μαζί τους για να τους βοηθώ στο Ιερό, μάλιστα θυμάμαι έντονα τις πασχαλιάτικες «κ'λούρες» (κουλούρες) που παρασκεύαζαν το Πάσχα οι Μεσοβουνιώτισσες νοικοκυρές με σπάλευρο και ρεβυθόλευρο και προσφέραν και στον Ιερέα, τις οποίες εδακίμασα και εγώ, ήσαν πολύ νόστιμες.

Αλλά και μεγάλος αργότερα, όταν ο πατέρας μου ήταν εφημέριος πήγα μερικές φορές εκεί και κατέλυα στο ωραιότατο σπίτι του Σπύρου Χαβα, που ήταν «αριστερά τω εισερχομένω» στο Μεσοβούνι, από τα Γιάννινα, στις παρυφές ενός ωραίου πέτρινου λοφίσκου με τα λιγοστά εναπομείναντα ομαδικά αιωνόβια δέντρα δρυός (βελανιδιάς).

Αλλά και η συγγραφέας αξιότιμη κ. Πηνελόπη Β. Κυργιάννη-Μπούρη, ως δασκάλα, ως θυγατέρα δασκάλου και σύζυγος δασκάλου και ως απόγονος εκ μητρός από τη μεγάλη οικογένεια Πέ-

τσκου ή Πετσκοπούλου κι ακόμη περισσότερο γνωστή, από τα δημοσιευόμενα στην εφημερίδα «ΠΡΩΪΝΟΣ ΛΟΓΟΣ» και συνήθως κοινωνικού περιεχομένου άρθρα της, που άφοβα γράφει, υποστηρίζοντας το δίκαιο, το σωστό, το πρόποιν.

Η συγγραφεύς, λοιπόν κ. Πηνελόπη Β. Κυργιάννη-Μπούρη, αποφάσισε και πολύ καλά έπραξε και ανέβηκε στη σκηνή του Μεσοβουνίου, άνοιξε την αυλαία και μας παρουσίασε αυτό το καθ' όλα τέλειο από πάσης απόψεως πόνημά της, πολύ προσεγμένο, καλοτυπωμένο και καλογραμμένο σε ρέουσα καθαρή ελληνική γλώσσα.

Κατ' αρχήν μας ξεναγεί εν συντομία στα αξιοθέατα του χωριού της, εκκλησία, Σχολείο, πλακόστρωτη πλατεία και τους καθαρούς του δρόμους κι έπειτα πιασμένη χέρι με χέρι με την Αγάπη και την Καλοσύνη, μας οδηγεί στα νοκοκυρεμένα αρχοντόσπιτα και στα απλά σπιτάκια, κατά Μαχαλά, φάρα και οικογένεια και μας συστήνει όλους τους συχωριανούς της από τα μωρά μέχρι τους υπερήλικες και πάντοτε πρόθυμα μιλάει μαζί τους, άλλοτε για τις μπόρες της ζωής τους και ταυτόχρονα να συμπάσχει, να συμπονάει, να παρηγορεί και να κλαίει μαζί τους και άλλοτε στις χαρές τους, να συχαίρεται να τραγουδά και να χορεύει μαζί τους, λέγοντας πάντοτε σε όλους αδιακρίτως, τα καλύτερα με την καρδιά της, λόγια και όλη αυτή η συμπεριφορά της μοιάζει σαν ένα χα-

ρούμενο προσκλητήριο όλων των Μεσοβουνιωτών «ζώντων τε και κεκοιμημένων».

Και η εξαίρετη συγγραφεύς κ. Πηνελόπη Β. Κυργιάννη-Μπούρη, αντιεπιλόγου, κλείνει την αυλαία, πρώτα με τα ωραιότερα δικά της κείμενα (πεζά και ποιήματα), μεστά περιεχομένου, συναισθημάτων και νοσταλγίας κι έπειτα κείμενα με πνευματικά συνδετικά στοιχεία: Αγάπη, ελπίδα, πίστη, σοφία, απαραίτητα στη σύσταση και διατήρηση μικρών και μεγάλων κοινωνικών ομάδων, αλλά και στην πορεία του κάθε ανθρώπου από τούτη τη Γη στον Ουρανό.

Και αυτά τα κείμενα προσπαθεί να μεταλαμπαδεύσει και στα χαριτωμένα εγγονάκια της:

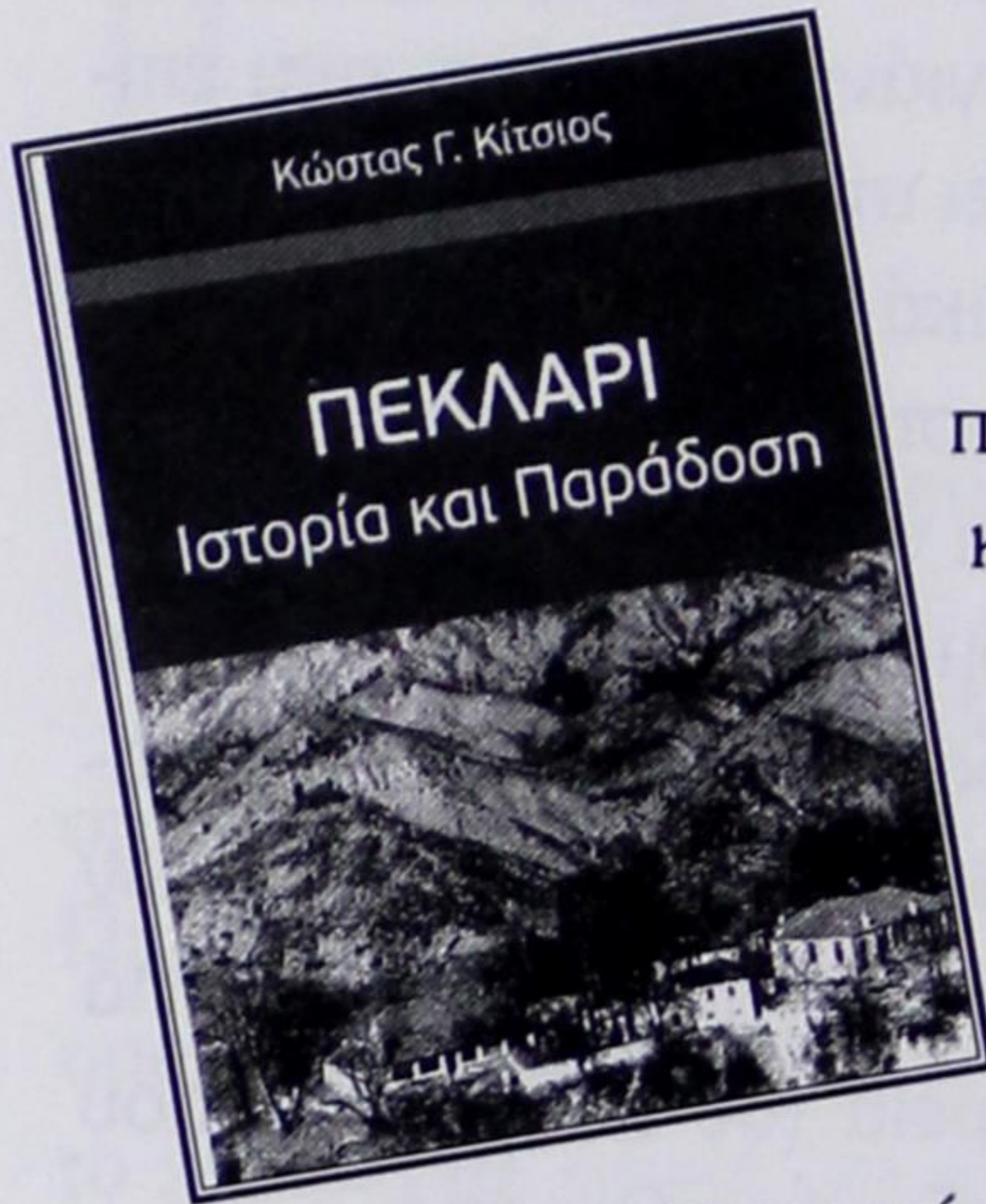
«Πολύχρονη αγάπη μου
και να βαδίζεις στη ζωή!!!
Με πίστη, με ελπίδα
με αγάπη, με σοφία.
Η γιαγιά Πηνελόπη»

(Λίγα λόγια της γιαγιάς, από την καρδιά της, στην εγγονούλα της Ελπίδα, στη διπλή γιορτή που σήμερα γιορτάζει: γενέθλια και ονομαστική» σελ. 248.

κ. Μπούρη, θερμά συχαρητήρια
Το συνιστώ ανεπιφύλακτα σε όλους τους Μεσοβουνιώτες, τους φίλους του Μεσοβουνίου και όχι μόνον. Ο χρόνος που θα διαθέσουν για να διαβάσουν, να είναι βέβαιοι, ότι δεν θα πάει χαμένος.

«ΠΕΚΛΑΡΙ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

Κ.Γ. ΚΙΤΣΙΟΥ

ΜΕ ΤΟ Ν
ΠΙΟ
πάνω τίτλο κυ-
κλοφόρησε
πρόσφατα
ένα βιβλίο
από τον Πε-
κλαρίτη Κ.
Κίτσιο για

το χωριό του. Ο Κ.Κ. ζει στην Αθήνα, αλλά η νοσταλγία για το γενέθλιο τόπο τον φέρνει τακτικό επισκέπτη στο χωριό του και αυτή τον ώθησε στη συγγραφή του βιβλίου.

Λάτρης της Παράδοσης, προσπάθησε να συγκεντρώσει όσα ιστορικά στοιχεία μπόρεσε, προσθέτοντας τις αναμνήσεις του, τα έθιμα και τα κοινωνικά δράματα του χωριού του ώστε μ' αυτό το πόνημα να τα αποθανατίσει παραδιδοντάς τα στους σημερινούς και μελλοντικούς αναγνώστες.

Το βιβλίο διανθίζεται με πολλές φω-

τογραφίες έγχρωμες και ασπρόμαυρες από τοπία του χωριού, εκδηλώσεις του Πολιτιστ. Συλλόγου, Αδελφότητας στο χωριό ή στην ξενιτιά. Φωτογραφίες ανθρώπων που πρόσφεραν ή προσφέρουν στον τόπο τους, αναφορά σε μνημεία, ευεργέτες, αλλά και σ' αυτούς που αναπαύονται στου Αϊ Νικόλα το κοιμητήρι.

Το βιβλίο διαβάζεται ευχάριστα και είναι χρήσιμο όχι μόνο στους χωριανούς του, αλλά και στον καθένα αναγνώστη.

Συγχαίρουμε το φίλο Κώστα για την προσπάθειά του. Έκανε το χρέος του στην αγαπημένη του γενέτειρα. Ας τον μιμηθούν και άλλοι χωριανοί προσθέτοντας και άλλα ιστορικά στοιχεία για το χωριό τους.

Στη βιβλιογραφία της περιοχής μας προστέθηκε άλλο ένα πόνημα πλουτίζοντας τη βιβλιοθήκη μας.

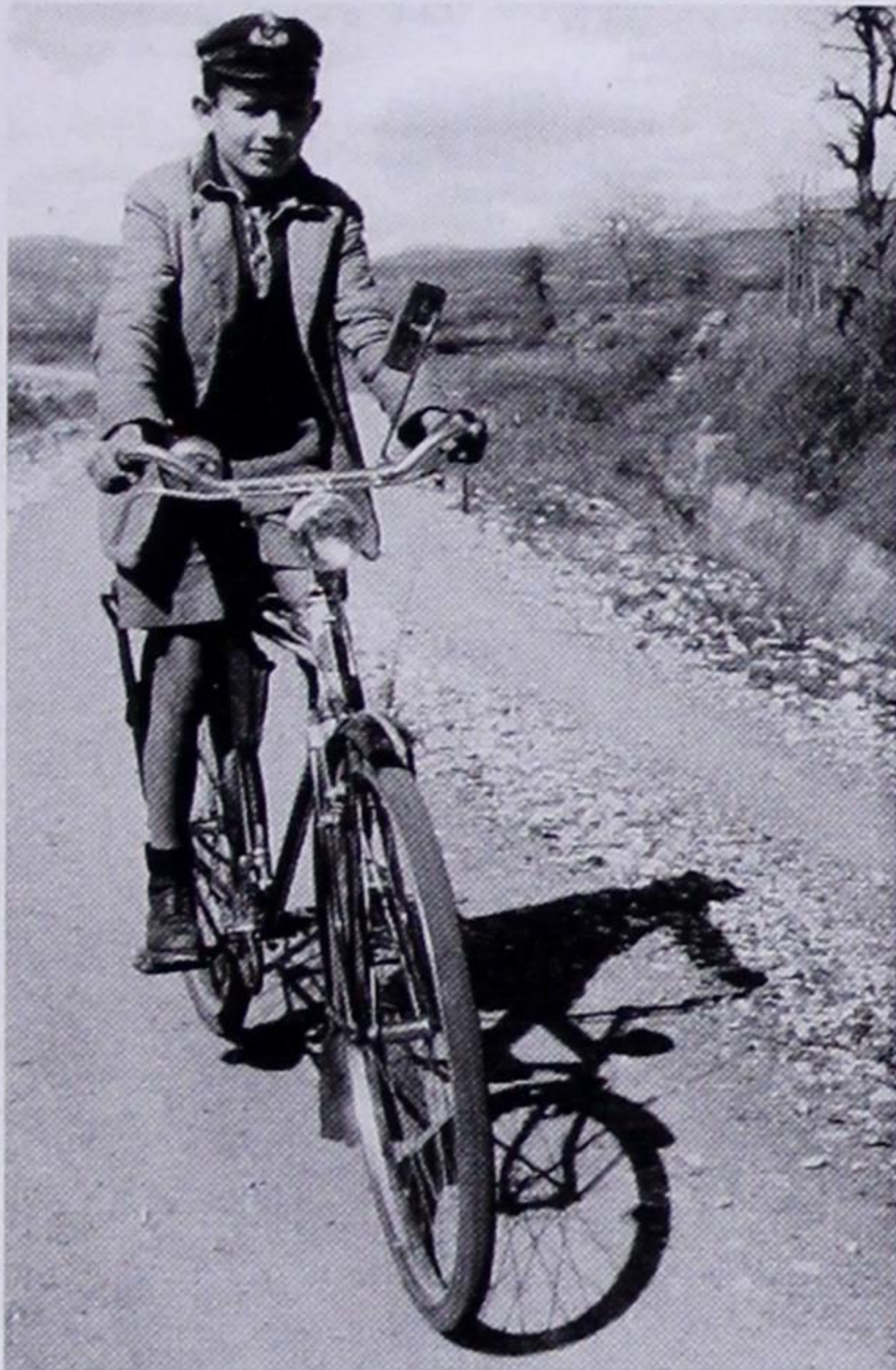
Σ.Τ.

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

1. ΚΟΝΙΤΣΑ, (Ιστορία και Πολιτισμός) Τρίτη έκδοση.
  2. ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Πολιτισμική Μαρτυρία) Εκδόσεις ΡΟΕΣ, «Οι Ηπειρώτες» β' έκδοση.
  3. «Κι οι αργαλειοί δε δούλεψαν» εκδ. Ζαχαράκη Αθήνα. Τηλ. 210 8834329
- ΚΟΝΙΤΣΑ. Βιβλιοπωλείο ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΙΤΣΗ ΤΗΛ. 26550 22434

Το μοναδικό ποδήλατο μιας άλλης εποχής

Η. Ανδρέου

Χρονολογικά η φωτογραφία αντιπροσωπεύει την δεκαετία 1955-1965. Ο καμαρωτός ποδηλάτης δεν είναι άλλος από τον Περικλή Μπέτσιο, ο οποίος σήμερα είναι ένας ευτυχισμένος συνταξιούχος που ζει στην Βέροια πλην όμως δεν λησμονεί την γενέθλια γη της Κλειδωνιάς και τον ποταμό Βοϊδομάτη όπου μαθητής ακόμη ήταν ένας δεινός ψαράς.

«Τα ποδήλατά μας, όπως τα όνειρά μας, έχουν και ανηφοριές» λέει ένα υπέροχο λαϊκό άσμα. Πράγματι η φωτογραφία τόσο για τον αγαπητό Περικλή όσο και για μας είναι ένα μακρινό όνειρο από το οποίο δεν έχουν σβήσει οι αναμνήσεις με τις ανηφοριές.

Στα χρόνια του Περικλή ο μαθητικός βίος δεν είχε καμιά σχέση με τον σημε-

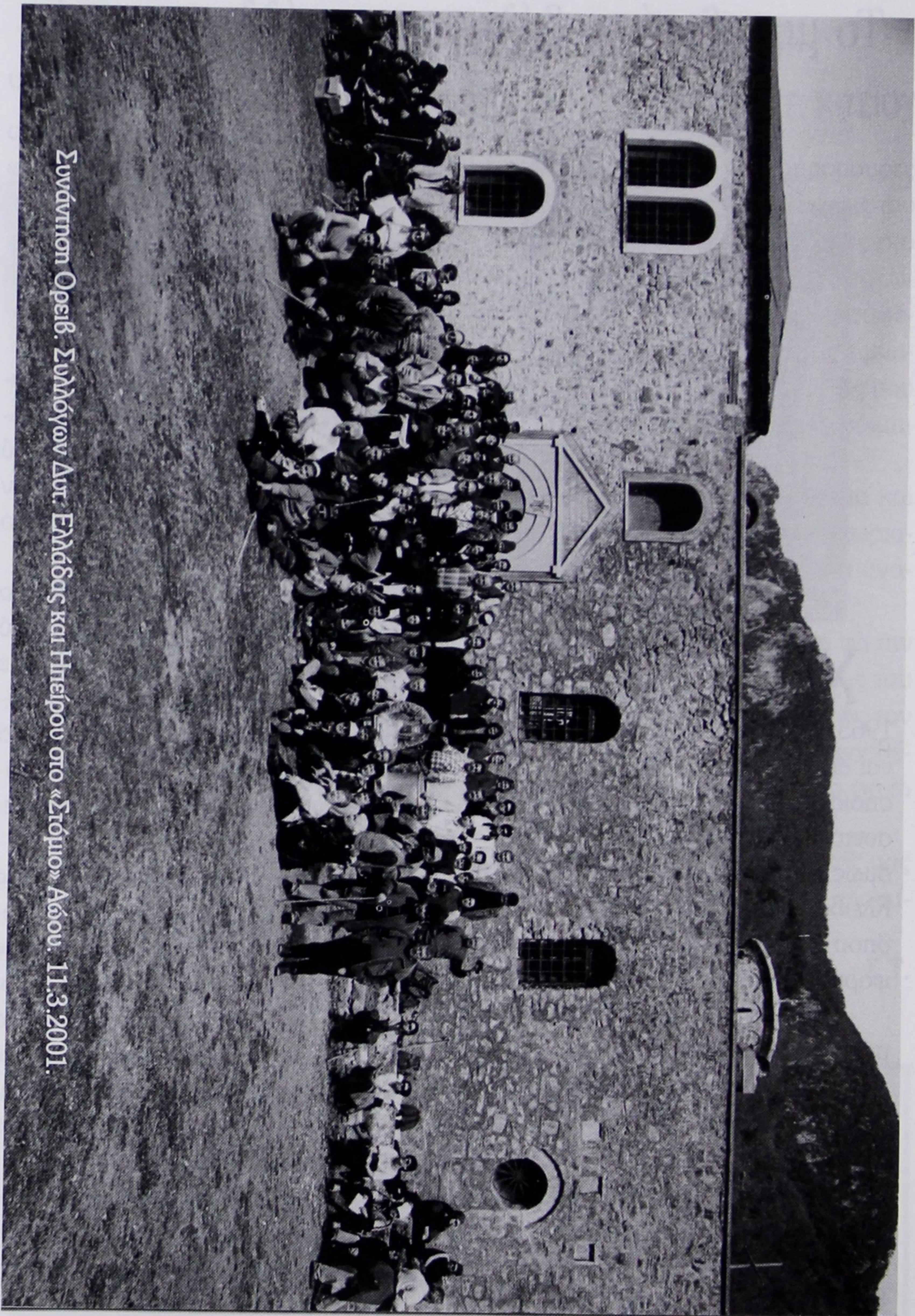
ρινό. Πριν το Γυμνασιακό Οικοτροφείο οι μαθητές έμεναν στα σπίτια της επάνω Κόνιτσας όπου ήταν και το Γυμνάσιο. Το δωμάτιο μόλις χωρούσε ένα κρεβάτι, ένα τραπεζάκι για γράψιμο- διάβασμα και την αναγκαία γκαζιέρα για την παρασκευή του σπαρτιάτικου φαγητού.

Ο μαθητόκοσμος από τα χωριά ανάσανε με το πρώτο Γυμνασιακό Οικοτροφείο πρωτοβουλία του τότε Μακαριστού Μητροπολίτη Χριστοφόρου και κατόπιν με την Μαθητική Εστία όπου το επίπεδο διαβίωσης ανέβηκε κατακόρυφα.

Για να ξυπνήσουμε από το λήθαργο και για να κατανοήσουμε προς τα πού πηγαίνει η Κόνιτσα, σας σημειώνουμε ότι η Μαθητική Εστία λειτούργησε πιθανόν απο το 1978 με περισσότερους από διακόσιους οικοτρόφους, σήμερα λειτουργεί μόνο με είκοσι επτά. Σας λέει τίποτε αυτό;

Για να επανέλθουμε στον φίλο μας τον Περικλή σημειώνουμε πως ως γυμνασιόπαιδο έμεινε κάπου στις Καργιές και το Σαββατοκύριακο πήγαινε στην Κλειδωνιά με το ποδήλατό του το οποίο όμως δεν μερίμνησε να το φυλάξει και όποτε συναντιόμαστε μου λέει τον καπμό του για το ιστορικό ποδήλατό του το μοναδικό εκείνης της εποχής.

Ευχαριστούμε τον Περικλή που με τη φωτογραφία του μας ξενάγησε σε άλλες εποχές νοσταλγικές.

Συνάντηση Ορειβ. Συλλόγων Δυτ. Ελλάδας και Ηπειρού στο «Στόμιο» Αγίου. 11.3.2001.

Αναμνήσεις

ΠΗΓΑΙΝΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΣΤΡΑΤΟ

Γράφει: ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Διορίστηκα το 1960 ως Δημοδιδάσκαλος στην Εκπαιδευτική περιφέρεια Κόνιτσας.

Επήγα στην Κόνιτσα, στο Γραφείο του κ. Επιθεωρητού αείμνηστου Γαλάζιου, και αφού με ..... μου είπε θα πας στο Δημοτικό Σχολείο Διστράτου. Στο διάδρομο έτυχε νάναι και ο Διευθυντής του Σχολείου, σανάδελφος, φίλος και κοντοχωριανός μου από το Μαυροβούνι και με κατατόπισε πώς θα πάω. Αυτός είχε κάτι δουλειές στην Κόνιτσα, και θα ερχόταν την άλλη μέρα. Ήταν μήνας Σεπτέμβριος του 1960. Φθινόπωρο καιρός που ανοίγουν τα σχολεία. Αυτός τα κανόνισε όλα. Η διαδρομή ήταν πολύ δύσκολη. Κόνιτσα-Πηγή, Ελεύθερο, Παλιοσέλι Πάδες-Άρματα, Δίστρατο. Γνωστή ως Λάκα του Αώου, 12 ώρες μουλαρόδρομο. Αυτά τα χωριά, είχαν κι έχουν τις παλιές ονομασίες τους. Ευτυχώς είχα το βιβλίο του Χ.Ν. Ρεμπέλη με τις παλιές ονομασίες των χωριών τα «Κονιτσιώτικα» όπως Δίστρατο (παλιά Μπριάζα) κ.ά., πώς λοιπόν θα πάμε ρώτησα το συνάδελφο-Διευθυντή (Μιχάλη Ρέβα). Αυτός χαμογέλασε και μου εξήγησε. Διαδρομή δύσκολη. Μόνο με ζώα. Πανάρχαιο επάγγελμα, οι αγωγιάτες-οι κυρατζήδες.

Άνθρωποι έμπειροι για τις στράτες,

και οι άνθρωποι και τα ζώα. Έχουν μια γιγαντόσωμη διάπλαση.

Τα μουλάρια (ημίονοι), είναι σκληρά ζώα, πεισματάρικα και κλωτσιάρικα και σηκώνουν το βαρύ φορτίο κι από τις πολλές στράτες-διαδρομές γνωρίζουν μόνα τους το δρόμο. Διαδρομή ευχάριστη. Καταπράσινο τοπίο. Αλπικό τοπίο. Δέντρα πανύψηλα, πεύκα-έλατα, οξυές-φλαμουριές κ.ά. Και κάτω ο Αώος. Είναι η πηγή της ζωής. Κυρίαρχος του τόπου. Ακολουθεί το φιδίσιο δρόμο, το καλοκαίρι ήσυχος, μουρμουριστά τα νερά του και το χειμώνα αγριωπός, απότομος. Το χειμώνα αιώνες τα νερά του σμιλεύουν τα βράχια και κάνουν τις πέτρες γυαλιστερές, στρογγυλόσχημες, όμορφες, δίπλα στα λουλούδια που ομορφαίνουν τη γύρω φύση. Ευχάριστη περιοχή με πλούσια κλωρίδα και πανίδα.

Ο κυρατζής απαλά με καϊδευτική φωνή οδηγεί τα μουλάρια του, (ωο-τράβα ντέ κ.ά.) κι όλο διηγείται σε κάθε πέραςμα απ' τα χωριά την ιστορία του τόπου. Εδώ το σαράντα οι Ιταλοί έφαγαν τα μούτρα τους, εκεί έγινε μεγάλη μάχη με τον εμφύλιο, εδώ είναι θαμμένοι οι πεσόντες αυτών των πολέμων. Δρόμος δύσκολος. Στράτα επικίνδυνη. Στη μέση του δρόμου, στο Παλιοσέλλι κοιμηθήκαμε και την άλλη μέρα κατά το μεση-

μέρι φθάσαμε στο Δίστρατο, στα Καραγάτσια, στην πλατεία του χωριού. Μας υποδέχτηκαν οι χωριανοί και μου είπαν «Gine vinis» (καλωσόρισες) και απάντησα «Gine nta Flai» (καλώς σας βρήκα), τις μόνες λέξεις που ξερα. Κατάλαβαν και χαμογέλασαν.

Τακτοποιήθηκα στο σπίτι της κυρα-Δέσποινας Σβάρνα, φιλόξενη, πολύ καθαρή. Όλοι εκεί ξεπέzeugαν. Αργότερα ο γιός της ΗΛΙΑΣ, έχει μια μικρή Τουριστική Μονάδα.

Ανέλαβα υπηρεσία με τον Διευθυντή την άλλη μέρα. Το σχολείο τότε είχε 80 μαθητές. Με δυο δασκάλους και μία νηπιαγωγό. Ο επιθεωρητής μας έλεγε ότι σύντομα θα στείλει δασκάλα. Όλο ερχόταν και ποτέ δεν ερχόταν. Αιώνιο πρόβλημα με την έλλειψη εκπαιδευτικών στα σχολεία μας. Και σήμερα αυτό αντιμετωπίζουμε.

Με την πάροδο του χρόνου προσαρμόστηκα, σύμφωνα με τις διδαχές του καθηγητή μου Ν. Πετρουλάκη στο βιβλίο του «Ψυχολογία Προσαρμογής». Ένα σχολικό έτος υπηρέτησα στο Δίστρατο, έμεινα ευχαριστημένος. Την άλλη χρονιά πήρα οργανική θέση στο Δημοτικό Σχολείο «Γοργοποτάμου» στις υπώρειες του Γράμμου....

Έπειτα από πενήντα χρόνια (για την ακρίβεια 49 αχ αυτό το 49 μου θυμίζει το τέλος του φρικτού εμφύλιου πολέμου) ξαναπήγα στο Δίστρατο. Δρόμος ασφαλτοστρωμένος, διάπлатος, νέα γεφύρια, διαδρομή καταπληκτική.

Βρήκα παλιούς μου μαθητές, το Σχολείο, την Εκκλησία, σπίτια καινούργια, μαγαζιά και την πλατεία στα Καραγάτσια, αλλά πολύ λίγους μαθητές 10-12 και στενοχωρέθηκα. Έτσι είναι στη ζωή. Αέναη κίνηση του πληθυσμού.

Αλλ' όμως τα βλαχοχώρια της Πίνδου, με πρώτο και καλύτερο το Δίστρατο (Μπριάζα) πραγματοποιούν και διοργανώνουν, εκδηλώσεις στα 1750 μέτρα υψόμετρο, στη μαγευτική λίμνη της Βασιλίτσας, λίγο πιο πάνω από το Δίστρατο, με χορευτικά συγκροτήματα και ντόπια μουσική.

Το σμίξιμο αυτό είναι μια συνέχεια της ζωής, όλων των χωριών που παρακολουθούν εκατοντάδες κάτοικοι από την Ήπειρο τη Δυτική Μακεδονία και τη Θεσσαλία και τονίζουν τη συμβολή τους στην ίδρυση του Ελληνικού κράτους με κεντρικό σημείο αναφοράς τους εθνικούς μας ευεργέτες.

Και η ζωή συνεχίζεται

ΚΙΝΗΣΗ

**Μην ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

«Ο σουγιάς»

Πολλές φορές με το κυκλογύρισμα του χρόνου μας έρχονται στη μνήμη κάποια περιστατικά από τα περασμένα. Η ταινία της μνήμης γυρίζει αντίστροφα στο πολύπλοκο “μαγνητόφωνο” του εγκεφάλου και μας πηγαίνει στο μακρινό παρελθόν:

Σε τούτο το σημείωμα θα αναφερθώ σ’ ένα συμβάν από τη μαθητική ζωή.

Στο τέλος του εμφυλίου πολέμου βρέθηκα ύπερα από εξετάσεις, στην πρώτη Γυμνασίου¹ στο Γυμνάσιο Αρρένων Ιωαννίνων.

Στα θρησκευτικά είχαμε έναν καθηγητή από το Τσεπέλοβο Ζαγορίου, που ήταν και Αρχιμανδρίτης, ονόματι Παπάζογλου ο οποίος μας έκανε και κατηχητικό στον Απόστολο Παύλο (κοντά στο Άλσος). Εμείς “τα πρωτάκια” και μάλιστα χωριατόπουλα τα πιο πολλά, τον σεβόμασταν και τον φοβόμασταν κι όλες έτσι που τον βλέπαμε πελώριο με τη γενειάδα στην έδρα.

Μια μέρα, μόλις μπήκε στην αίθουσα, σηκωθήκαμε όρθιοι, κατά τα συνηθισμένα, κάθισε εκείνος στην έδρα, κάθισαμε κι εμείς στα θρανία μας και περιμέναμε ν’ ακούσουμε για το μάθημα της μέρας. Περιέφερε τη ματιά του στην αίθουσα απ’ τη μια άκρη ως την άλλη, χείδεψε την πλούσια γενειάδα του και μετά από μικρή σιωπή, απότομα, λέει:

- Ποιό παιδί έχει σουγιά, εδώ μέσα;

Να σηκώσει το χέρι αυτός που έχει σουγιά.

Ησυχία στην αίθουσα, ξαφνιαστήκαμε όλοι.

- Δεν έχει σουγιά κανένας; επανέλαβε ο καθηγητής. Εγώ είχα έναν σουγιά στην τσέπη μου, κρεμασμένο με αλυσίδα από το λουρί του παντελονιού.

Στο χωριό όλα τα παιδιά είχαμε πάντα έναν σουγιά κοντά μας γιατί μας χρειαζόταν.

Βόσκοντας τα αρνιά μας στις πλαγιές και στα ρουμάνια, μ’ αυτόν κόβαμε κρανιές για σκόπια, φτιάχναμε σφυρίχτρες και “τζαμάρες”² από φλούδα πιάς ή κουτσουπιάς την άνοιξη, δικάλες για σφενδόνες και κόβαμε και κανένα ξυλάγκουρο άμα τύχαινε. Για τ’ άλλα φρούτα δε χρειαζόταν γιατί τότε τα τρώγαμε με τη φλούδα...

Έτσι, λοιπόν, να’μαι και τώρα στο Γυμνάσιο με το σουγιά στην τσέπη.

Ακούγοντας την ερώτηση του καθηγητή για δεύτερη φορά “τα χρειάστηκα”. Βρέθηκα σε δίλημμα, να σηκώσω το χέρι ή όχι; Μήπως με τιμωρήσει, αν φανερώσω το σουγιά; Αν, πάλι, δεν πω τίποτε και με είχε ’δει με το σουγιά στο διάλειμμα, πάλι δε θα με τιμωρήσει;

Αυτά, βέβαια, πέρασαν σε δευτερόλεπτα απ’ το μυαλό μου και παίρνοντας την απόφαση σήκωσα δειλά-δειλά το χέρι μου.

Μόλις με είδε ο καθηγητής, με μια

δυνατή φωνή προστάζει: Σήκω πάνω.

Τρόμαξα· σηκώθηκα ντροπιασμένος, σα να ήμουν ένοχος και πλησίασα την έδρα ως κατηγορούμενος ενώπιον του δικαστή.

- Δείξε μας το σουγιά, με διέταξε, σχεδόν. Τον έβγαλα από την τσέπη μου τρέμοντας και τότε ακούγεται η φωνή του Παπάζογλου δυνατά:

- Τον βλέπετε; Μπράβο παιδί μου. Εγώ ξαφνιαστήκα, δεν μπορούσα να συνειδητοποιήσω από τη μια στιγμή στην άλλη πως αυτό το μπράβο ήταν επιβράβευση ή επίπληξη.

Επανελάβε άλλη μια φορά το μπράβο και συνέχισε: Δεν ξέρετε ωρέ ότι ο χωριάτης είναι ψωμί και σουγιάς;

Αν πέσει το μπλάρ' (μουλάρι) στον

γκρεμό, φορτωμένο, με τι θα κόψετε την ίγγλα για να το γλυτώσετε; Ο χωριάτης είναι ψωμί και σουγιάς. Μπράβο, καλό παιδί, κάτσε στη θέση σου.

Μου πήγε η καρδιά "στον τόπο" που λένε. Εκεί που φοβόμουν τιμωρία, με καμιά αποβολή ίσως, επιβραβεύτηκα.

Κάθισα ανάλαφρα στο θρανίο μου και όπως τότε, έτσι και πάντα κουβαλάω μαζί μου ένα σουγιαδάκι και προτείνω και σε σας που διαβάζετε το παρόν να'χετε κοντά σας ένα σουγιαδάκι, απαραίτητο για όλες τις χρήσεις, όπως μας συμβούλευε και ο αείμνηστος Παπάζογλου.

Σ.Τ.

1. τότε λεγόταν 3η Οκταταξίου

2. τζαμάρες= αυτοσχέδιες τρομπέτες

Ανθισμένες πασχαλιές

Πάσχα, Κυρίου Πάσχα
Με ανθισμένες τριανταφυλλιές και πασχαλιές
Ανάσταση του Θεανθρώπου
Μέσα στις τόσες μυρωδιές

Κόψε ένα κλωνάρι
Να το βάλουμε στο ανθογυάλι
Σήμερα η γιορτή είναι μεγάλη
Οι μυρωδιές σου
φέρνουν ζάλη!

Ας τσουγκρίσουμε τα κόκκινα αυγά
Ας ευχηθούμε ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

Κόκκινο χρώμα συμβολικό
Μπρούσκο ας πιούμε αρωματικό.

Ο χρόνος γρήγορα κυλά
ας καθίσουμε στον κήπο μέσα στη δροσιά
Όλα λάμπουν σήμερα δυνατά
Και αγαλλιάζει η καρδιά

Και στις Κονίτσες τα βουνά
Ο ήλιος λάμπει πιο φωτεινά
Οι καλόκαρδοι της
Κονίτσες άνθρωποι γιορτάζουν

Στην άκρη τις
στενοχώριες βάζουν!

Βικτωρία Ν. Τσάγκα

Ο Γιός μου και της Ανεργίας το Τέρας

- Γιόκα μου, αρκετά μεγάλωσες, άντρας πια έγινες
και δυνατά φτερά απέκτησες,
μεγάλο φάσμα της γνώσης κατέκτησες,
ελληνοχριστιανική αγωγή σου δώσαμε,
τον άνθρωπο και τη φύση ν' αγαπάς σε διδάξαμε,
καιρός είναι πια τη γωνιά μας την πατρική ν' αφήσεις.
και δική σου οικογένεια να στήσεις,
πολλά παιδάκια ν' αποκτήσεις
και σ' εμάς εγγονάκια να χαρίσεις.

- Μανούλα μου, αυτά σκέφτομαι κι εγώ
και να τα πραγματώσω λαχταρώ,
μια φωλιά, μια οικογένεια επιθυμώ να χτίσω,
μια πριγκίπισσα με λευκό πέπλο θέλω να ντύσω
και τα όμορφα μαλλάκια της με στεφάνι του γάμου
θέλω να στολίσω.

Θέλω στο κρεβάτι μου μόνιμη σύντροφο να έχω,
στην αγκαλιά μου να κρατώ και ολύ να την προσέχω,
τη γλυκιά συζυγική ζωή μας μαζί να ζήσουμε,
χέρι χέρι το δύσκολο και ιερό δρόμο να βαδίσουμε,
τις χαρές οι δυο μας αντάμα να χαρούμε,
τις λύπες και τα προβλήματα από κοινού να μοιραστούμε.

Δυστυχώς όμως, γλυκιά μου μάνα, μόνο εσύ άδολα
και ειλικρινά με αγάπησες.

Η μεγάλη μάνα μας, η Ελλάδα, που αγάπησε και λάτρεψα,
άνω από 'σένα με δίδαξαν να τη βάλω
κι εγώ στην καρδιά μου τη θρόνιασα, την έκλεισα,
δίπλα στο Χριστό και την Παναγιά μας την έβαλα.
δεν μ' αγάπησε, με πλήγωσε, με πόνεσε,
στο τέρας της ανεργίας βορά μ' έριξε
κι αυτό απειλεί να με κατασπαράξει,
οικονομικά με μαράζωσε, με κατέστρεψε,

το σώμα και το νου μου σε πλήρη αδράνεια καταδίκασε,
με απελπισία την ψυχή μου πότισε
την αυτοεκτίμησή μου και την περηφάνεια μου εκμηδένισε.
και το δρόμο της ξενιτιάς μου έδειξε,
Όμως με την ιδέα της Μάνας Πατρίδας μου
δεν μπορώ να τα βάλω,
γιατί η καημένη σε τίποτα δε φταίει,
τα άπονα τα τέκνα της, που διοικούν δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
την κατέστρεψαν, την ταπεινώσαν, στο χείλος του γκρεμού την έφεραν,
την περηφάνεια της της σέρησαν κι επαίτη την καάντησαν.

Και οι βουλευτές και κυβερνώντες, που τις τύχες της
διαφεντεύουν και στο Ναό της Δημοκρατίας κατοικοεδρεύουν,
πύρινους λόγους εκφωνούν, διαφωνούν και αντιπαρατίθενται,
στο ύψος των περιστάσεων να αρθούν δεν μπορούν,
σωστά την Πατρίδα μας και το λαό μας δεν δύνανται να κυβερνήσουν,
και αντί προς το δρόμο της ανάπτυξης να την οδηγήσουν,
προς την καταστροφή και τον γκρεμό τη σπρώχνουν.
Και ο καημένος ο κοσμάκης τα λάθη τους πληρώνει και μαραζώνει,
με φόρους και περικοπές τον τιμωρούν.
στο φάσμα της πείνας και της εξαθλίωσης τον οδηγούν.
τα δάνεια και τους τόκους που απερίσκεπτα τον φόρτωσαν
να εξοφλήσουν προσπαθούν
την υγεία και την περιφάνεια του δολοφονούν.
Τα όνειρα της νεολαίας μας εκτελούν
στο δρόμο της ανεργίας, της απελπισίας και της ξενιτιάς την ωθούν
σ' ένα σκοτεινό κι εβέβαιο μέλλον την οδηγούν.
Γλυκιά μου μάνα, τίποτε δεν μπορείς να κάνεις
για να με βοηθήσεις,
μόνο την άδολη και ειλικρινή αγάπη σου θέλω ποτε
μη μου τη στερήσεις!

ΕΝΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ (Κ.Α.Α.)

Φίλε του περιοδικού θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΜΑΣ

Μία από τις βασικές προτεραιότητες του Δήμου μας είναι και η καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης με παράλληλη ενδυνάμωση της συνήθειας της ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής, η Διοίκηση του Δήμου αναβαθμίζοντας τη συνεργασία της με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) και προβάλλοντας πειστικά τις προθέσεις για ποιοτική και ποσοτική επαύξηση των αποτελεσμάτων του συστήματος **Μπλε Κάδων**, ζήτησε και πέτυχε τη δωρεάν παραχώρηση ενός καινούριου οχήματος και τη χορήγηση ογδόντα **Μπλε Κάδων**.

Στις 6 Ιουνίου υπεγράφη από τον Δήμαρχο κ. Ανδρέα Ζ. Παπασπύρου και τον κ. Ιωάννη Ραζή, νόμιμο εκπρό-

σωπο της ΕΕΑΑ, συμβόλαιο δωρεάς απορριμματοφόρου φορτηγού οχήματος, εργοστασίου κατασκευής IVECO SpA, τύπου κατασκευής IG160E2CA και ήδη βρίσκεται στη διάθεση του Δήμου, όπως και ογδόντα **μπλε κάδοι**.

Οι υπηρεσίες του Δήμου θα αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που παρέχει η πιο πάνω δωρεά και πιστεύουμε βάσιμα ότι, στην κατεύθυνση αυτή θα συνδράμουν όλοι οι συμπολίτες μας, κάνοντας τρόπο ζωής την ανακύκλωση αφού έτσι:

- Μειώνουμε τον όγκο και το βάρος των αποβλήτων της πόλης μας.
- Εξοικονομούμε ενέργεια, πρώτες ύλες και φυσικούς πόρους.
- Προστατεύουμε το περιβάλλον.
- Δημιουργούμε θέσεις εργασίας και έχουμε συναλλαγματικά οφέλη.

Επόμενη επιδίωξη του Δήμου είναι η προμήθεια δύο καινούριων απορριμματοφόρων, ώστε να αναβαθμιστούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες του Δήμου, να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας των υπαλλήλων του και να έχουμε σημαντική μείωση της δαπάνης συντήρησης των μέσων.

Ξεκίνημα νέου είδους τουρισμού στην Κόνιτσα

Με γοργούς ρυθμούς προχωράει στο Δήμο Κόνιτσας η κατασκευή δύο χώρων στάθμευσης για αυτοκινούμενα τροχόσπιτα. Ο πρώτος βρίσκεται στο βάθος της Πλατείας Φρυζή. Ήδη έγινε διαγράμμιση του χώρου που είναι αποκλειστικός για στάθμευση μόνο αυτοκινούμενων τροχόσπιτων. Σύντομα θα έχουμε την ύδρευση καθώς και την κατασκευή ενός χώρου πρασίνου αναψυχής δίπλα στο χώρο αυτό.

Ο δεύτερος χώρος βρίσκεται πλησίον του ποταμού Βοϊδομάτη, στο Δ.Δ. Κλειδωνιάς εκτάσεως 5 στρεμμάτων. Έγινε το πρώτο καθάρισμα και ισοπέδωση του χώρου και μέσα στον Ιούνιο θα γίνει η ύδρευση και η διαγράμμιση των θέσεων

στάθμευσης.

Γερμανοί εμπειρογνώμονες με τους οποίους ο Δήμος μας συνεργάζεται έφτασαν σήμερα 31/5/2016 στην πόλη μας, ενημερώθηκαν για την εξέλιξη των εργασιών στο όλο πρόγραμμα των χώρων στάθμευσης. Έμειναν ευχαριστημένοι από την πορεία των εργασιών κι άρχισαν ήδη να προωθούν σε ευρωπαϊκούς τουριστικούς οδηγούς το νέο αυτό προϊόν για την Ελλάδα.

Ευελπιστούμε ότι πολλοί πολίτες του Δήμου μας θα αποκομίσουν πολλά κέρδη από την ανάπτυξη αυτού του είδους τουρισμού, που είναι πολύ αναπτυγμένη στην Ευρώπη.

Κλιμάκιο του ΟΑΕΔ στο Δήμο Κόνιτσας Προτάσεις για νέα Προγράμματα

Στις 5/5/2016 βρέθηκε κλιμάκιο του ΟΑΕΔ στην Κόνιτσα με επικεφαλής την κα Λάζου Αθηνά, Δ/ντρια της Δ/σης κατάρτισης του ΟΑΕΔ και πραγματοποίησε συνάντηση με τους φορείς του Δήμου μας, καθώς και με τους συμμετέχοντες στο τμήμα «Χρήση τεχνολογιών πληροφορικής για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην παραγωγή και πώληση αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών».

Μετά τους χαιρετισμούς του Δημάρχου κ. Ανδρέα Παπασπύρου, της κας Αθηνάς Λάζου και του κ. Κύρκου Αργύρη του ΚΕΚ – ΟΑΕΔ Ιωαννίνων, έλαβε το λόγο ο Αντιδήμαρχος κ. Γεώργιος Καλλιντέρης, ο οποίος αφού αναφέρθηκε στο επιτελούμενο έργο του τμήματος αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών και στη

σπουδαιότητα που έχει για την περιοχή μας η καλλιέργειά τους, στη συνέχεια παρέθεσε τις νέες προτάσεις του Δήμου για τη δημιουργία νέων τμημάτων.

Προτάθηκε η δημιουργία τμημάτων εφόσον υπάρξει ενδιαφέρον: Μελισσοκομίας, Βιολογικών προϊόντων, ενεργειακών φυτών, Κοσμήματος και Αργυροχοΐας, ξυλογλυπτικής, υφαντικής με τη χρήση αργαλειών που μας χάρισε η ΕΟΜΕΧ Α.Ε. και τέλος τμήματος πέτρας.

Αφού έγινε συζήτηση γύρω από τα ανωτέρω θέματα, η κα Λάζου βλέποντας και την καλή λειτουργία του τμήματος αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών, μας υποσχέθηκε ότι θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια για τη λειτουργία και νέων τμημάτων.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Χώρος Δημοτικής Αγοράς,
Τηλ. 2655022298
www.libkon.gr

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Πέμπτη, 16 Ιουνίου, 11:00-13:00, το πρωί
Γιορτή Έναρξης

Παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού. Ελάτε να ανακαλύψουμε τι κρύβει η φετινή εκστρατεία. Για παιδιά 4 – 12 ετών.

Παρασκευή 17 Ιουνίου, 11:00-12:30, το πρωί
Γιορτή Έναρξης

Το μπλουζάκι του εξερευνητή.
Φέρτε μαζί σας ένα παλιό μακό μπλουζάκι για να φτιάξουμε τη μπλούζα του εξερευνητή!
Για παιδιά 4– 12 ετών.

Τρίτη, 21 Ιουνίου, 11:00-13:00, το πρωί
Τρία καλοκαιρινά αντικείμενα

Εργαστήριο Origami
Για παιδιά 6-8 ετών.

Τετάρτη, 22 Ιουνίου, 11:00-12:30, το πρωί
Ένα φτερό

Εργαστήριο με αφορμή την ανάγνωση ενός βιβλίου
Για παιδιά 5-7 ετών.

Δευτέρα, 27 Ιουνίου, 11:00-13:00, το πρωί
Η εικόνα ενός ελέφαντα

Εργαστήριο κόμικς με ήρωα έναν ελέφαντα
Για παιδιά 7-10 ετών.

Τρίτη, 28 Ιουνίου, 11:00-13:00, το πρωί
Κάτι μέσα από το οποίο βλέπεις

Εργαστήριο κουκλοθεάτρου
Με τη νηπιαγωγό Μαίρη Γοργόλη.
Για παιδιά 5-8 ετών.

Τετάρτη, 29 Ιουνίου, 11:00-12:30, το πρωί
Μια καρτ ποστάλ

Εργαστήριο με τις συλλογές των παιδιών
Φέρτε μαζί σας μία καρτ ποστάλ της Κόνιτσας και αν υπάρχει άλλη μία από κάποιο άλλο μέρος!
Για παιδιά 6-12 ετών.

Πέμπτη, 30 Ιουνίου, 11:00-13:00 το πρωί
Ένα κομμάτι σύρμα

Εργαστήριο εικαστικών
Για παιδιά 8-12 ετών.

Παρασκευή, 1 Ιουλίου, 11:00-13:00, το πρωί
Μια φωτογραφία των παιδιών που παίρνουν μέρος στο εργαστήριο

Εργαστήριο φωτογραφίας
Φέρτε μαζί σας φωτογραφικές μηχανές!
Για παιδιά 10-14 ετών.

Δευτέρα, 4 Ιουλίου, 11:00-12:30, το πρωί
Κάτι μπλε

Εργαστήριο ποίησης
Για παιδιά 10-13 ετών.

Τρίτη, 5 Ιουλίου, 11:00-12:30, το πρωί
Ο αριθμός 5

Εργαστήριο κίνησης
Για παιδιά 5-7 ετών.

Τετάρτη, 6 Ιουλίου, 10:30-12:30, το πρωί
Διαφορετικά είδη φύλλων

Μια βόλτα στη φύση
Φορέστε άνετα παπούτσια και καπέλα!
Με τη νηπιαγωγό Μαίρη Γοργόλη
Για παιδιά 6-12 ετών.

Παρασκευή, 8 Ιουλίου, 10:30-12:30, το πρωί
Ένα μνημείο
Εργαστήρι καταγραφής των μνημείων της πόλης μας
Φορέστε άνετα παπούτσια και καπέλα!
Με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας
Για παιδιά 8-12 ετών.

Δευτέρα, 11 Ιουλίου, 11:00-12:30, το πρωί
Μια χάρτινη σακούλα
Εργαστήρι κατασκευών
Για παιδιά 6-8 ετών.

Πέμπτη, 14 Ιουλίου, 11:00-13:00, το πρωί
Διαφορετικά μπαχαρικά και αρωματικά βότανα
Εργαστήρι για όλες τις αισθήσεις
Για παιδιά 9-12 ετών.

Παρασκευή, 15 Ιουλίου, 11:00-13:00, το πρωί
Η εικόνα ενός πρωταγωνιστή
Εργαστήρι κινηματογράφου
Με τον πληροφορικό Θωμά Καραφέρη
Για παιδιά 9-12 ετών.

Δευτέρα, 18 Ιουλίου, 11:00-12:30, το πρωί
Ένας συνδετήρας
Εργαστήρι κατασκευών
Για παιδιά 5-8 ετών.

Πέμπτη, 21 Ιουλίου, 11:00-13:00, το πρωί
Ένας φανταστικός τόπος
Εργαστήρι χαρτογράφησης
Για παιδιά 6-12 ετών.

Παρασκευή, 22 Ιουλίου, 11:00-13:00, το πρωί
Μια μηχανή
Εργαστήρι χρονογραμμής
Για παιδιά 7-9 ετών.

Δευτέρα, 25 Ιουλίου, 11:00-12:30, το πρωί
Μια λέξη από την εγκυκλοπαίδεια
Παιχνίδια με τα γράμματα
Για παιδιά 8-12 ετών.

Τρίτη, 26 Ιουλίου, 11:00-12:30, το πρωί
Κάτι μικροσκοπικό
Εργαστήρι πειραμάτων
Για παιδιά 5-7 ετών.

Πέμπτη, 28 Ιουλίου, 11:00-13:00, το πρωί
Κάτι που είναι φανταστικό
Εργαστήρι αφήγησης
Για παιδιά 9-12 ετών.

Παρασκευή, 29 Ιουλίου, 11:00-13:00, το πρωί
Ένα σπιτικό
Εργαστήρι αρχιτεκτονικής
Για παιδιά 6-12 ετών.

Δευτέρα, 1 Αυγούστου, 11:00-13:00, το πρωί
Γιορτή λήξης – Μια ανάμνηση
Ελάτε με τους γονείς σας να θυμηθούμε όλοι μαζί πώς περάσαμε κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής εκστρατείας μέσα από μια έκθεση από τις δημιουργίες όλων των δράσεων
Για όλα τα παιδιά της βιβλιοθήκης.

Τρίτη, 2 Αυγούστου, 11:00-13:00, το πρωί
Γιορτή λήξης – Μια ανάμνηση
Ελάτε με τους γονείς σας να θυμηθούμε όλοι μαζί πώς περάσαμε κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής εκστρατείας μέσα από μια έκθεση από τις δημιουργίες όλων των δράσεων
Για όλα τα παιδιά της βιβλιοθήκης.

Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας 2016

**Η εξερεύνηση αρχίζει
σε 125 Δημόσιες και Δημοτικές βιβλιοθήκες σε όλη την Ελλάδα**

Αφιερωμένη στην έννοια της εξερεύνησης είναι η **Καλοκαιρινή Εκστρατεία για την προώθηση της Ανάγνωσης και της Δημιουργικότητας 2016**, της **Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (ΕΒΕ)**. Στην τελική ευθεία για την μετεγκατάστασή της στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και στο πλαίσιο ανάπτυξης του κοινού και αναβάθμισης των υπηρεσιών της, η ΕΒΕ αναπτύσσει το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών και αυτό το καλοκαίρι συντονίζει 3.200 δράσεις σε όλη την Ελλάδα, με θέμα «**Γίνε εξερευνητής του κόσμου!**»!

Από τις **15 Ιουνίου** ως τις **15 Σεπτεμβρίου**, γονείς και παιδιά αναλαμβάνουν καθημερινά μία αποστολή: με αφετηρία τη βιβλιοθήκη τους και οδηγό ένα προσωπικό ημερολόγιο εξερεύνησης, παρατηρούν, συγκρίνουν, καταγράφουν και δημιουργούν, γνωρίζοντας τον κόσμο με τον δικό τους τρόπο.

Οι **125 βιβλιοθήκες** του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, λαμβάνουν μέρος σε ένα πανελλήνιο παιχνίδι που αναδεικνύει δεινούς εξερευνητές και ταυτόχρονα δημιουργεί νέες δυνατότητες συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ των βιβλιοθηκών, ως κέντρα γνώσης και δημιουργικότητας σε κάθε κοινότητα.

Κάθε μέρα οι βιβλιοθήκες έχουν μια θεματική αποστολή εξερεύνησης που φέρνουν εις πέρας με τη βοήθεια κοινής βιβλιογραφίας και δημιουργικών εργαστηρίων. Κάθε βιβλιοθήκη όμως επιλέγει διαφορετικό μέσο εξερεύνησης: τη ζωγραφική, το θέατρο, τη φωτογραφία, την ραπτική κ.ά.

Καθώς ολοκληρώνονται οι αποστολές, παιδιά από βιβλιοθήκες σε όλη την Ελλάδα επικοινωνούν τις περιπέτειές τους στα κοινωνικά δίκτυα με το hashtag #KE2016gr και παρακολουθούν τις εξελίξεις στην ιστοσελίδα network.nlg.gr. Το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών προσκαλεί και τους ενήλικες να συμμετέχουν ενεργά στις καθημερινές αποστολές εξερεύνησης του κόσμου, χρησιμοποιώντας το ίδιο hashtag.

Μπορείς να εξερευνήσεις ένα φτερό; Ένα εισιτήριο; Κάτι με βούλες ή τέσσερα τετράγωνα; Φέτος στις Δημόσιες και Δημοτικές βιβλιοθήκες της χώρας όλα έχουν ενδιαφέρον και μπορούν να εξερευνηθούν.

Η **Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας 2016** υλοποιείται με τη συμμετοχή και τη συνεργασία εκατοντάδων βιβλιοθηκονόμων, εκπαιδευτικών και εθελοντών σε 125 ελληνικές πόλεις. Αποκλειστικός δωρητής της διοργάνωσης, για πέμπτη συνεχή χρονιά, είναι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Ιστοσελίδα διοργάνωσης: network.nlg.gr
Σελίδα facebook ΕΒΕ: www.facebook.com/NLGreece
Hashtag: #KE2016gr

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας σε συνεργασία με το Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το Δήμο Αργυροκάστρου διοργανώνει Ημερίδα με θέμα: «Πρόγραμμα Interreg-Balkanearna: Συλλογή, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της τοπικής κοινωνίας» τη Δευτέρα 22/8/2016 στην αίθουσα Εκδηλώσεων της Βιβλιοθήκης.

Να θυμηθούμε λίγο τον αείμνηστο μέγα φιλόσοφο Νικόλαο Ρεμπέλη

Αγαπητέ διευθυντά του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» αγαπητέ Σωτήρη Τουφίδη, όλα τα τεύχη του περιοδικού Κόνιτσα τα έχω ταξινομημένα κατά χρονολογική σειρά στην βιβλιοθήκη μου και κάποια από τις τελευταίες ημέρες έριχνα καμιά ματιά στα τεύχη αυτά για να διαβάσω όσα μου προξενούσαν την προσοχή. Ξεφυλλίζοντας το περιοδικό, η προσοχή μου στάθηκε στα περίφημα γραπτά του Νικολάου Ρεμπέλη και αρκετά τα διάβασα εκ νέου. Εντύπωση μου έκαναε ένα κείμενο που είχε γράψει ο

αείμνηστος Ρεμπέλης για το C.D. που του είχα στείλει με τίτλο «τα Ασημοχωρπίκα τραγούδια και σκοποί». Αφού ο Ρεμπέλης εξαίρει το πραγματικά ωραίο αυτό C.D. σέκεται σε ένα τραγούδι που εγώ το πήρα από το βιβλίο του πατέρα του Χαράλαμπου Ρεμπέλη που έχει τίτλο τα «Κονιτσιώτικα» και το τραγούδησε η χορωδία και το αποτύπωσα στο C.D. αυτό.

Το τραγούδι, που και ο Ν. Ρεμπέλης το καταγράφει στην ως άνω κριτική του, έχει ως εξής:

*Κόρη μ', πούσαι, κόρημ' πούσαι στον εργαλειό
γυφαίνεις, ξεγυφαίνεις και όλο εμένα με μαραίνεις.*

*Γυφαίνεις τα, γυφαίνεις τα μεταξωτά
Γυφαίνεις τα λαχού-λαχούρια
Γειά σου αγάπη μου καινούργια*

*Κι εγώ σε κα, και εγώ σε καταράστηκα
να τσακιστεί, να τσακιστεί τ' αντί,
να ραγισθεί το χτένι, το χτένι
κ' όλο εμένα να μαραίνει.*

*Και να κοπούν, και να κοπούν πολλές κλωστές
να δένεις να κομδένεις, να κομδένεις
Κι όλο εμένα να μαραίνεις.*

Πάνω σ' αυτό το τραγούδι ο πολύξερος και πολύ διαβασμένος φιλόσοφος Νικόλαος Ρεμπέλης κάμει τις εξής παρατηρήσεις.

Πρώτον γράφει ότι τα λαχούρια είναι μετάξι που προέρχεται από την ινδική πόλη Λαχούρ, που βρίσκεται στα βορειοανατολικά σύνορα της Ινδίας, με την Κίνα.

Επειδή η πόλη αυτή είναι κοντά στην Κίνα, οι κατοικοί της έκλεψαν την μέθοδο

κατασκευής μεταξιού από τους Κινέζους και έφτιαχναν μετάξι που τα πουλούσαν σ' όλο τον κόσμο.

Γι' αυτό τα μετάξια αυτά τα ονομάζουν λαχούρια επειδή προέρχονται από την ινδική πόλη Λαχούρ. Ποιός άλλος εκτός από τον Ρεμπέλη το ήξευρε αυτό;

Επίσης ο ανεπανάληπτος και μοναδικός φιλόσοφος γνώριζε και όλον τον λαϊκό και χωριάτικο ελληνικό πολιτισμό και

να τι γράφει για τον εργαλειό. Η λαϊκή μούσα λέγει.

Το κέντισμα είναι γλέντισμα
και η ρόκα είναι σερίανι
ο εργαλειός για την κοπελιά
είναι σκλαβιά μεγάλη

Και εξηγεί ο μέγας αυτός αείμνηστος σοφός πραγματικά ο εργαλειός σκλαβώνει την κόρη, την κοπέλα και ο αγαπητικός της δεν μπορεί να την βλέπει. Γι' αυτό και καταράσθηκε ο νέος να συμβεί κάποια ζημιά στον εργαλειό για να σπκωθεί η καλή του από την θέση της στον εργαλειό για να την αντικρύσει ο αγαπημένος της και να την χαρεί.

Λοιπόν, αγαπητέ Σωτήρη Τουφίδη, σε ένα άρθρο μου στην "Κόνιτσα" με τίτλο "λίγα λόγια για τον αείμνηστο Νικόλαο Ρεμπέλη" σου έγραφα ότι με τον θάνατο του Ρεμπέλη θα ορφανεύσει και το περιοδικό Κόνιτσα που δεν θα έχει να δημοσιεύσει τα υπέροχα και μοναδικά άρθρα του.

Αλλά συμπλήρωνα ότι ο μεγάλος φίλος του Ν. Ρεμπέλη, Σωτήρης Τουφίδης

θα βρίσκει παλαιά άρθρα και γραπτά του Ν. Ρεμπέλη και από καιρό σε καιρό θα τα δημοσιεύσει στο περιοδικό Κόνιτσα κι έτσι δεν θα ξεχάσουμε το Νικόλαο Ρεμπέλη. Νομίζω το παρόν καταγράφημά μου τον σκοπόν αυτό πραγματοποιεί και έτσι έρχεται στην μνήμη μας ο πάνσοφος αείμνηστος Ρεμπέλης, ο οποίος ήταν βαθύς γνώστης της αρχαιοελληνικής σοφίας, γνώστης της παλαιάς και καινής διαθήκης, αλλά και παντογνώστης και της σημερινής ελληνικής λαϊκής σοφίας.

Έτσι σαν μέγας έλληνας είχε ψυχή που σήμερα ζει και βρίσκεται στα Ηλύσια πεδία και συνεδριάζει με τους υπέροχους αρχαιοέλληνες σοφούς, Σωκράτη, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Ηράκλειτο, Πυθαγόρα κλπ. και αν η ψυχή του βλέπει, ότι και ημείς στη γη αναπολούμε την παρουσία του στην γήϊνη ζωή του, θα χαίρεται και θα αγάλλεται.

Με τιμή

Στέφανος Νούτσος

Οικονομολόγος, συγγραφέας, ποιητής

Χαράλ. Ν. Ρεμπέλη

Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοτράγουδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσοδέτες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωρίων, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ.

Θα το βρείτε: Βιβλιοπωλεία Κόνιτσας: Ελ. Κυρίτση, Νικ. Ρεμπέλης τηλ. 26550 23071 και Δ/νση περιод. «KONITSA»

Κόνιτσα 2-6-2016

Αξ/με κ. Διευθ/ντά παρακαλώ να δημοσιεύσετε στο περιοδικό «Κόνιτσα» τα θερμά μου συγχαρητήρια στον κ. Ιωάννη Γ. Παπαϊωάννου για το Δημοσίευσμά του στο περιοδικό Κόνιτσα την χρονική περίοδο Μάρτη-Απρίλη 2016, σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία του Νοσηλευτηρίου του Ε.Ε.Σ. στην Κόνιτσα από το έτος 1949 και μετέπειτα Νοσοκομείου αυτού, που έγινε επί Δημαρχίας Ευγενίου Χούσου, για να γνωρίζουν οι νέοι Κονιτσιώτες και οι μετά από αυτούς, εκείνους που έθεσαν έστω και ένα μικρό λιθαράκι για την ευημερία των κατοίκων.

Λυπάμαι μόνο που ο αγαπητός Ιωάννης Παπαϊωάννου παρέλειψε να συμπεριλάβει το γεγονός, ότι ενώπιον της Α.Μ. Βασίλισσας Φρειδερίκης και όλων των προσκεκλημένων στα εγκαίνια του Νοσοκομείου ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. - Ελλάδος Γεωργακόπουλος με κάλεσε και ανοίγοντας ένα μεγάλο βιβλίο σε ε..... όλων των παραπάνω μου είπε: Δεσποινίς Χού-

σου να ξέρετε ότι το Νοσοκομείο που εγκαινιάζουμε σήμερα θα είναι πάντα συνδεδεμένο με το όνομα της οικογένειάς σου. Αυτό έγινε διότι ο πατέρας είχε πεθάνει και δεν μπόρεσε να χαρεί για το λιθαράκι που είχε βάλει.

.....
.....

Πρόβλημα που αντιμετώπιζε, όπως κάνουν όλοι οι προϊστάμενοι υπηρεσιών σε ανάλογες περιπτώσεις. Αυτό εν προκειμένω αναφέρεται για να μην λησμονούνται οι προσπάθειες εκείνων, που ανιδιοτελώς, δίνουν τα πάντα για την ολότητα.

Η κ. Φαίδρα Φερούκα-Γουσγούνη-Διπ/χος αδελφή του Ε.Ε.Σ. από την Ελάτη Ζαγορίου πρέπει να θυμάται ότι έγινε μεταξύ του προέδρου του Ε.Ε.Σ. Ελλάδος και εμού στα εγκαίνια του Νοσοκομείου και παρουσία όλων, προσκεκλημένων και μη.

Ευχαριστώ για την φιλοξενία
Άννα Ευγ. Χούσου

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Φέτος το Πάσχα συνέπεσε με την Πρωτομαγιά και η αργία της πρωτομαγιάς μετατέθηκε για την Τρίτη.

Με τον ερχομό του Μάη οι βροχές συνέχισαν συνοδευόμενες με κρύο και λίγα χιόνια στα βουνά. Ευτυχώς το Πάσχα πρόλαβε ο κόσμος να ψήσει τον πατροπαράδοτο οβελία γιατί από το απόγευμα ήρθαν βροχές, χαλάζι σε κάποιες περιοχές και χιόνι πάνω από τα 1.400 μ. υψόμετρο.

Παρά τον άσχημο καιρό αρκετός κόσμος άφησε τις πόλεις και βγήκε στην ύπαιθρο.

- Στα πλαίσια εφαρμογής του Προγράμματος «επισιτιστικής και βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής βοήθειας για Απόρους (TEBA-FEAD) η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου διένειμε τρόφιμα στις 19/5/16 στο χώρο της Μαθ. Εστίας.

- Με εντατικό ρυθμό συνεχίζεται η αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης στην Κόνιτσα με πλαστικούς σωλήνες.

- Ο Δήμος Κόνιτσας και η Κοινωφελής Επιχείρησή σας ενημερώνουν ότι από 08/06/2016 έως 13/06/2016 από το σημείο Διανομής της Μαθητικής Εστίας διανεμήθηκαν τα παρακάτω είδη:

- Τυρί και φασόλια σε διακόσιους τέσσερις (204) ωφελούμενους του Επισιτιστικού Προγράμματος (TEBA/FEAD).

- 3.750 κιλά ροδάκινα Νάουσας σε όλα τα σχολεία του Δήμου μας (πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευ-

σης).

Η Κοινωφελής Επιχείρηση ευχαριστεί τους παρακάτω για τη βοήθειά τους και τη συνεργασία τους:

- Το Δήμο Κόνιτσας για τη διάθεση των οχημάτων.

- Την υπεύθυνη του Δήμου Ιωαννιτών κ. Ζηκίδου για το αμέριστο ενδιαφέρον προς το Δήμο μας.

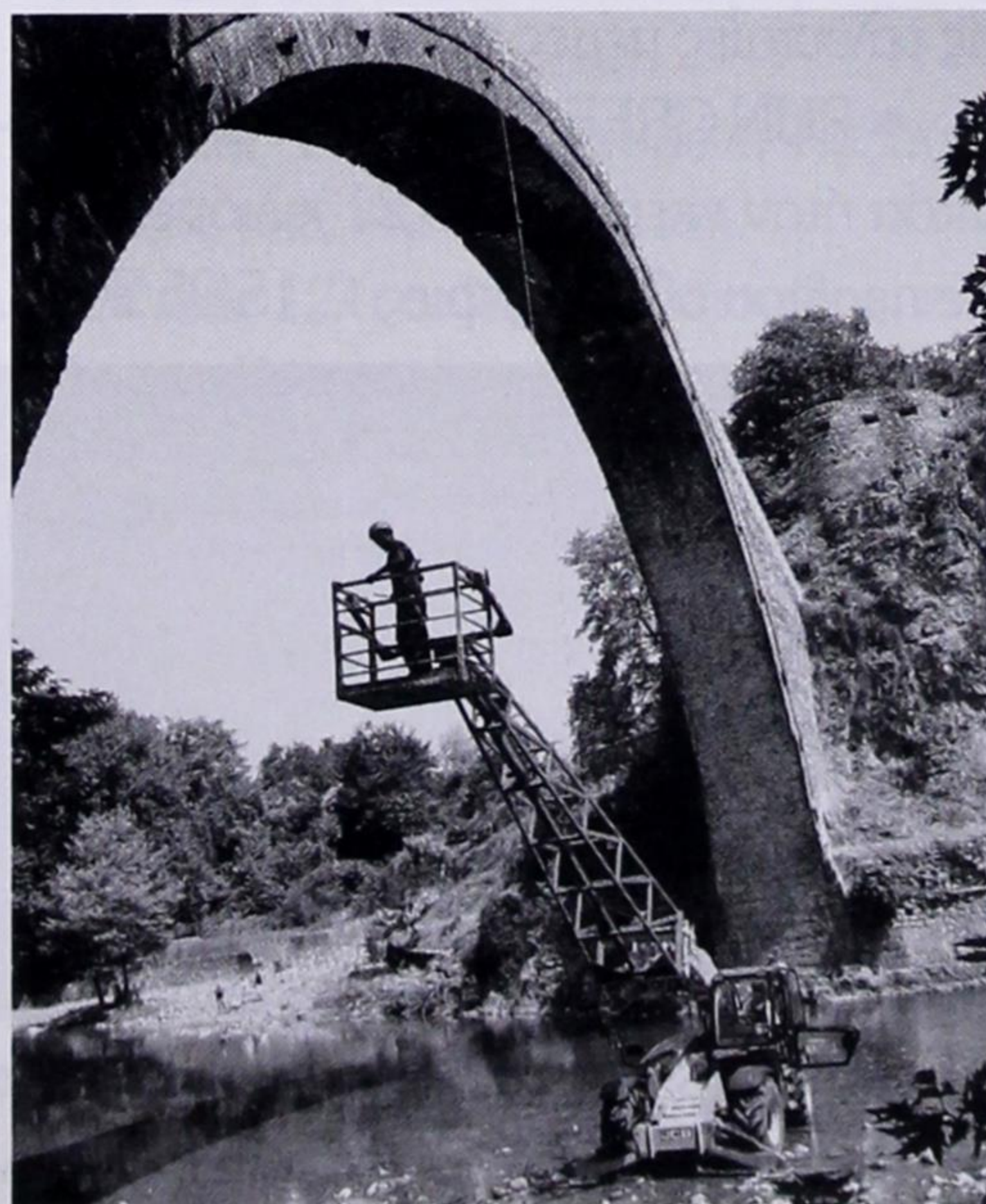
- Τις εργαζόμενες της Κοινωφελούς διότι πέραν των καθηκόντων τους επί τέσσερις μέρες διένεμαν την ανωτέρω βοήθεια.

- Τους Επαγγελματίες της Κόνιτσας (εμπόρους φρούτων) που διέθεσαν τα ψυγεία τους για τη συντήρηση των ροδακίνων.

Ο πρόεδρος της ΚΕΔΚ

Λάκκας Αθανάσιος

- Από τον ανάδοχο εργολάβο Γ. Ντάφλη συνεχίζεται το έργο συντήρησης της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα.

- Άρχισαν οι προεργασίες (εκκωμάτιση, ισοπέδωση κ.λ.π.) για την ανέγερση Ναού αφιερωμένου στον Αγ. Βασίλειο και Αγ. Παΐσιου στη νέα συνοικία «Γραβίτσια».

- Στις 20/6 (του Αγ. Πνεύματος) έγιναν στην Καλόβρυση τα εγκαίνια του Ι. Ναού Αγ. Τριάδας.

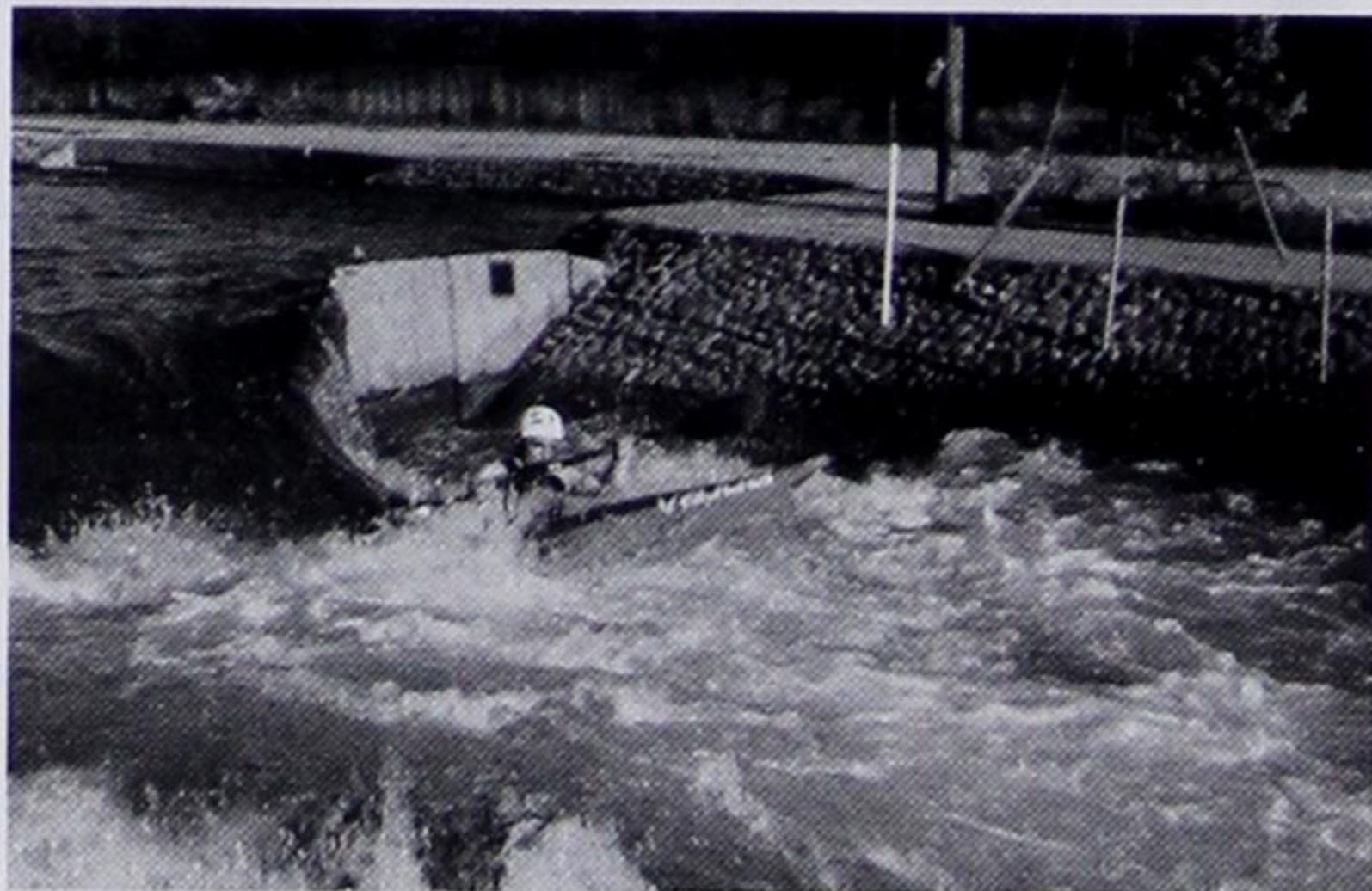
- Στην Κόνιτσα (συνοικία Γραβίτσια) άρχισαν οι προεργασίες ανέγερσης της νέας εκκλησίας των Αγίων Βασιλείου και Παϊσίου.

- Ογδόντα μπλε κάδους προμηθεύτηκε ο Δήμος Κόνιτσας για τα απορρίματα ανακύκλωσης. Ας ελπίσουμε να συνηθίσουν οι συμπολίτες μας να ρίχνουν τα σκουπίδια τους εκεί που πρέπει. Αυτό θα είναι μεγάλο όφελος για όλους.

- Την Κυριακή 26 τελέστηκε μνημόσυνο, για τον μεγάλο ευεργέτη Μιχ. Αναγνωστόπουλο, στη Μητρόπολη Κόνιτσας.

- Πολύ ζεστός ο φετινός Ιούνιος ως τις τελευταίες μέρες που αποχώρησε.

- RUN GREECE KASTORIA ...Η Κόνιτσα ήταν εκεί σε 5,10,21 χιλιόμετρα .... με περίπου αθλητές/τριες ....15/05/2016.

(Με τον ΓΤΑ κ. Συναδινο.....για πρώτη φορά σε ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΠΡΩΤΑ-

ΘΛΗΜΑ .....Υπόσχεση για την πίστα Καγιάκ Σλαλομ στην Κόνιτσα.

- Πανελλήνιο Σχολικό Πρωτάθλημα Τοξοβολίας .....

ΚΡΙΤΗΣ: Αγόρου Κων/νος

ΑΘΛΗΤΡΙΑ: Γκοντούλη Μαργαρίτα

Στην Χαλκίδα οι αγώνες 21/04/2016

Γνωστοποίηση

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Ενορίας Παλαιοσελλίου σας κάνει γνωστό πως στο διαδίκτυο έχει αναρτήσει ιστοσελίδα με τίτλο www.palaioselli-agiu-paraskevi.gr.

Σας δίνεται η δυνατότητα μιας ξενάγησης στο εσωτερικό του Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής το οποίο κοσμούν υπέροχες αγιογραφίες και περίτεχνα ξυλόγλυπτα. Για κάθε πληροφορία: ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ 6945388028.

Ευχαριστήριο

Η σχολική κοινότητα του Γυμνασίου και του Λυκείου Κόνιτσας εκφράζει θερμές ευχαριστίες στον απόφοιτο και των δύο σχολείων Ελευθέριο Γαϊτανίδη για τη συμβολή του στη χορήγηση υλικού από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών.

Οι Δ/ντριες

Γκίκα Ροδούλα

Γιαννίτση Ειρήνη

Ευχαριστήριο

Ευχαριστώ από καρδιάς όλους τους καλεσμένους μου που τίμησαν με την

παρουσία τους και την αγάπη τους, τον γάμο των παιδιών μου.

ΠΑΝΤΕΛΗ & ΘΕΟΔΩΡΑΣ

μετά τιμής

Ερμιόνη Μπόζιου-Κορτσινόγλου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

• Ο Δημήτριος και η Χρυσίδα Ζέρβα απόκτησαν στις 16/5 αγοράκι στο Δυδιμότειχο.

Γάμοι:

Στις 28/5 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Μιχάλη Κυρτζόγλου και της Μυρτώς Χατζνεφραιμίδου.

• Στις 8/5 του Δημητρίου Νάτσια και της Μαργαρίτας Λώλη στην Κόνιτσα.

• Στις 11/6 στην Κόνιτσα οι γάμοι του Παντελή Κορτσινόγλου και της Θεοδώρας Νούση.

Βαπτίσεις:

Στις 2/5 ο Γιάννης Μ. Βλάχος και η Ελένη Ντίνου βάφτισαν τη δεύτερη κόρη τους στην Καλλιθέα.

Όνομα: Βασιλική. Νονές, Ηλέκτρα Ζωγράφου και Ελευθερία Πάντου.

• Στις 8/5 ο Σπύρος και η Ζωή Γαζώνα βάφτισαν στην Αθήνα το αγοράκι τους.

Όνομα: Ευάγγελος.

• Στις 4/6 ο Δημήτρης Νάτσιας και η Μαργαρίτα Λώλη βάφτισαν την κορούλα τους.

Όνομα: ΧΙΟΝΙΑ. Ο παππούς Βασίλης και η γιαγιά Χαΐδω εύχονται να είναι γερή,

τυχερή κι ευτυχισμένη.

Απεβίωσαν:

• Στις 4/5 ο Ιωάννης Χρησιδής, ετών 60, στους Χιονιάδες.

• Στις 4/5 ο Δημήτριος Στέφου, ετών 93, στην Κόνιτσα.

• Στις 12/5 ο Δημήτριος Ρίζος, ετών 90, στο Μάζι.

• Στις 14/5 η Δέσποινα Κυρτζόγλου, ετών 91, στην Κόνιτσα.

• Στις 19/5 η Ευανθία Ρίζου, ετών 83, στο Μάζι.

• Στις 22/5 ο Ευάγγελος Κινανίδης, ετών 87, στην Κόνιτσα.

• Στις 23/5 ο Παναγιώτης Βλάχος, ετών 94, στη Μολυβδοσκεπάσι.

• Στις 25/5 η Ελένη Καρδάση, ετών 89, στην Κόνιτσα.

• Την 1/6 η Ευτυχία Λάκκα, ετών 87, στην Καλλιθέα.

• Την 1/6 ο Ιωάννης Τσαρούχης, ετών 69, στην Κόνιτσα.

• Στις 8/6 η Βασιλική Λάμπρου, ετών 91, στη Μολυβδοσκεπάσι.

• Στις 10/6 η Μελλπομένη Καλούδα, ετών 87, στην Αγ. Παρασκευή.

• Στις 12/6 ο Φώτιος Γαϊτανίδης, ετών 65, στην Κόνιτσα.

• Στις 14/6 ο Λάμπης Νάτσης, ετών 62, στην Κόνιτσα.

• Στις 23/6 η Χρυσάνθη Χρήστου, ετών 90, στους Χιονιάδες

• Στις 23/6 ο Δημήτριος Κουτολούλης, ετών 78, στη Δροσοπηγή.

• Στις 24/6 η Αλίκη Σέρρα, ετών 57, στην Κόνιτσα.

• Στις 27/6 ο Αναστάσιος Πηγαδάς,

ετών 91, στην Κόνιτσα.

- Ο Ηλίας Πίσπας, ετών 84. Απεβίωσε στη Δραπετσώνα όπου διέμενε και κηδεύτηκε στο χωριό του Δίσπρατο Κόνιτσας σύμφωνα με την επιθυμία του.

Ο Ηλίας πέρασε στην εφηβική του ζωή στην Ουγγαρία με τον άσβεστο πόθο του να επιστρέψει στην πατρίδα.

ΜΝΗΜΕΣ

- Στη μνήμη του Ιωάννη Τσαρούχη που έφυγε από κοντά μας στις 03/06, η οικογένεια του Ιωάννη Σβάρνα προσφέρει στο περιοδικό "Κόνιτσα" το ποσό των 50 Ευρώ.

• Ο Χαράλαμπος Κεφάλας στη μνήμη της θείας του Δήμητρας, προσφέρει 20 ευρώ στο περιοδικό Κόνιτσα και 30 στον Ναό του Αγίου Γεωργίου Πηγής.

Αυτοί που έφυγαν

† Ηλίας Τζίμας

Στις 18 Μαρτίου 2016 έφυγε από τη ζωή, σε ηλικία 90 ετών, στην Άρτα ο Ηλίας Τζίμας, ένας από τους πιο αξιόλογους εμπόρους της πόλης.

Ο Ηλίας ήταν ο δεύτερος γιός του Δημητρίου Ζήμου ή Τζίμα από το Μαυροβούνι και της Ελένης Μπολέ από την Αρίστη Ζαγορίου.

Από μικρός βρέθηκε με την οικογένειά του στην Αθήνα - το μεγάλο κονευτήρι των επαρχιωτών), όπου από τα δώδεκά του χρόνια αναγκάστηκε να συμπληρώνει το εισόδημα της οικογένειάς τους με τις εισπράξεις από το πλανόδιο εμπόριο και μεσ' απ' αυτό γνώρισε αξιό-

λογους ανθρώπους που τον στήριξαν και τον καθοδήγησαν στην επαγγελματική ζωή του. (Το αγώι ξυπνά τον αγωγιάστη που λέει και η λαϊκή παροιμία).

Από την Αθήνα, κατόπιν, εγκαταστάθηκε οικογενειακός στην Άρτα, όπου με την πείρα που του δίδαξε η βιοπάλη και το ήθος του πρόκοψε και εξελίχθηκε ένας αυτοδημιούργητος, νεωτεριστής και ικανότατος έμπορος που άφησε το στίγμα του στην αγορά της πόλης. Δίπλα του είχε πάντα στήριγμα την αγαπημένη του γυναίκα Χρυσάνθη, που μαζί της μοιράστηκε πάνω από μισό αιώνα κοινής ζωής δημιουργώντας μια όμορφη οικογένεια με δυο κόρες, την Ελένη και την Αθανασία που έγιναν και οι δυο επιστήμονες.

Η ζωή του ήταν γενναιόδωρη και ευτύχησε να χαρεί τις οικογένειες των παιδιών του Ελένης και Γιώργου Τσεμπέρη - Αθανασίας και Δημήτρη Καραμαδούκη και τα τέσσερα εγγόνια του.

Τα φρονήματά του τον καθόρισαν σε όλη του τη ζωή και από τα χρόνια της Μακρονήσου διαμόρφωσε τον αφεγάδια-

στο, ειρηνικό, φιλόανθρωπο και τίμιο χαρακτήρα του, αξίες πανανθρώπινες που δεν τις εγκατέλειψε ποτέ...

Ο Ηλίας με τον αδερφό του Γιάννη παλιότερα συμμετείχαν στο Παζαρόπουλο της Κόνιτσας.

Πολλές φορές επισκεπτόταν το χωριό καταγωγής του και το Βοϊδομάτη, όπου εύρισκε μεγάλη χαρά με το ψάρεμα της πέστροφας.

Πάντα πρόθυμος για προσφορά, δεν παρέλειψε να συνεισφέρει τον “οβολόν” του και για τη συντήρηση της εκκλησίας του χωριού μας.

Ο θάνατός του στις 18/3/16 ήταν απρόσμενος, αφήνοντας δυσαναπλήρωτο κενό στην οικογένειά του. Εμείς, συγγενείς και χωριανοί, που εκ των υστέρων πληροφορηθήκαμε το θλιβερό νέο, δυστυχώς δεν μπορέσαμε να παρευρεθούμε στην εξόδιο ακολουθία για τον τελευταίο αποχαιρετισμό.

Συλλυπούμαστε βαθειά την οικογένειά του πιστεύοντας ότι το ήθος και η μεγαλοσύνη του Ηλία θα γεμίζει βάλαμο και παρηγοριά τις καρδιές των οικείων του.

Αιωνία η μνήμη του
και ανάλαφρο το χώμα
της Άρτας που τον σκεπάζει
Σ. ΤΟΥΦΙΔΗΣ

† Δυο λόγια για τον Μολιστινό που έφυγε Στέφανο Χριστ. Λέτσιο

Το 1952 παντρεύτηκε την κ. Ευσταθία από το κοντινό χωριό Μπουρνιά. Το 2016 κάποιο γεγονός υγείας τον ανάγκασε να μεταβεί στην Αθήνα, στο γιο του Χρήστο.

Εισήχθη στο νοσοκομείο όπου, σε λίγες μέρες, άφησε την τελευταία του πνοή. Όσοι Μολιστινοί το έμαθαν, παρευρέθησαν στην νεκρώσιμη ακολουθία του.

Έλαβα μήνυμα από την εγγονή του Έφη ότι στο νοσοκομείο που νοσηλεύονταν εκείνες τις μέρες συζητούσε για το χωριό που γεννήθηκε, τη Μόλιτσα, και την παρακάλεσε να προσφέρει στο Σύλλογο 100 ευρώ.

Πολύ σπάνια συμβαίνουν αυτά. Εμείς το ποσό θα το διαθέσουμε για τη βελτίωση του Νεκροταφείου Αγίας Παρασκευής.

Ο Στέφανος απεβίωσε στις 18/4/ 2016. Η κηδεία έγινε στην Αθήνα.

Πρόεδρος Συλλόγου Μολιστινών
Λέτσιος Ιωάννης του Γεωργίου

† Λαμπρινή σύζυγος Αριστείδη Στεργίου 60 ετών

Στο Ασημοχώρι την ημέρα του Πάσχα έπεσε κεραυνός εν πλήρη αιθρία. Η θλιβερή είδηση που έφθασε, έλεγε ότι την ημέρα του Πάσχα πέθανε η Λαμπρινή, η σύζυγος του Αριστείδη Στεργίου. Έτσι αντί οι ασημοχωρίτες στο χωρό και όπου αλλού ευρίσκονταν, αντί να γιορτάσουν το Πάσχα, περιέπεσαν σε μεγάλη λύπη και στενοχώρια.

Επρόκειτο για μία γυναίκα νέα, 60 ετών και πολύ αγαπητή σ' όλους τους Ασημοχωρίτες. Ήταν γυναίκα χαρούμενη, γλυκιά και πολύ έξυπνη. Καταγόταν από τα Τζουμερκοχώρια αλλά είχε αγάπησει πολύ και το Ασημοχώρι, το χωριό

του ανδρός της Αριστείδη και όλους τους Ασημοχωρίτες.

Στις γυναικείες παρέες που έκαμε με τις Ασημοχωρίτισσες που επισκέπτονταν το χωριό Χριστούγεννα, Πάσχα και Καλοκαίρι, αυτή πρωταγωνιστούσε και ήταν πολύ φιλική και σαν αρχηγός καθοδηγούσε τις γυναίκες αυτές πάντα βέβαια για το καλό του χωριού. Εμείς από έξω λέγαμε όταν συγκεντρώνονταν αυτές οι γυναικείες παρέες: να τώρα η Τζουμερκιώτισσα, δηλαδή η Λαμπρινή, δασκαλεύει και συμβουλεύει τις γυναίκες τι να κάμουν. Ήταν πολύ, μα πολύ έξυπνη και καλοσυνάτη γυναίκα. Σε μένα τον Στέφανο Νούτση, μου έλεγε: Στέφανε αυτές τις εκδηλώσεις δεν τις κάμει το χωριό ο Σύλλογος, αυτές τις εκδηλώσεις, χορούς και πανηγύρια, τις κάμει ο Στέφανος Νούτσης και όχι ο Σύλλογος. Έφυγε ο Στέφανος από το Σύλλογο, όλα αυτά θα τελειώσουν για το Ασημοχώρι. Και πραγματικά όπως είπε η Λαμπρινή η οποία ήταν και μεγάλη χορευταρού, εδώ και 8 χρόνια που έφυγε ο

Στέφανος Νούτσης από το Σύλλογο ούτε μια εκδήλωση ή ένας χορός δεν έγινε ούτε στο Ασημοχώρι, ούτε στην αθήνα. Κατήργησαν ακόμη και την κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας που γινόταν σε κάποιο μεγάλο Ξενοδοχείο της Αθήνας. Ήταν με λίγα λόγια η Λαμπρινή πανέξυπνη και τα προφύτευε όλα. Λαμπρινή θα θυμόμαστε το μεγαλείο της ψυχής σου και τώρα που έφυγες από τούτον τον κόσμο ευχόμαστε η ψυχή σου να βρίσκεται στα Ηλίσια πεδία και να αναπαύεται.

Στον απαρνηγόρητο σύζυγο σου, τον αγαπητό σου Αριστείδη του ευχόμεθα να κάμει κουράγιο, στα δε αγαπητά σου παιδιά, τον Κωστάκη που προσφάτως παντρεύτηκε και υπηρετεί ως Πυροσβέστης στην Κόνιτσα και στον άλλο τον γιό σου Άγγελο που εργάζεται στα Γιάννενα ευχόμαστε να έχουν υγεία και να θυμούνται πάντα την υπέροχη και καλή μάνα τους Λαμπρινή.

Στέφανος Νούτσης
Συγγραφέας-Ποιητής

Παρακαλούμε τους συνεργάτες και φίλους του περιοδικού μας να είναι όσο πιο σύντιμοι μπορούν στα κείμενα που μας σιέλνουν και να αναφέρονται κυρίως στην ιστορία, παράδοση, προβλήματα της περιοχής μας κ.ά. Έτσι, θα δημοσιεύονται περισσότερες εργασίες προς ικανοποίηση όλων.

Οι πρόγονοί μας συμβούλευαν:

«Ουκ εν ιο πολλώ ιο ευ...» και «ιο λακωνίζεις εσι φιλοσοφείν».

Συνδρομές

Τρουμπούκης Αντ. Καναδάς	Δολ.	50	Νάνου Άννα Ξυλόκαστρο	30
Τρουμπούκης Δημ. Καναδάς	Δολ.	50	Ζιώγας Αντ. Χαλκιδική	25
	€		Στράτου Αθηνά Κορωπί	15
Μωυσιδής Χρήστος Γερμανία		30	Τσινασλανίδης Αλ. Ηγουμενίτσα	20
Γεωργίου Νιόβη Αθήνα		15	Μπεσμπέα Αλεξάνδρα Καλαμάτα	15
Φλώρος Κων/νος Αθήνα		15	Λιάλιας Χαρ. Φλώρινα	20
Πορφύρη Ντία Αθήνα		30	Πρίντζος Αποστ. Σαλαμίνα	15
Τσάγκα Βικτωρία Αθήνα		20	Νάτσης Σωκ. Βόλος	20
Καραγιάννης Γεώργ. Αθήνα		50	Μπελθικιώτης Γιώργος Αμύνταιο	30
Δάφνης Ιωάννης Αθήνα		20	Μπούσμπουλας Βασ. Κόνιτσα	30
Τσίμα Έλλη Αθήνα		15	Ζώτου Μαρία Κόνιτσα	15
Σακκά Ανθούλα Αθήνα		20	Γαϊτανίδης Γ. Μάκης Κόνιτσα	15
Μαντόπουλος Χρήστος Αθήνα		20	Κυρίτσης Ευαγγ. Κόνιτσα	20
Οικονομίδης Αριστ. Αθήνα		60	Χουρσάν Αναστασία Κόνιτσα	15
Μίσσιου Μαρίκα Αθήνα		15	Χατζηφραϊμίδης Ανδρέας Κόνιτσα	15
Μανουσιουδάκης Ιωσήφ Αθήνα		30	Ζώτου Μαρία Κόνιτσα	15
Καραγιάννη Ολυμπία Αθήνα		15	Βουρδούκας Αθαν. Κόνιτσα	15
Παπαλάμπρος Χαρ. Αθήνα		20	Παπαδήμας Νικ. Κόνιτσα	20
Παπαλάμπρου Αλίκη Αθήνα		20	Κορέτση Μαρίκα Κόνιτσα	15
Λέτσιος Ιωαν. Αθήνα		20	Ιατρού Ιφιγ. Κόνιτσα	20
Ντίνης Αχιλ. Αθήνα		30	Ιερ. Οικονόμου Αθαν. Κόνιτσα	30
Γεωργιάδου Αγγ. Αθήνα		45	Χούσος Κων. Κόνιτσα	15
Ζαχαροπούλου Ευλαμπία Αθήνα		15	Λώτος Φάρμα Κόνιτσα	50
Ζαχαροπούλου Σουζάνα Αθήνα		15	Νάκου-Χατζή Κυριακή Κόνιτσα	50
Σκλήνος Ιωαν. Αθήνα		45	Λώλος Ανδρέας Κόνιτσα	20
Κότσαγας Γεωργ. Αθήνα		45	Πασσιάς Χρ. Ηλιόρραχη	20
Κίτσιος Αριστ. Μέγαρα		15	Χρηστίδου Ειρ. Αηδονοχώρι	15
Παππά Μαγδαληνή Θεσ/νίκη		20	Τσίμας Νίκος Οξυά	15
Εξάρχου Γεωργ. Θεσ/νίκη		15	Ρόβας Βασ. Νικάνορας	20
Βλάχος Ευάγγ. Θεσ/νίκη		15	Κεφάλας Θεοδ. Ηλιόρραχη	20
Παρασκευοπούλου Νίτσα Θεσ/νίκη		20	Καρράς Α. Αποστ. Ηλιόρραχη	20
Φασούλης Θωμάς Θεσ/νίκη		25	Γεωργάκη Λευκ. Βούρμπιανη	15
Μακάριος Ευαγγ. Γιάννινα		30	Τσιφώνης Αθαν. Ελεύθερο	20
Παπαχρηστίδη Ελένη Γιάννινα		30	Τσούκας Κων. Αγ. Βαρβάρα	15
Ζάκκας Κων. Γιάννινα		15	Βλάχος Χριστοφ. Αηδονοχώρι	15
Γιάκκας Ανδρ. Γιάννινα		20	Μάνης Μιχ. Μολυβδοσκέπαση	20
Καραγιάννης Βασ. Γιάννινα		20	Τσίος Κων/ Κεφαλοχώρι	15
Χολέβα Μαρία Γιάννινα		30	Καραγιάννης Νικ. Δίστρατο	30
Φασούλη Μυρτώ Γιάννινα		25	Λάκκας Σωτ. Μάζι	20
Γεωργάτη Ράνια Κατερίνη		15	Μπλιθικιώτης Παν. Λαγκάδα	20
Μακάριος Βασ. Άρτα		30		
Φασούλης Χρ. Ναύπακτος		30		

Η Χορωδία Δήμου Κόνιτσας (Φωτ. Λ. Ράπτη).

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐	Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐	Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐	Refusé
Απεβίωσε	☐	Décédé
Συνωνυμία	☐	Synonymie
Δ/ση δισυ-νάγνωστη	☐	Adresse illisible
Αζήτητο	☐	Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐	Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

Αυτοί που έφυγαν

† Ουρανία Λωλίδη το γένος Κατσιίκη

Μέσα στις τόσες αντίξοες συνθήκες ερωτεύτηκε με τον Βασίλη Λωλίδη και κλέφθηκαν. Δημιούργησαν την δική τους οικογένεια με τον Δημήτρη, το Νίκο, το Βαγ-

γελάκη που δυστυχώς έχασαν σαν μωρό και τα δίδυμα Παναγιώτη και Μαρία.

Κατόρθωσαν με πολύ κόπο να φτιάξουν την περιουσία τους χωρίς να λογαριάζουν την κούραση και το ότι θα έπρεπε να είναι μακριά ο ένας από τον άλλο, καθώς ο παππούς έφυγε για να εργαστεί στη Γερμανία.

Τι μπορώ να γράψω για εκείνη; πώς να σας πείσω για το πόσο διαφορετική ήταν η δική μου η γιαγιά. Γυρίζω πίσω στα παιδικά μας χρόνια. Τ' αμέτρητα παραμύθια που μου έλεγες για ν' αποκοιμηθώ, τις βόλτες στα χωράφια με τις κασικές μας και το γάλα τους που μου σούρωνες τρεις φορές για να το πιώ γιατί είχε πέτσα, τις βόλτες με το DATSUN του παππού και το μαντήλι σου στα μαλλιά μου για να μην κρυώσω όταν πηγαίναμε στον Άγιο Νικάνορα και συ να φωνάζεις στον παππού:

“τρέχεις, τρέχεις Βασίλη, το καταλα-

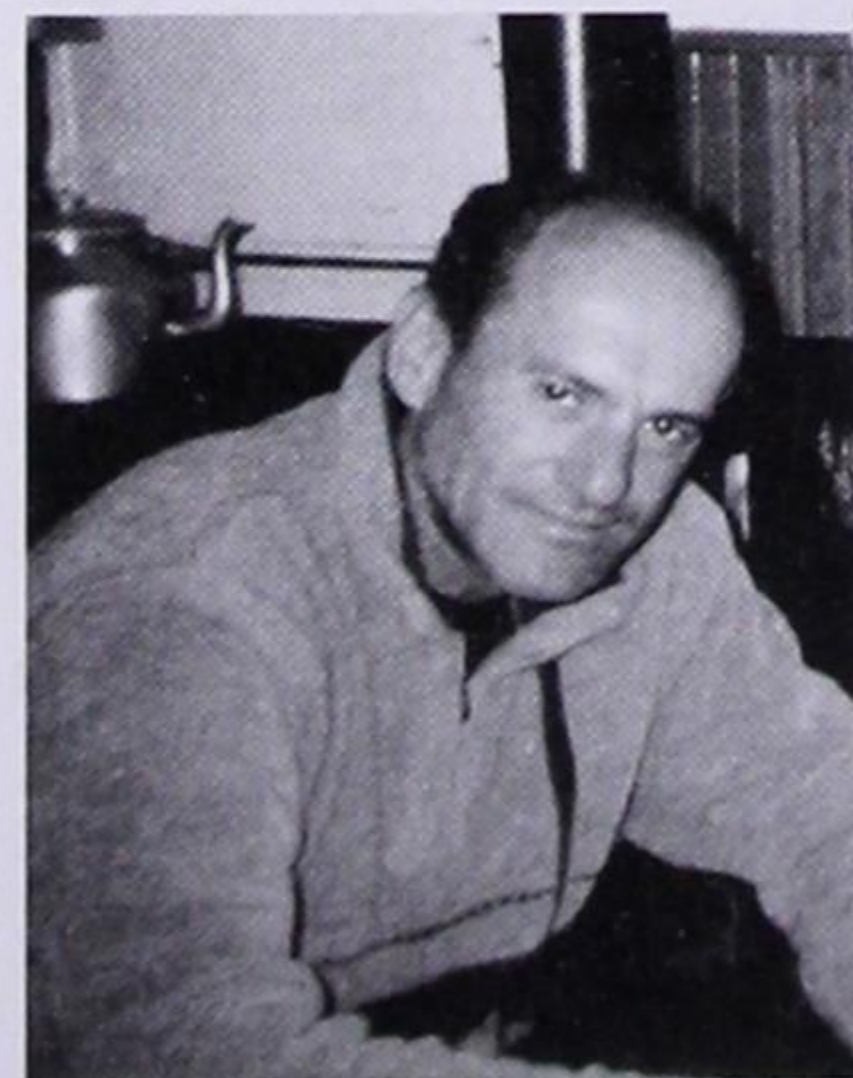
βαίνω εγώ!”. Οι υπέροχες πίτες, το γλυκό κολοκύθα, τα μοσχοβολιστά ρούχα, τις καλημέρες που αφήνες στον τηλεφωνητή του κινητού μου, όταν δεν μ' έβρισκες ... τόσες και άλλες τόσες υπέροχες αναμνήσεις και συμβουλές, έχουν γεμίσει τα παιδικά μου χρόνια, αλλά το πιο σημαντικό είναι που μ' έμαθες να μην τα παρατάω και να κοιτάω μπροστά ξέροντας πως πάντα θά'σαι δίπλα μου να με στηρίζεις ακόμη και όταν έκανα αταξίες και με προστάτευες απ' τους γονείς μου... όχι ότι κι εσύ δεν με τιμωρούσες, αλλά δεν άντεχες να με μαλώνει άλλος!

Σ' αγαπώ!

και χαίρομαι που τώρα βλέπεις... και συγχώρα με που έκλαψα καθώς σου έγραφα όλα αυτά... έστω, κι αν δεν μας είδε κανείς!

Είχα δύο καλές γιαγιές ... την Αικατερίνη Μπιμπίκα, που έχω και τ' όνομά της, πολύ κουρασμένες από τη ζωή αλλά με μεγάλη ψυχή... Η γιαγιά Ουρανία έφυγε από τη ζωή στα 88 της χρόνια αφήνοντας δέκα εγγόνια και 4 δισέγγονα.

Έφυγε στις 13 Φεβρουαρίου 2015, ημέρα Παρασκευή, ήρεμη με το χαμόγελο αντικρύζοντάς μας όλους και με μία μεγάλη ευχή για όλους μας.

Δυστυχώς, όμως η μοίρα ξαναχτύπησε την πόρτα μας στις 13 Ιανουαρίου 2016 όπου έφυγε από τη ζωή το τέταρτο παιδί της ο Παναγιώτης Λωλίδης

σε ηλικία 55 ετών. Άφησε στις καρδιές μας ένα κενό και μια θλίψη στα μάτια μας αλλά περισσότερο απ' όλους άφησε απαρνηγόρητο τον παππού μας, που σε τόσο σύντομο διάστημα έχασε δύο αγαπημένα του πρόσωπα.

Παππού μου κουράγιο, ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει... Δεν θα τους ξεχάσουμε ποτέ.

Ευχαριστούμε συγγενείς, γνωστούς και άγνωστους που βρέθηκαν κοντά μας αυτές τις δύσκολες στιγμές.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΠΙΜΠΙΚΑ ΧΑΛΚΙΔΑ

Η οικογένειά τους στη μνήμη τους προσφέρει το ποσό των 50 ευρώ στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ».

† Η Φανή Καραγιάννη

Η Φανή Καραγιάννη ήτο μοναχοπαίδι της Μαρίας και του Γεωργίου Γούλα. Γεννήθηκε το 1926. Ο πατέρας της μαζί με άλλα παλληκάρια του Διστράτου έλαβε

μέρος στη Μικρασιατική εκστρατεία για την απελευθέρωση της Ιωνίας από τον Τούρκο Δυνάστη και όχι μόνο.

Ατελείωτες οι αφηγήσεις του προς τους ξένους επισκέπτες που κατέγραφαν τα λεγόμενά του τόσο για τον ηρωισμό όσο και για τις κακουχίες των Ελλήνων στο Δορύλαιο (Εσκή Σεχήρ), στο Ακροϊ-

νόν (Αφιόν Καρα Χισάρ), στη Σμύρνη.

Η μητέρα μου απέκτησε τέσσερα παιδιά μετά από γάμο το 1944 με τον Ευάγγελο Καραγιάννη : Την Αγορίτσα, τον γράφοντα Γεώργιο, την Μαρία και την Γιαννούλα.

Κατά τα μαύρα χρόνια του αδελφοκτόνου πολέμου μαζί με άλλες γυναίκες του χωριού οδηγήθηκαν από άνδρες της Εθνικής αντίστασης στα βουνά της Πίνδου για βοηθητικές υπηρεσίες (μαγείρεμα, περιποίηση τραυματιών, κατασκευή ορυγμάτων κ.τ.λ).

Κατά τη διάρκεια νυκτερινού βομβαρδισμού από αέρος και εδάφους στη θέση Προφήτης Ηλίας Φούρκας και ενώ κοιμότανε στο ύπαιθρο, γλίτωσε ως εκ θαύματος, από βλήμα που εξεράγει σε απόσταση αναπνοής από το πρόσωπό της. Η φίλη και συναγωνίστριά της Ζωΐτσα Πίσπα που κοιμότανε δίπλα της και ήταν σκεπασμένη με την ίδια κουβέρτα της μητέρας μου τραυματίστηκε θανάσιμα αφήνοντας ορφανά τα μικρά της αγγελούδια.

Το 1980 δώρισε στην Κοινότητα Διστράτου το μερίδιο οικοπέδου της στη θέση «ΜΙΧΑ», όπου κατασκευάστηκε και λειτουργεί Νεροτριβή και Μαντάνι.

Τα τελευταία χρόνια η κατάσταση της υγείας της είχε κλονισθεί και την ιδιαίτερη φροντίδα της επωμίσθηκε η μικρότερη αδελφή μου Γιαννούλα την οποία ευχαριστώ από καρδιάς, καθώς επίσης και τον σύζυγό της Καρατζήμα Αθανάσιο.

Η ίδια βλέποντας την κατάστασή της να χειροτερεύει έλεγε συχνά: «Χίμου τρ ν τσιούμ» «Είμαι για την Τσιούμα»

Η πρώτη ερώτησή της προς εμένα

κεις επικοινωνούσα μαζί της: «Πότε θα έρθεις; Πότε κατά εδώ;»

Στις 2/2/16 έφυγε από κοντά μας σε ηλικία 90 ετών. Τα εγγόνια της Δημήτρης και Βαγγέλης μιμούμενοι τους αδελφούς Κλέοβιν και Βίωνα την οδήγησαν στην τελευταία της κατοικία στην Τσιούμα - στο κοιμητήριο του χωριού - που κι αυτός ο χώρος κατά το 50% είναι δωρεά του συζύγου της και πατέρα μου προς την κοινότητα Διστράτου.

Μάνα θα σε θυμόμαστε πάντα. Για τα παιδιά σου δεν πέθανες αφού οι άνθρωποι πεθαίνουν μόνο όταν τους ξεχνάμε.

Δεν κλαίω που μας έφυγες, μπτέρα,
και που, σα θα γυρίσω, πια δε θα 'σαι
να μ' ευχηθείς: γραφτό είναι μιαν ημέρα
όλοι να πάμε εκεί που εσύ κοιμάσαι'
μα κλαίω που δε βρέθηκα σιμά σου,
προτού να παραδώσεις την ψυχή σου,
για να ιδείς - και να γλύκαινε η καρδιά σου
απάνω σου σκυμμένο το παιδί σου'
κι ακόμα γιατί όλη την αγάπη
που ένιωθα στα σπλάχνα μου για σένα
αργώντας να γυρίσω ποτέ στα ξένα
δεν πρόφτασα, μπτέρα, να σ' τη δείξω'
κι έτσι σαν τύψη η σκέψη με βαραίνει,
πως άφησες τον κόσμο πικραμένη.

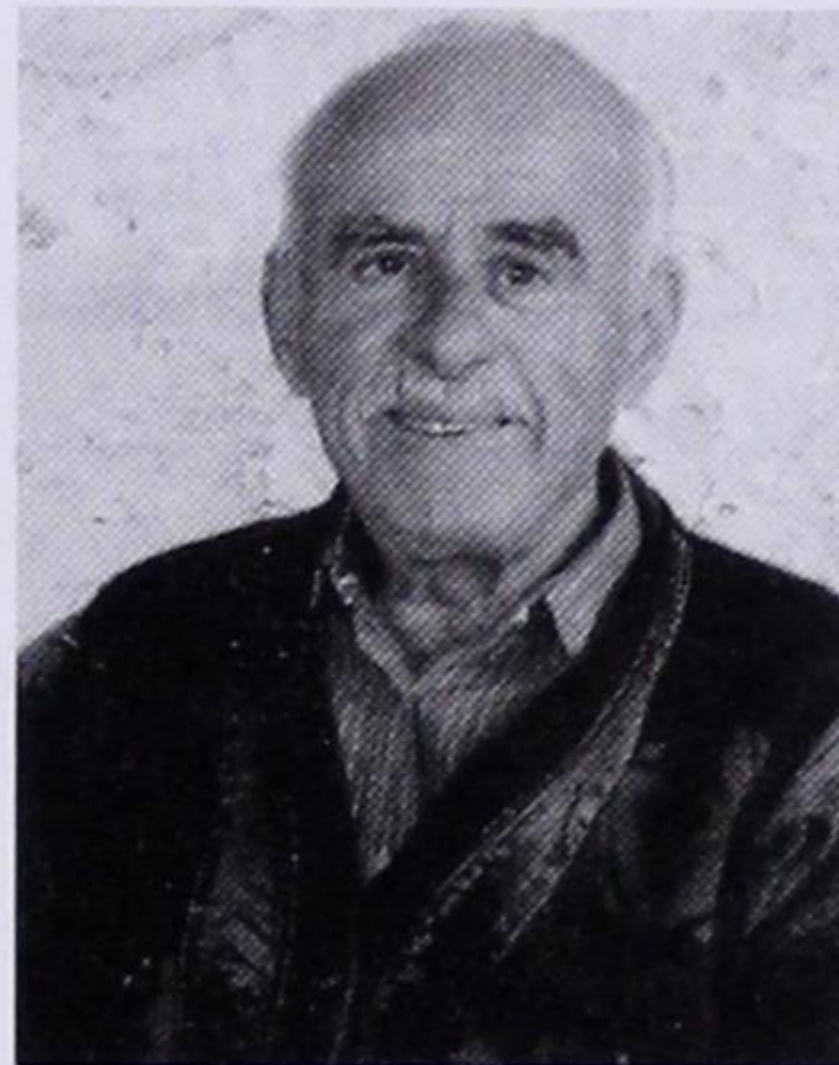
(Κώστας Ουράνης)

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

* Στη μνήμη της, τα παιδιά της προσφέρουν στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.

† Στον ψάλτη που έφυγε...

Πέθανε στην Αθήνα και τάφηκε στην Καστάνιανη στις 20/2/2016 ο Βασίλης Κεχαγιάς, ψάλτης για πολλά χρόνια του χωριού. Λόγω προσωρινής διακοπής της ακατά-

παυσης βροχής θεωρήθηκε καλό να μην εκφωνηθεί ο παρακάτω αποχαιρετιστήριος λόγος.

Χαίρε σκληρέ, χαίρε πικρέ,
χαίρε καταραμένε.

Μας άρπαξες τον ψάλτη μας
μας πήρες τον Βασίλη.

Αλησμόνητε Βασίλη,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα 10 του Φλεβάρη όλοι εδώ: συγγενείς, γνωστοί και φίλοι για να σε αποχαιρετήσουμε και να σε κατευοδώσουμε στην τελευταία σου κατοικία, στο νεκροταφείο του Αγίου Χαράλαμπου, τι σύμπτωση, σήμερα που γιορτάζουμε και τη μνήμη του.

Το ξαφνικό και αναπάντεχο άγγελμα, χθες, του θανάτου σου σκόρπισε σε όλους μας πόνο και θλίψη και σε μένα έλαχε ο κλήρος να σε αποχαιρετήσω εκ μέρους της εκκλησιαστικής επιτροπής και όλων μας και να πω λίγα λόγια για τη ζωή και την προσφορά σου στην εκκλησία και στην Τοπική Κοινωνία της Καστάνιανης.

Ο αείμνηστος Βασίλης γεννήθηκε το 1931 στην Καστάνιανη, στο Δημοτικό Σχολείο της οποίας πήρε τα πρώτα εγκύ-

κλία μαθήματα και όπου στα σοκάκια και τις αλάνες έπαιξε τα πρώτα παιδικά παιχνίδια.

Εξαιτίας του Βου παγκόσμιου πολέμου και στη συνέχεια του αδελφοκτόνου εμφύλιου δεν μπόρεσε να συνεχίσει τις σπουδές του στο Γυμνάσιο.

Παντρεύτηκε την αξιαγάπητη σύζυγό του Ισμήνη και απέκτησε δύο εξαίρετα παιδιά: την Αγαθή και το Σωτήρη και τρία εγγόνια: Το Σπύρο, την Παρασκευή και την Ισμήνη που όλοι τώρα πονούν και κλαίνε για τον αναπάντεχο χαμό του.

Και στο φυσικό χωρισμό και εγώ δεν μπορώ να βρω λόγια ικανά για να τους παρηγορήσω και να τους απαλύνω τον πόνο.

Αναγκάστηκε γι' αυτό να ριχτεί γρήγορα στη βιοπάλη και να ασχοληθεί με διάφορες γεωργικές, κτηνοτροφικές και μελισσοκομικές εργασίες. Παράλληλα αγόραζε και πουλούσε διάφορα προϊόντα: Κρασί, τσίπουρο, μήλα, μέλι, ψάρια κλπ. στα γύρω χωριά της περιοχής. Αλλά και ως μέλος του Δασικού Συνεταιρισμού Καστάνιανης έκοβε ξύλα στο Κοινοτικό και Δημόσιο δάσος του χωριού.

Εκτός από την προσφορά του στην οικογένειά του, μεγάλη ήταν και η προσφορά του στην τοπική κοινωνία.

Ψάλτης τις Κυριακές, γιορτές κ.λ.π. θρησκευτικές εκδηλώσεις για πολλά χρόνια αλλά και μέλος του Κοινοτικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Συμβουλίου του πολιτιστικού προοδευτικού Συλλόγου ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ πρόσφερε πολλές και ανεκτίμητες υπηρεσίες στα κοινά.

Λόγω της παρατηρουμένης αργότερα αστυφιλίας, οικονομικών και άλλων λό-

γων αναγκάστηκε κι αυτός, όπως και πολλοί συγχωριανοί μας, να φύγει για την Αθήνα όπου με τη γυναίκα του Ισμήνη δούλεψε σκληρά για να μεγαλώσει και να μορφώσει τα παιδιά και τα εγγόνια του.

Όμως τα καλοκαίρια, Χριστούγεννα και Πάσχα συνέχιζε να έρχεται συνήθως στο χωριό και να ψάλλει στην εκκλησία και με τη σιγανή και γαλήνια ψαλμωδία του μας οδηγούσε καλύτερα προς τα ουράνια και τα θεία. Ειδικότερα τον θυμόμαστε στο εξωκλήσι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα του οποίου ήταν και επίτροπος.

Ήταν πραγματικά ένας καλός οικογενειάρχης, ένας γνήσιος Καστανιανίτης, ένας καλός χριστιανός και άνθρωπος.

Αείμνηστε Βασίλη.

Σε λίγο θα σε συνοδεύσουμε στην τελευταία σου κατοικία στο νεκροταφείο του Αγίου Χαραλάμπου. Θα μας λείψεις πολύ. Όμως εμείς θα σε θυμόμαστε και θα μιλάμε πάντοτε για σένα. Και άνθρωποι τους οποίους θυμόμαστε και μιλάμε πάντοτε γι' αυτούς είναι σαν να μην έφυγαν από κοντά μας και σαν να ζουν ανάμεσά μας.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Καστάνιανίτικης γης που σε λίγο θα σε σκεπάσει και δροσερό και μυρωμένο το αεράκι που θα φυσά από την Ανάληψη, τη Γύρφισσα, τη Μπουλιάνα, τον Προφήτη Ηλία, την Αγία Τριάδα, την Αγία Παρασκευή, την Πανωγιπούλα και τέλος από τη Μεταμόρφωση του Σωτήρα όπου η ψυχή σου θα μας συνοδεύει όταν θα βρισκόμαστε εκεί.

Αιωνία σου η μνήμη αξιομακάριστε και αείμνηστε Βασίλη

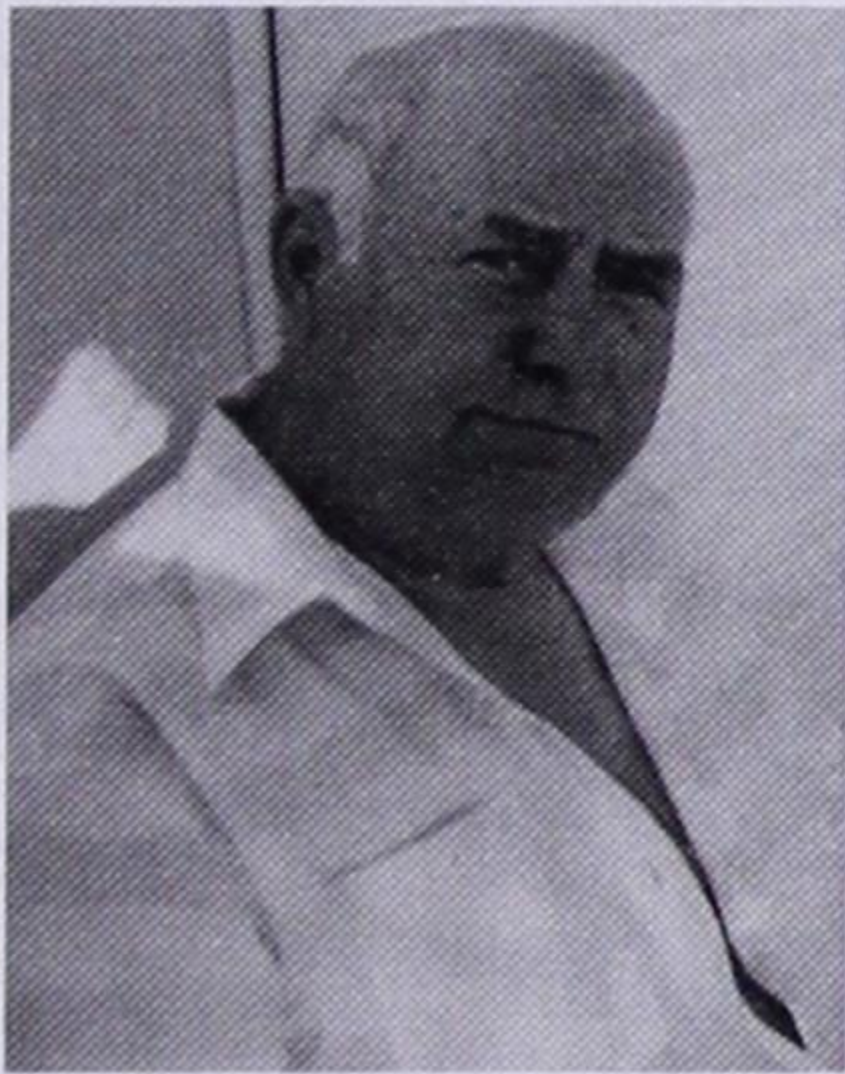
Καστάνιανη 10-2-2016

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Σ.Σ. Στη μνήμη του κατατίθεται ποσό 50,00 ευρώ για το περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" από την εκκλησιαστική Επιτροπή.

† Παγούνης Ιωάννης

Στις 17/3/2016 έφυγε για πάντα από κοντά μας σε ηλικία 79 ετών ο αγαπημένος μου φίλος ο οδοντοτεχνίτης γιος του Δημητρίου από την Ζέρμα/Πλαγιά.

Με την παρουσία πλήθους από την Καστοριά και Πλαγιά ετάφη στο νεκροταφείο Καστοριάς-Μανιάκι στην εκκλησία Αγίας Παρασκευής.

Τον αποχαιρετήσαμε με συγκινητικούς λόγους διότι ήμασταν εγώ και οι συγγενείς του, περίπου 60 χρόνια φίλοι, σαν αδέρφια.

Με τον Γιάννη ήμασταν μαζί πάρα πολλά χρόνια στην Πολωνία και το 1975 επιστρέψαμε στην Ελλάδα. Μαζί στον καιρό του εμφυλίου πολέμου από το 1948 με το «Παιδομάζωμα» Αλβανία, Ρουμανία και στο τέλος στην όμορφη Πολωνία. Αποφοίτησε στο LUTL το ειδικό σχολείο Οδοντιατρικής.

Γεννήθηκε στη Ζέρμα (Πλαγιά) το 1936.

Όταν γύρισε στην Ελλάδα το 1975 πήγε στην Καστοριά –στο Μανιάκι κοντά στους γονείς του και τον αδερφό του Από-

στολο. Έκανε ένα σπίτι και η κόρη του Κατερίνα παντρεύτηκε στο Βόλο με τον Δημήτρη και έχουν δυο παιδιά, αγόρια.

Η Ζέρμα μέχρι και τον εμφύλιο, συγκριτικά με τα γύρω χωριά της Κόνιτσας υπολογίζονταν ως ψωμοχώρι. Σήμερα οι περισσότεροι μόνιμοι κάτοικοι ασχολούνται με την κτηνοτροφία.

Αιωνία να είναι η μνήμη σου αγαπητέ και αξέχαστε φίλε μου Γιάννη.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΖΙΩΓΑΣ
Διπλ. Μηχ/γός – Μηχ/κός

† Στη μνήμη του αδικοχαμένου Παπα-Χρήστου Ζούκη

Μια από τις σοφές λαϊκές παροιμίες λέει ότι «η ομόνοια χτίζει σπίτια και η διχόνοια τα γκρεμίζει» και το 'χει φαίνεται η μοίρα του Έλληνα να την επαληθεύει κάθε φορά και με φρικαλεώτερο τρόπο. Από τη διαμάχη του Αγαμέμνονα με τον Αχιλλέα, ως τον αδελφοκτόνο πολυετή Πελοποννησιακό Πόλεμο, τη διχόνοια των διαδόχων του Μέγα Αλέξανδρου, των αγωνιστών του '21, τη Μικρασιατική καταστροφή και τον πιο πρόσφατο πενταετή εμφύλιο του 1944-'49 δοκιμάστηκε η επιβίωση του Έθνους με φρικτό τρόπο και κόστος όχι μόνο τεράστιες υλικές ζημιές αλλά και άπειρα θύματα, τις περισσότερες φορές παιδιά, γυναίκες, ανήμπορους, ηλικιωμένους, κληρικούς και κάθε τάξης και κατηγορίας άτομο στο βωμό της ματαιότητας αυτού του κόσμου.

Ειδικά η τελευταία «εθνική δοκιμασία» στοίχισε τη ζωή σε 80.000 περίπου συ-

νανθρώπους μας με άγνωστο αριθμό τραυματιών και όσων έφυγαν σε άλλες χώρες μαζί με αθώα παιδιά και πράξεις ανείπωτης φρίκης αλλά και καταστροφές που έφεραν πίσω το λαό μας δεκαετίες, κώρια τις συνέπειες από τις ιδεολογικές διαφορές που δηλητηριάζουν τις μεταξύ μας σχέσεις αλλά και το ακόμα πιο τραγικό, το άνοιγμα δρόμων προς τα εσωτερικά άλλων χωρών, συνέπειες που θα μας ταλανίζουν άγνωστο για πόσο ακόμη.

Ένα από τα άπειρα θύματα της επάρατης Εθνικής μας νόσου, της δικόνοιας, υπήρξε και ο παππούς μου, αιωνία του η μνήμη, π. Χρήστος Ζούκης. Γεννήθηκε το 1897 στην Οξυά Κόνιτσας από ευσεβείς γονείς, τον Απόστολο και την Ελένη (έχει να κάνει και απ' αυτήν το όνομά μου). Με στερήσεις τελείωσε το Δημοτικό και πολύ νέος παντρεύτηκε την Αγλαΐα Βενέτη και απέκτησε οχτώ παιδιά, έμαθε δε την τέχνη του ξυλουργού κοντά στον πεθερό του. Στη Μικρά Ασία υπηρέτησε ως νοσοκόμος. Ιερέυς χειροτονήθηκε το 1930 από τον Μητροπολίτη Ιωάννη. Αγάπησε και αγαπήθηκε από τους ενορίτες του όπου και αν διακόνησε. Στον πόλεμο έγινε προστάτης και παρηγορητής των οικογενειών των στρατευμένων και στην Κατοχή ο βοηθός και συμπαραστάτης τους. Όταν μετά την Κατοχή ο τόπος βυθίστηκε στον φρικτό εμφύλιο ο π. Χρήστος Ζούκης πολιτεύτηκε με σύνεση, ψυχραιμία και καρτερικότητα. Ενώ μπορούσε να φύγει σε πιο ασφαλή μέρη παρέ-

μεινε στον τόπο του γιατί θεωρούσε την αποστολή του να παραμείνει εκεί θυσιάζοντας και την ζωή του για τα πνευματικά του τέκνα και όχι να τα εγκαταλείψει για να τη σώσει. Η αναγκαστική μετακίνηση που ακολούθησε όλων των κατοίκων της Οξυάς στην Πυρσόγιαννη -για πιο ασφάλεια- ανέδειξε τον ήρωα π. Χρήστο όταν αφού τις 4 Απριλίου 1949 αντάρτες μπήκαν στην Πυρσόγιαννη και ντόπιοι και φιλοξενούμενοι ρίχθηκαν στη φυγή για την Κόνιτσα, κακή τη τύχη έπεσαν σε ναρκοπέδιο και αυτό που έγινε δεν περιγράφεται. Ο ιερέας όμως γλύτωσε μαζί και με κάποιους ακόμη που και απ' αυτούς τους περισσότερους κατάπιε ο παγωμένος Σαραντάπορος.

Αλλά ο π. Χρήστος και πάλι επέζησε. Μουσκεμένος, ξυλιασμένος, εξαντλημένος βγήκε στην απέναντι όχθη όπου ω! εμφύλιε, το μεγαλείο σου, η μάλλον η καταισχύνη σου. Φονική σφαίρα από όπλο εμφυλιοπολεμικό τον έριξε νεκρό και για οκτώ ημέρες το σώμα του έμεινε άταφος που ευλαβικά χέρια τον βρήκαν και τον απέδωσαν στη μάνα γη ψιθυρίζοντας «Γη ει και εις γην απελεύσει».

Αιωνία σου η μνήμη αξέχαστε
παππού Χρήστο.

Με αφοσίωση η εγγονή σου
Ελένη Ζούκη -Λαζογιάννη

Υ.Γ. Στη μνήμη του προσφέρω 20 ευρώ στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ.

Συνδρομές

	€		
Κεφάλας Αποστ. Καναδάς	45	Ευαγγελίδης Ανδρέας Κως	15
Κούσιος Δημ. Αθήνα	50	Μπιμπίκα Μαρία Χαλκίδα	15
Τζήμος Παναγ. Αθήνα	45	Νάτσης Βασ. Πρέβεζα	60
Τζήμος Ηλίας Αθήνα	60	Αρβανίτης Αθαν. Άργος	15
Ευαγγελίδου Ουρανία Αθήνα	15	Πίσπας Θεοδ. Βέροια	30
Ευαγγελίδου Σοφία Αθήνα	15	Πάντου Ελευθερία Κέρκυρα	20
Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα	15	Γαϊτανίδου Σοφία Θήβα	20
Κίτσιος Χριστοφ. Αθήνα	20	Μουλαΐδης Θωμάς Κόνιτσα	45
Πολλάλης Γεώργιος Αθήνα	50	Νούτσος Γεωργ. Κόνιτσα	50
Παπαϊωαννίδης Δημ. Αθήνα	30	Γκούμας Κων/νος	15
Ταμπάκης Αλεξ. Αθήνα	15	Πορφυρίου Παναγιώτα Κόνιτσα	30
Καλογήρου Ηλίας Αθήνα	30	Γκίκα Χαίδω Κόνιτσα	15
Νούτσης Γεωργ. Αθήνα	50	Γκίκα Ροδούλα Κόνιτσα	15
Συργιάννη Αθηνά Αθήνα	50	Τζιάλλας Ανδρέας Κόνιτσα	30
Κρέμος Παύλος Αθήνα	30	Ευαγγελίδης Ευ. Κόνιτσα	15
Μαργαρίτης Κων. Αθήνα	150	Μπάρμπας Παν. Κόνιτσα	15
Δερμιτζάκης Γεωργ. Αθήνα	50	Νικολόπουλος Γεωργ. Κόνιτσα	50
Βλέτσης Ελευθ. Αθήνα	20	Καραγιάννη Ελένη Κόνιτσα	50
Μπαλτογιάννη Ευγενία Αθήνα	15	Μαλάμης Σωτ. Κόνιτσα	15
Καρατζήμας Κων. Αθήνα	30	Δάγκος Αθαν. Κόνιτσα	20
Γκότζου Ανθούλα Αθήνα	20	Ρούση Φανή Κόνιτσα	60
Κίτσιος Αθαν. Αθήνα	15	Καρανάσιου Αθηνά Κόνιτσα	15
Λάμπρου Χρ. Αθήνα	15	Μπακόλας Σωτ. Κόνιτσα	15
Γκότζος Μάκης Αθήνα	50	Καπάιος Ιωαν. Κόνιτσα	45
Γώγος Γεωργ. Θεσ/νίκη	20	Τσούκα Φρόσω Κόνιτσα	15
Βλάνος Χρίστος Θεσ/νίκη	20	Λώλος Ανδρέας Κόνιτσα	15
Γώγος Κων/νος Θεσ/νίκη	20	Ζαχαράκη Ευανθία Κόνιτσα	15
Τσουμάνη Αμαλία Θεσ/νίκη	20	Μπλιθικιώτη π. Κων. Λαγκάδα	15
Ιερ. Κατσούκης Αποστ. Θεσ/νίκη	45	Λωλίδης Βασ. Τράπεζα	20
Λύρας Δημ. Θεσ/νίκη	30	Σαμαράς Βασ. Αγ. Παρασκευή	20
Λωλίδης Δημ. Γιάννινα	15	Παπαδημητρίου Ιωαν. Πλαγιά	50
Καλλιντέρη Αμαλία Γιάννινα	30	Τσίτσος Σωτ. Πληκάπι	15
Καλλιντέρης Παντ. Γιάννινα	15	Γιαννόπουλος Γεωργ. Κλειδωνιά	20
Ίδρυμα Γκανή Γιάννινα	30	Μπόμπολα Έλλη Ελεύθερο	15
Τζάλλας Αναστ. Γιάννινα	15	Γούρης Στεφ. Ελεύθερο	15
Γιούτσου Ουρανία Γιάννινα	20	Ντάφλος Χρ. Αετόπετρα	50
Κοκοβέ Ανθούλα Γιάννινα	20	Κατσαμάνης Δημ. Δροσοπηγή	45
Λάμπρου Γεωργ. Γιάννινα	15	Ρούβαλη Ευαγγελία Παλαιοσέλλι	30
Μπαλτογιάννη Φωτ. Γιάννινα	15	Πάντος Γεωργ. Ελεύθερο	15
Τσούνη Χαρίκλεια Γιάννινα	15	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	20
Ντίνης Ι. Δημ. Κέρκυρα	15	Περώνης Ιωαν. Πυρσόγιαννη	15
		Λήδα Σωτηρία	20

Ο Γράβος πριν τη Μονή Στομίου.

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐	Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐	Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐	Refusé
Απεβίωσε	☐	Décédé
Συνωνυμία	☐	Synonymie
Δ/ση δυσανάγνωστη	☐	Adresse illisible
Αζήτητο	☐	Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐	Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

